

 ACTUALITEIT

GAS-boetes in crisistijden

 ONDER DE LOEP

Politiemaatregelen
en volmachten

 IN ONZE GEMEENTEN

Een woonzorgcentrum
aan het woord

Nieuwsbrief

Stad en Gemeenten van Brussel-Hoofdstad

Covid-19:
het nieuwe gezicht
van de plaatselijke
besturen

Nr. 118

AFGIFTEKANTOOR : BRUSSEL X
TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
MEI-JUNI 2020
ERKENNINGSNUMMER P 921662

 BRULOCALIS
VERENIGING STAD & GEMEENTEN VAN BRUSSEL

Simuleer en visualiseer uw meerjarenplan

Goed beleid steunt op betrouwbare data en heldere analyses. Toch is het niet altijd eenvoudig om de financiële impact van een beslissing in te schatten. Met onze expertise op maat wil Belfius u daarbij helpen. Symia is onze digitale simulator voor uw meerjarenplan waarmee u tot 7 jaar vooruit kijkt. Dat is onze manier om mee onze schouders te zetten onder de ideeën, het enthousiasme en de kennis van lokale besturen.

Wil u ontdekken hoe u de financiële gevolgen van beleidsbeslissingen op lange termijn kan simuleren? Contacteer uw relatiebeheerder.

EEN NIEUWE WEG INSLAAN

Op het moment dat we dit schrijven, heeft de Nationale Veiligheidsraad zopas zijn exitstrategie voorgesteld voor de coronamaatregelen. Terwijl we heel goed weten wanneer we weer naar de winkel kunnen gaan en kunnen consumeren, blijven er nog heel wat grijze zones bestaan, wat niet verwonderlijk is. Die 25e april moeten de lokale overheden opnieuw aan het werk. Ze moeten de maatregelen helder en concreet maken zodat mensen ze correct kunnen naleven.

Het is dankzij de inzet, het reactie- en aanpassingsvermogen en de waardevolle competenties van lokale spelers dat een powerpointpresentatie tastbaar wordt in de wijken, scholen, de publieke ruimte en de vele handelszaken in onze gemeenten.

De maatschappelijk werk(st)ers, de zorgverle(e)n(st)ers in de woonzorgcentra, de ordehandhavers, kinderverzorgers en kinderverzorgsters, professoren, politieagenten, de reinigingsdiensten, de burgerlijke stand, de hulp aan jongeren en ouderen, ... het zijn zij die ervoor zullen zorgen dat het leven de komende maanden voor iedereen leefbaar blijft. Samen met de telewerkende ambtenaren die hun taken uitstekend blijven uitvoeren en samen met de medewerkers van Brulocalis die de gemeentebesturen blijven ondersteunen, zorgen zij voor de continuïteit van de publieke dienstverlening. Ze informeren, ze beschermen, ze helpen, ze stellen gerust. Ze worden daarbij gesteund door heel wat mensen die zich engageren in allerhande solidariteitsacties. We mogen niet vergeten om elke dag al die mensen uit de grond van ons hart te bedanken.

Zoals elke crisis, geeft ook deze crisis ons een krachtig signaal. Niets is verworven. En efficiënt handelen, is samen handelen. Zonder de andere uit te sluiten en al zeker niet wie geen tuin, geen dak boven zijn hoofd of geen papieren heeft.

Efficiënt handelen, is durven de essentie van onze job en de manier waarop we de dingen aanpakken in vraag stellen. Is aanvaard dat we alles moeten heroverwegen en nieuwe wegen inslaan.

Wanneer alles op zijn kop staat, wanneer niets nog vanzelfsprekend is, hebben we geen andere keuze dan creatief te zijn.

Onze gemeentebesturen hebben krachtige, vastberaden en gedurfde ideeën ontwikkeld om de meest kwetsbaren te beschermen, om de openbare ruimte te herzien, om de contacten, de activiteiten, het dagelijks leven opnieuw heruit te vinden, om nieuwe werk- en communicatiemiddelen te gebruiken of nog om de sociale en economische schade te beperken.

En ik ben ervan overtuigd dat dit niet zal stoppen.

Zoals, naar ik hoop, ook de immense erkenning voor al de eerstelijnsmedewerkers nooit zal stoppen. We geven ze iedere avond een applaus, we noemen ze helden. Maar een masker maakt van hen nog geen superhelden en superheldinnen. Een superheld handelt in het donker, is niet bang, heeft vaak een superkracht en vraagt niets. De vele mannen en vrouwen die elke dag naar het ziekenhuis, naar het woonzorgcentrum, naar het warenhuis gaan, hebben geen andere keuze dan enkel hun job te doen. Zij kunnen het gevaar niet ontvluchten door weg te vliegen of met gierende banden weg te scheuren. Een van de eerste uitdagingen zal dan ook zijn om deze levensnoodzakelijke beroepen te herwaarderen.

“La vie est une grande initiation, le temps est venu d’avoir d’autres références d’existence” (Het leven is één grote leerschool, het is tijd voor een nieuw bestaanskader), zei de Franse schrijver Pierre Rabhi onlangs in een interview. We hebben het laatste van deze ongeziene gezondheids crisis nog niet gezien. Ze heeft alleszins al aangetoond hoe kwetsbaar we wel zijn. Ze heeft ons verplicht naar onszelf te kijken, naar wat ons drijft, naar wat ons beperkt en ze maakt duidelijk dat we er niet uitgeraken zonder teamwork en overleg. Ze heeft ons ook waakzamer gemaakt voor onze individuele en collectieve rechten. Maar, vooral, zal ze ons herinnerd hebben aan de essentie van wat ons overeind houdt.

Stéphane ROBERTI,
Voorzitter Brulocalis

Nr. 118

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
MEI-JUNI 2020

DIRECTIE:
Corinne François

COÖRDINATIE:
Philippe Delvaux

REDACTIE:
Maxime Banse, Stefano Bonaccini,
Philippe Delvaux, Sofia Douieb, Virginie
Randaxhe, Clara Van Reeth

VERTALING:
Patrice Van Laethem

SECRETARIAAT:
Joao André

ABONNEMENTEN:
02 238 51 49
welcome@brulocalis.brussels

RECLAME:
Target Advertising
02 880 59 14 of 081 55 40 78
www.targetadvertising.be

FOTO COVER:
Shutterstock

Nieuwsbrief wordt gedrukt op 100%
gerecycleerd papier.

Cette revue existe aussi en français. Si
vous souhaitez recevoir le Trait d'Union,
contactez notre secrétariat:
welcome@brulocalis.brussels

Sinds 2002 is Nieuwsbrief-Brussel
integraal beschikbaar op
www.brulocalis.brussels

BRULOCALIS IS IN HOMEWORKING

Gezien de uitzonderlijke situatie, werken
onze medewerkers van thuis, maar blij-
ven zij voor U paraat.

**Uw bericht zal dus zo snel mogelijk
worden beantwoord.**

BRULOCALIS, Vereniging Stad en
Gemeenten van Brussel
Aarlenstraat 53 bus 4 - 1040 Brussel
Tel 02 238 51 40 - Fax 02 280 60 90
welcome@brulocalis.brussels
www.brulocalis.brussels

INHOUD

ONDER DE LOEP

FEDERALE FASE EN BIJZONDERE VOLMACHTEN: OVERZICHT VAN DE FEDERALE
EN DE BRUSSELSE SITUATIE08

ONDER DE LOEP

ENKELE BESCHOUWINGEN OVER DE GEVOLGEN VAN DE CRISIS OP DE
BESTUURLIJKE POLITIE VAN DE LOKALE BESTUREN10

ONDER DE LOEP

BESTUURLIJKE POLITIEMAATREGELEN VAN LOKALE BESTUREN.....14

ONDER DE LOEP

ADMINISTRATIEVE EN STRAFRECHTELIJKE SANCTIES BIJ NIET-NALEIVING VAN DE
MAATREGELEN OM DE VERSPREIDING VAN HET CORONAVIRUS COVID-19 TE
BEPERKEN16

ONZE GEMEENTEN

TEGEN DE GAS-LAMP18

ONZE GEMEENTEN

FAMILIAAL EN HUISELIJK GEWELD IN CORONATIJDEN: POLITIE NEEMT NOOIT
EERDER GEZIENE INITIATIEVEN24

ONZE GEMEENTEN

"ANDERS WERKEN DANKZIJ DE CRISIS"28

ONZE GEMEENTEN

ONZE WOONZORGCENTRA IN TIJDEN VAN CORONA: EEN ONMOGELIJK
EVENWICHT32

ACTUALITEIT

COVID-19: KAART VAN DE ORGANISATIE VAN DE BRUSSELSE WELZIJNS- EN
GEZONDHEIDSDIENSTEN40

EUROPA IN HOOFDLETTERS

STEFANO BONACCINI: "WE HEBBEN STERKE GEMEENSCHAPPEN NODIG OM
COVID-19 HET HOOFD TE KUNNEN BIJEN"42

ONZE GEMEENTEN

COVID-19: BRUSSELSE GEMEENTEN BIEDEN HUN MAROKKAANSE COLLEGA'S
NOODHULP48

Brulocalis wil Eric Debeyser bedanken voor de grafische
coördinatie van de Nieuwsbrief al die jaren. We wensen
hem een pensioen met zeer veel voldoening.

Brulocalis dankt ook Michael Schindler van logoslanguages en
Annelies Verbiest van AV Translations voor de gewaardeerde
samenwerking en hun vertaling van de Nieuwsbrief het voorbije jaar.

Gepubliceerd met de steun van

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

UW GEMEENTE AAN HET WOORD IN NIEUWSBRIEF

Nieuwsbrief is niet zozeer het magazine van Brulocalis, maar veeleer het magazine van onze leden, de Brusselse gemeenten, OCMW en intercommunales, volledig voor hen gemaakt. Meer nog: door hen gemaakt.

Als u ons regelmatig volgt, weet u dat we technische artikels publiceren – niet het soort teksten dat je meeneemt op reis, maar die een nuttige basis bieden voor uw dagelijks werk – en ook verslag uitbrengen van onze acties als belangenbehartiger of boeiende initiatieven, ervaringen, nieuwe regelgeving... die een impact hebben op uw werk.

Maar waarom ook niet de schijnwerpers richten op een innoverend gemeentelijk project, een nieuwe methode, een unieke overheidsopdracht, ...

Heeft uw gemeente iets vernieuwends tot stand gebracht? Deel uw ervaring dan met uw ambtgenoten.

Reik ons uw thema's aan, geef toelichting bij uw acties om meer weerklank te geven aan vernieuwende methodes voor goed bestuur. Nieuwsbrief is het uitgelezen middel om uw ervaring en uw expertise te delen, zowel met Brusselse ambtenaren als mandatarissen.

“Nieuwsbrief is het magazine van de Brusselse gemeenten” waartoe zij ook zelf een bijdrage leveren.

SUGGESTIES?
 Neem contact op met onze redactie:
 Brulocalis, dienst Informatie-Communicatie: publi@brulocalis.brussels

WIST U DIT? HYPERLINKS IN DE DIGITALE NIEUWSBRIEF

Sinds [Nieuwsbrief 2016/4](#) (nr 97 als we toen de nieuwe nummering al toegepast hadden) van september vorig jaar is de pdf-versie van het tijdschrift beschikbaar op de [website van Brulocalis](#) - of via het [tijdschriftenplatform Issuu](#) - met heel wat hyperlinks naar andere inhoud, van Brulocalis of andere bronnen.

In het digitale tijdperk blijken eenvoudige voetnoten immers te beperkt en zo wil Brulocalis u zo vaak mogelijk rechtstreeks naar de informatie leiden.

Eén klik en je bent er!

ONZE VOORNAAMSTE RUBRIEKEN

Vereniging in actie

Een (niet exhaustief) overzicht van de dossiers waarop Brulocalis zich toelegt. Zo hoeft u niet te wachten op het jaarlijkse activiteitenverslag.

Onder de loep

Deze hoofdrubriek van het tijdschrift bundelt technische en gespecialiseerde artikels.

In onze gemeenten

Deze rubriek stelt gemeentelijke initiatieven voor die inspirerend kunnen zijn voor andere gemeenten.

Nieuws van het Gewest

Een voorstelling van verwezenlijkingen of projecten van het Brussels Gewest, die belang hebben voor de gemeenten.

Actualiteit

Actuele thema's (uiteraard vanuit de invalshoek van de tweemaandelijks publicatie) die niet zozeer vallen onder de rubriek «Nieuws van het Gewest» of «In onze gemeenten».

Nieuw

Deze rubriek bleef zichtbaar ondoorgronde... 'Nieuw', dat is zoals 'actualiteit' maar dan iets nieuws in verband met Brulocalis.

Europagina

Deze artikels trachten gemeenten te sensibiliseren voor Europese aangelegenheden, met bijzondere aandacht voor wat ze daar zowel op symbolisch of politiek als materieel vlak kunnen uithalen.

EEN COVID-19-DOSSIER OP DE WEBSITE VAN BRULOCALIS

De maatregelen die op verschillende niveaus zijn genomen om het coronavirus te bestrijden, hebben gevolgen voor ons allemaal. We krijgen momenteel vanuit de lokale besturen zeer veel vragen. De overheidsmaatregelen hebben ook op hun dagdagelijkse werking een reële impact.

Brulocalis staat natuurlijk steeds tot uw dienst. Wij stellen alles in het werk om op al uw vragen te kunnen antwoorden.

Daarom hebben we alle nuttige informatie verzameld in een dossier 'COVID-19 en Plaatselijke Besturen – Brulocafiche'. U vindt het dossier op onze website www.brulocalis.brussels.

Daarin vindt u de meest relevante thema's en onderwerpen voor de Plaatselijke Besturen. We werken dit dossier regelmatig bij en vullen het aan met nieuwe antwoorden en aanbevelingen.

Onze medewerkers werken momenteel van thuis uit, maar zijn wel beschikbaar om al uw vragen te beantwoorden. Aarzel niet om uw vraag te stellen via welcome@brulocalis.brussels.

VIA INFORUM KAN U INFORMATIE OVER COVID-19 OPVRAGEN

Covid-19 - Via Inforum kan u automatisch realtime juridische en administratieve informatie over Covid-19 opvragen (de meest recente documenten staan bovenaan)

Verfijn vervolgens uw zoekopdracht via de filters links: type document, onderwerp, taal ...

Toegang tot het dossier op [inforum](http://inforum.brussels)

Vragen? helpdesk@inforum.be of via 02/238.50.70.

BRULOCALIS VERSTERKT ZIJN TEAM

Sinds het vertrek van Liesbeth Vankelecom in september vorig jaar zaten we al die tijd zonder interne vertaler. We kunnen niet ontkennen dat we dit vervelend vonden. We zijn blij en verheugd dat Patrice Van Laethem ons team komt versterken en onze nieuwe vertaler is. We hebben hem nog niet echt gezien, tenzij via digitale weg, omdat iedereen aan het telewerken is. Maar we hebben Patrice al meteen hard aan het werk gezet. Brulocalis publiceert momenteel heel wat nieuws over Covid-19 op haar website. Want u goed informeren, is onze opdracht.

> Patrice Van Laethem

Léa Champagne is gestart op maandag 9 maart als projectmanager van IncluCities. Ze werkt ook op de dienst Duurzame Stad en bereidt de werkzaamheden voor voor het Congres van de Lokale en Regionale Overheden. We stellen ze u meer in detail voor in het stukje gewijd aan Europese zaken.

> Léa Champagne

In de vorige Nieuwsbrief hadden we te weinig plaats om de komst van Sandra Nkubanyi bij de Federatie van OCMW's aan te kondigen. Sandra wordt naast Jean-Marc Rombeaux, een fervente pleitbezorger van de woonzorgcentra, ingeschakeld in alles wat met de OCMW's te maken heeft.

> Sandra Nkubanyi

DE BRUSSELSE BESLUITVORMING TIJDENS DE CRISIS VAN HET CORONAVIRUS COVID-19 BEKEKEN DOOR HET PRISMA VAN DE OPENBARE ORDE: EEN STAND VAN ZAKEN

Bijna twee maanden na het begin van de lockdown staat Nieuwsbrief stil bij de politionele bevoegdheden van de gemeentebesturen en die van de minister van Binnenlandse Zaken tijdens de huidige crisis. De “federale fase” en de bijzondere volmachten hebben het besluitvormingslandschap hertekend. Dat maakt het, in combinatie met het ongezien karakter van de coronacrisis, moeilijk om exact te weten welke politieautoriteit bevoegd is in de aanpak van de ongeregelde heden door de crisis. De theorie van algemene politie kan ons helpen die vraag te beantwoorden: is de minister van Binnenlandse Zaken bevoegd, dan wel de lokale overheid? Gemeentebesturen, ondanks het feit dat het om een nationale crisis gaat, blijven een moeilijke maar onmisbare rol spelen in de openbare ordehandhaving. Deze bevoegdheid komt tot uiting in de vaststelling van met redenen omklede en evenredige individuele en regelgevende handhavingsmaatregelen. We staan daarnaast kort even stil bij de sancties voor de niet-naleving van de bestaande maatregelen.

[nvdr: dit artikel geeft een overzicht van de wetgeving tot 1 mei 2020, dag waarop we deze Nieuwsbrief hebben afgesloten]

> Maxime BANSE, adviseur

FEDERALE FASE EN BIJZONDERE VOLMACHTEN: OVERZICHT VAN DE FEDERALE EN DE BRUSSELSE SITUATIE

De dag na de Nationale Veiligheidsraad van 12 maart is het Ministerieel besluit in werking getreden waarmee de coördinatie en beheer van de crisis van het coronavirus Covid-19 zijn federale fase inging¹.

De in dit Ministerieel besluit afgekondigde «federale fase» is geregeld door de koninklijke besluiten van 31 januari 2003² en 22 mei 2019³. De gezondheids crisis van het coronavirus Covid-19 die in België volop woedt, wordt voortaan op nationaal niveau gecoördineerd.

De coördinatie wil de bepalingen van opeenvolgende ministeriële besluiten met noodmaatregelen om de verspreiding van het coronavirus Covid-19 tegen te gaan (besluit van 23 maart⁴), efficiënt ten uitvoer brengen. Deze bepalingen houden onder meer in: het beperken van het fysiek contact, het sluiten van de scholen en het inperken van het economisch leven.

1. Ministerieel besluit van 13 maart 2020 houdende de afkondiging van de federale fase betreffende de coördinatie en het beheer van de crisis coronavirus COVID-19, *BS* 13 maart 2020. (nr. inforum 334596).
2. Koninklijk besluit van 31 januari 2003 tot vaststelling van het noodplan voor de crisisgebeurtenissen en -situaties die een coördinatie of een beheer op nationaal niveau vereisen, *BS* 21 februari 2003. (n° Inforum 182998)
3. Koninklijk besluit van 22 mei 2019 betreffende de noodplanning en het beheer van noodsituaties op het gemeentelijk en provinciaal niveau en betreffende de rol van de burgemeesters en de provinciegouverneurs in geval van crisisgebeurtenissen en -situaties die een coördinatie of een beheer op nationaal niveau vereisen, *BS* 27 juni 2019.
4. Ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, *BS* 23 maart 2020 (gewijzigd door de ministeriële besluiten van 3 april 2020, 17 april 2020 en 30 april 2020) (Nr. Inforum 334795)
5. Wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (I en II), *BS* 30 maart 2020 (Nr. Inforum 334997); Decreet van het Waals gewest van 17 maart 2020 tot toekenning van bijzondere machten aan de Waalse Regering in het kader van de gezondheids crisis Covid-19, *BS* 17 maart 2020 (Nr. Inforum 334736); Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 19 maart 2020 om bijzondere machten toe te kennen aan de Brusselse Hoofdstedelijke Regering in het kader van de gezondheids crisis Covid-19, *BS* 19 maart 2020 (Nr. Inforum: 334773); Ordonnantie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 19 maart 2020 om bijzondere machten toe te kennen aan het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in het kader van de gezondheids crisis Covid-19, *BS* 20 maart 2020; Decreet van de Franse Gemeenschap van 17 maart 2020 tot toekenning van bijzondere machten aan de Regering in het kader van de gezondheids crisis in verband met het Covid-19 coronavirus, *BS* 17 maart 2020.
6. M. VERDUSSEN, *Justice constitutionnelle*, Larcier, Brussel, 6e uitg., 2017, p. 109.
7. Advies Rvs, nr. 67.142 van 25 maart 2020 over een wetsvoorstel dat machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus Covid-19, p. 21.
8. Blijkens Rvs, *Ibid.*

Om de crisis van het coronavirus Covid-19 snel en daadwerkelijk te kunnen bestrijden, kregen de federale, Waalse en Brusselse regering, net als die van de GGC en de Franse gemeenschap van België bijzondere volmachten.⁵ Dankzij die wet, de besluiten en de ordonnantie die deze volmachten regelen, kunnen de verschillende executieven snel wettelijke initiatieven nemen die de noodsituatie moeten opvangen, zonder telkens goedkeuring te moeten vragen aan hun respectievelijk parlement⁶.

Met andere woorden, bovengenoemde regeringen kunnen dus, met respect voor de bevoegdheidsverdeling, via volmachtbesluiten snel maatregelen nemen tegen de verspreiding van het coronavirus Covid-19 en ze kunnen maatregelen nemen om de gevolgen van de crisis op te vangen.⁷

Het federale niveau heeft verschillende maatregelen genomen. Samengevat moeten deze maatregelen via de handhaving van de volksgezondheid en de openbare orde de verspreiding van het virus tegengaan, moeten ze de gevolgen voor het sociale en economische leven van het land beperken of corrigeren en moeten ze de bevoorrading waarborgen.

De machtiging bevat ook de wijziging van de procedure bij de Raad van State en de mogelijkheid om in het kader van de gezamenlijke Europese aanpak van de crisis, snel maatregelen te treffen die inspelen op de besluiten van de Europese Unie.⁸

De federale regering kan overigens geen enkele maatregel nemen die afbreuk doet aan de sociale bescherming of de koopkracht van de gezinnen, noch raken aan de sociale zekerheidsbijdragen, de belastingen en de taksen.

Zo nodig kunnen deze maatregelen een terugwerkende kracht hebben. Die kan echter niet verder teruggaan dan 1 maart 2020.

Een bijzondere parlementaire commissie houdt toezicht op de uitvoering door de federale regering van de volmachten.⁹

Op het niveau van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moeten de volmachten in overeenstemming zijn met de gewestelijke bevoegdheden. Ze gelden ook alleen op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De voornoemde ordonnantie van 19 maart voorziet in de mogelijkheid om wetteksten aan te passen betreffende de in de wetgeving bepaalde termijnen en getroffen domeinen, en om de sociaaleconomische gevolgen van de pandemie aan te pakken. Dankzij de machtiging kunnen ook dringende gezondheidsmaatregelen en maatregelen in verband met preventie en veiligheid en het gewestelijk openbaar ambt genomen worden.

Zowel de wet als de ordonnantie voorzien in de mogelijkheid om administratieve en strafrechtelijke sancties op te leggen. De strafrechtelijke sancties mogen evenwel geen grotere straffen bevatten dan degene die de aangevulde, gewijzigde of vervangen wetgeving hecht aan de overtredingen in kwestie.

De volmachten zijn ook beperkt in de tijd. Zowel de federale als de Brusselse regering hebben volmachten gekregen voor 3 maanden.¹⁰

Na deze periode van bijzondere volmachten, moet de wetgevende macht de besluiten van de uitvoerende macht bekrachtigen.¹¹ Federaal moet dat binnen het jaar gebeuren, op gewestelijk niveau binnen een termijn van 6 maanden. Gebeurt dat niet, worden de besluiten verondersteld nooit uitwerking te hebben gehad.

Het voorafgaande advies van de Raad van State is niet noodzakelijkerwijs vereist voor de bijzondere volmachtbesluiten van de Koning die betrekking hebben op “*de verdere verspreiding van het coronavirus COVID-19 onder*

de bevolking (...), met inbegrip van de handhaving van de volksgezondheid en de openbare orde”. Voor andere volmachtbesluiten is het voorafgaand advies van de Raad van State wel nodig. Dat advies moet wel binnen de 5 werkdagen zijn ingewonnen.¹² De Brusselse hoofdstedelijke regering moet voor zijn volmachtbesluiten wel nog steeds voorafgaand het advies van de Raad van State inwinnen.

Volmachtbesluiten kunnen nog steeds het voorwerp uitmaken van schorsing of nietigverklaring voor de Raad van State en kunnen, eenmaal ze door het Parlement zijn bekrachtigd, onderworpen worden aan het toezicht van het Grondwettelijk Hof.¹³

9. Wetsvoorstel dat machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus Covid-19, *algemene bespreking*, Sen. 2019-2020, plenaire vergadering van 26 maart 2020, nr. 33, p. 66. De bijzondere commissie Covid-19 wordt voorgezeten door Servais Verherstraeten (CD&V). De twee ondervoorzitters zijn: Éliane Tillieux (PS) en Kristof Calvo (Ecolo-Groen).

10. De termijn begint te lopen op de dag van de publicatie in het Belgisch Staatsblad van de wet die bijzondere volmachten verleent. De hierboven vermelde Brusselse ordonnantie van 19 maart bepaalt overigens dat deze termijn met 3 maanden kan worden verlengd (artikel 5, §1, 2e lid). Anderzijds werd de verlenging met drie maanden, oorspronkelijk voorzien in het wetsontwerp om bijzondere bevoegdheden te verlenen aan de federale regering, afgeschaft op advies van de Raad van State (Advies RvS, nr. 67.142 van 25 maart 2020, *op. cit.*, p. 27 *ev.*).

11. M. VERDUSSEN, *Justice constitutionnelle*, *op cit.*

12. Art. 4 van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (I), *BS* 30 maart 2020 (Nr. Inforum 334997). Zie ook Koninklijk Besluit nr. 12 van 21 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de termijnen van de rechtspleging voor de Raad van State en de schriftelijke behandeling van de zaken, *BS* 22 april 2020 (Nr. Inforum 335523).

13. M. Kaiser en C. Jadot, “Quels recours peuvent être mobilisés contre les arrêtés royaux de pouvoirs spéciaux?”, geraadpleegd op 17 april 2020 op: <https://www.altea.be/fr/news/387-recours-contre-les-arretes-royaux-de-pouvoir-speciaux.html>.

> Maxime BANSE, adviseur

ENKELE BESCHOUWINGEN OVER DE GEVOLGEN VAN DE CRISIS OP DE BESTUURLIJKE POLITIE VAN DE LOKALE BESTUREN

1. A.-L. Durviaux, "4. - La police administrative". In *Principes de droit administratif - Tome 1 - L'action publique*, Brussel, uitg. Larcier, 2018, p. 143.
2. De bevoegdheid van de koning is gebaseerd op de artikelen 37 en 108 van de Grondwet; die van de minister van Binnenlandse Zaken op artikel 11 van de wet van 25 augustus 1992 op het politieambt, *BS* 22 december 1992 (Nr. Inforum: 46223); voor die van de minister-president van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ter vervanging van de gouverneur), zie de referenties in P. GOFFAUX, "G" in *Dictionnaire de droit administratif*, Brussel, Bruylant, 2015, pp. 297-299 (n° inforum 216874); die van de gemeenteraad op artikel 135-2 van de NGW; die van de burgemeester op de artikelen 133, 134 en 135, §2 van de NGW.
3. Onder gezondheid verstaat men "de afwezigheid van ziekte door het behoud van hygiëne". M.-A. FLAMME e.a., *Droit administratif*, dl. 2, Brussel, Bruylant, 1989, p. 1111 (n° inforum 166763)
4. Deze analyse toegepast op de pandemie verdient diepgaander onderzoek. Zie F. Bouhon, A. Jousten, X. Miny en E. Slautsky, "L'Etat belge face à la pandémie de Covid-19: esquisse d'un régime d'exception". In *Courrier hebdomadaire du Crisp*, 2020, nr. 2446, p. 11, voetnoot 37.
5. C. Picqué, "La responsabilité extracontractuelle du fait d'administrer, vue de l'intérieur". In *La responsabilité des pouvoirs publics*, Brussel, Bruylant, 2016, pp. 165-187 (nr. inforum 296915).
6. Zie artikel 1.1, 1e lid van het noodplan voor crisisgebeurtenissen en -situaties dat bijgevoegd is aan voormeld Koninklijk besluit van 31 januari 2003 en hoofdstuk 4 over de opstartprocedure.
7. Artikel 1.1, 1e lid van het noodplan voor crisisgebeurtenissen en -situaties dat bijgevoegd is aan voormeld Koninklijk besluit van 31 januari 2003 stipuleert dat "krachtens de artikelen 4 tot 8 van de wet van 31 december 1963, behoren de aangelegenheden van Civiele Bescherming uitsluitend tot de bevoegdheid van de Minister van Binnenlandse Zaken". (onderstreept door ons). Het feit dat deze maatregelen zijn aangenomen door de minister van Binnenlandse Zaken – en niet door de Koning – toont aan dat de aanpak van de pandemie in de eerste plaats een kwestie van openbare orde is. Voor een kritiek op deze exclusieve toewijzing van bevoegdheden aan de minister van Binnenlandse Zaken, zie F. Bouhon, A. Jousten, X. Miny en E. Slautsky, "L'Etat belge face à la pandémie de Covid-19: esquisse d'un régime d'exception", *op. cit.* p. 13 et 14.
8. Artikel 11 van de wet van 25 augustus 1992 op het politieambt, *BS* 22 december 1992 (nr. inforum: 46223). In dezelfde optiek zie ook artikel 4 van de wet van 31 december 1963 betreffende de civiele bescherming, *BS* 16 januari 1964 (Nr. Inforum 22730) en de artikelen 181, 182 en 187 van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid, *BS* 31 juli 2007 (nr. inforum 221447)
9. De geldende maatregelen worden soms verduidelijkt a.d.h.v. FAQ's (Frequently Asked Questions). Hun juridische waarde is echter nogal onduidelijk. Zie vraag nr. 01.27 van Meryame Kitir van 22 april 2020, *B. Versl., Commissie Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken*, k., nr. 154, 2019-2020, p.14.
10. Advies RvS, nr. 53.018 van 13 mei 2013 over een ontwerp van koninklijk besluit "houdende de gezondheidscontrole van het internationale verkeer". In dezelfde zin, zie advies 62.592/3 van 3 januari 2018 over een Koninklijk besluit "tot vaststelling van het nucleair en radiologisch noodplan voor het Belgisch grondgebied", p.9.
11. A.-L. DURVIAUX, "4. - La police administrative", In *Principes de droit administratif - Tome 1 - L'action publique*, *op. cit.*, p. 158.

DE AFSTEMMING VAN DE GEMEENTELIJKE BESTUURLIJKE POLITIE MET DE BESTUURLIJKE HANDHAVING OP FEDERAAL NIVEAU

Bestuurlijke politie is het geheel van bevoegdheden die door of krachtens de wet aan de bestuurlijke overheden wordt toegekend en hen toelaat, met het oog op de handhaving van de openbare orde, nl. de openbare veiligheid, gezondheid en rust, de uitoefening van de grondrechten te beperken¹. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn deze bevoegdheden verdeeld over verschillende beleidsniveaus: de Koning, de minister van Binnenlandse Zaken, de minister-president van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Hoge Ambtenaar, de gemeenteraad en de burgemeester².

De wetenschappers zijn het eens dat de verspreiding van het coronavirus Covid-19 een ernstige bedreiging vormt voor de volksgezondheid. Om redenen die we hieronder schetsen zijn het vooral de minister van Binnenlandse Zaken en de lokale besturen die tijdens de crisis op het vlak van bestuurlijke politie gevraagd zullen worden maatregelen te treffen voor het behoud van de volksgezondheid³.

Om de pandemie doeltreffend en samenhangend te kunnen aanpakken, moeten de politiebevoegdheden duidelijk verdeeld zijn⁴. Om redenen van wettelijkheid van de handhavingsmaatregelen tijdens de crisis en gezien de -netelige⁵- kwestie van de verantwoordelijkheid van de overheid moet men zeer duidelijk kunnen aangeven welke politie wanneer bevoegd is.

De bevoegdheden inzake politie van de minister van Binnenlandse Zaken afstemmen op die van de lokale besturen is echter niet zo makkelijk. Tijdens deze uitzonderlijke crisis overlappen meerdere geldende wetgeving elkaar immers.

Aan de ene kant wil de federale fase de coronamaatregelen in heel het land harmoniseren en centraliseren. Het noodplan voor de crisisgebeurtenissen en -situaties die een coördinatie of een beheer op nationaal niveau vereisen, stipuleert dat⁶: "Krachtens de artikelen 4 tot 8 van de wet van 31 december 1963, behoren de aangelegenheden van Civiele Bescherming

uitsluitend tot de bevoegdheid van de Minister van Binnenlandse Zaken". Daarom maakten de maatregelen ter bestrijding van de verspreiding van het coronavirus Covid-19 het voorwerp uit van verschillende opeenvolgende ministeriële besluiten van de minister van Binnenlandse Zaken die hier in zijn hoedanigheid van bestuurlijke politie handelt⁷. Hij is bevoegd voor de handhaving van de openbare orde in drie gevallen: wanneer de lokale politieautoriteiten "(...), al dan niet vrijwillig, hun verantwoordelijkheden niet nakomen, wanneer de verstoring van de openbare orde zich uitstrekt over het grondgebied van verscheidene gemeenten of, wanneer, ook al is de gebeurtenis of de situatie slechts in een enkele gemeente gelokaliseerd, het algemeen belang hun tussenkomst vereist"⁸. De verstoring van de openbare orde moet in die zin begrepen worden: ze is een gevolg van de pandemie van het coronavirus Covid-19 en strekt zich uit over het grondgebied van meerdere gemeenten. En dus wordt hier zonder enige twijfel de bevoegdheid van de minister van Binnenlandse Zaken aangesproken.

Aan de andere kant is het misschien een illusie te denken dat de minister van Binnenlandse Zaken materieel in staat zou zijn om alle onregelmatigheden rond het coronavirus Covid-19 die zich over meerdere gemeenten uitstrekt, op te lossen⁹. Overigens heeft de Raad van State, zij het in een andere context, gezegd dat "het niet is omdat maatregelen betrekking hebben op de bestrijding van een volksgezondheids crisis dat de federale overheid bevoegd kan worden geacht. Integendeel, elke overheid is verantwoordelijk voor de bestrijding van een volksgezondheids crisis binnen de grenzen van haar eigen materiële bevoegdheden, hetgeen echter niet uitsluit dat ter zake een samenwerkingsakkoord kan worden gesloten"¹⁰. Vanuit dit oogpunt is het duidelijk dat de lokale besturen de bestuurlijke politiebevoegdheden hebben om de huidige crisissituatie aan te pakken¹¹.

Er bestaat voldoende wetgeving die zegt dat het subsidiariteitsprincipe ook tijdens een epidemie moet worden toegepast. De NGW stipuleert uitdrukkelijk in artikel 135, §2, 5° dat de gemeenten de taak hebben om "passende maatregelen te nemen om rampen en plagen, zoals brand, epidemieën en epizootieën te voorkomen en de nodige hulp te verstrekken

om ze te doen ophouden". Artikel 185 van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid machtigt de burgemeester ook om "in geval van dreigende omstandigheden de bevolking, ter verzekering van haar bescherming, te verplichten zich te verwijderen van plaatsen of streken, die bijzonder blootgesteld, bedreigd of getroffen zijn, en degenen die bij deze maatregelen betrokken zijn een voorlopige verblijfplaats aan te wijzen; om dezelfde reden kan hij iedere verplaatsing of elk verkeer van de bevolking verbieden". Artikel 11 van de wet van 25 augustus 1992 op het politieambt geeft overigens aan dat de minister van Binnenlandse Zaken de politionele bevoegdheden van de burgemeester of van de gemeentelijke instellingen "in subsidiaire orde" uitoefent.

De Koning is niet onverschillig geweest voor het feit dat er tijdens een crisis van nationale omvang een coördinatie moet bestaan tussen de verschillende overheden. In de reeds vermelde besluiten van 31 januari 2003 en 22 mei 2019 heeft hij in die optiek reeds hun respectieve rollen bepaald. Samengevat betreft de coördinatie hier een "noodplanning" die zich concentreert rond verschillende nood- en interventieplannen die elke politieoverheid moet aannemen¹². Die noodplanning heeft de verschillende diensten zeker geholpen in hun aanpak tegen Covid-19. Ze konden de interne en externe procedures opstarten en aldus snel de nodige mankracht en middelen inzetten.

Ondanks het feit dat er tussen de verschillende politiediensten een samenwerking is, heeft men toch moeten vaststellen dat men niet kon verhinderen dat de betrokken diensten niet in staat waren hun toepassingsgebied duidelijk af te bakenen naargelang de mogelijke concrete gevallen. Artikel 28, §2 van het Koninklijk besluit van 22 mei 2019 toont die moeilijkheid van bevoegdheidsafbakening tijdens de coronacrisis goed aan. Zeker voor de burgemeesters en de gouverneurs. "Tijdens een federale fase, **ondersteunen de betrokken gouverneur(s), samen met de betrokken burgemeester(s) de beleidscoördinatie van de Minister, op hun grondgebied, door het uitvoeren van de beslissingen van de Minister en door het nemen van aanvullende beslissingen die zich opdringen, in overleg met de Minister. In afwachting van beslissingen van de Minister, neemt/nemen de betrokken gouverneur(s), samen met de betrokken burgemeester(s), de nodige voorlopige maatregelen om de gevolgen van de noodsituatie te beperken, en brengen de Minister hiervan onmiddellijk op de hoogte**". (onderstreept door ons)

Daarom, wanneer men onmogelijk met zekerheid kan zeggen hoe de bevoegdheden tussen de minister van Binnenlandse Zaken en de lokale overheden juist verdeeld zijn, dan moet men zich beroepen op de regels van het gemene recht die hun bevoegdheden verdelen.

Die regels concentreren zich rond het principe van samenloop van politiebevoegdheden¹³.

Ter herinnering, er bestaan twee soorten van bestuurlijke politie. De algemene bestuurlijke politie is gericht op de materiële ordehandhaving in haar geheel met behoud van de elementen van openbare veiligheid, gezondheid en rust. De bijzondere bestuurlijke politie daarentegen wil een bepaalde onregelmatigheid, die ofwel vreemd is aan de materiële openbare orde, ofwel slechts één of meerdere van die elementen betreft, oplossen¹⁴.

Er kunnen zich logischerwijze drie gevallen voordoen waarbij er een samenloop van omstandigheden is naargelang het type van bestuurlijke politie waarop concurrerende bestuurlijke overheden bevoegd voor de openbare ordehandhaving, zich beroepen. Wanneer er enkel een samenloop is van algemene bestuurlijke politie, wanneer er een samenloop is van én een algemene én een bijzondere bestuurlijke politie en wanneer er een samenloop is van enkel een bijzondere bestuurlijke politie. Het belang van het identificeren van het type politie waarop de gemeentelijke en federale overheid een beroep doen, is dat elk van deze samenlopende omstandigheden de bevoegdheid van de ene of de andere overheid verankert door de toepassing van verschillende regels.

Om de orde te handhaven in het licht van het coronavirus zal de gemeentelijke overheid in principe haar algemene politiebevoegdheden gebruiken door zich te bedienen van haar bevoegdheden op grond van artikel 135 §2 van de NGW¹⁵.

Wat de federale overheid betreft, moet worden bepaald of haar tussenkomsten enkel gericht zijn op de ordehandhaving in een of meer specifieke onderdelen (bijzondere politiebevoegdheid) of op de ordehandhaving in haar geheel (algemene politiebevoegdheid)¹⁶. Het onderscheid is zwak: hoewel een pandemie in de eerste plaats een bedreiging vormt voor de volksgezondheid, kunnen we de gevolgen van de crisis op het vlak van openbare rust en salubriteit niet over het hoofd zien.

Het is interessant om even naar onze Zuiderburen te kijken en naar hun rigide interpretatie van de samenloop van politiebevoegdheden tussen de centrale en de lokale overheid. De Raad van State heeft in Frankrijk geoordeeld dat de artikelen 3131-12 tot en met 3131-20 van de *Code de la santé publique* (het Wetboek van Volksgezondheid)¹⁷ een bijzondere politiebevoegdheid bevatten. Die artikelen roepen de gezondheidsnoodtoestand uit en ze geven de Franse uitvoerende macht de mogelijkheid een reeks maatregelen te nemen om de COVID-19 coronavirusepidemie het hoofd te bieden met als enig doel de volksgezondheid. Volgens de rechters van het Franse Hooggerechtshof heeft

12. Zonder exhaustief te zijn, moet noodplanning helpen om de actiemiddelen en de methode van bijstandsverlening van brandweerlieden, politie en medische noodhulp aan te geven, om de nodige logistieke ondersteuning (Rode Kruis, leger ...) op te zetten en om de relaties met de pers te organiseren. De informatiestroom tussen de politieautoriteiten en de spelers op het terrein wordt versterkt: het nationale veiligheidsportaal moet door de autoriteiten worden verstrekt om een gemeenschappelijke perceptie van gebeurtenissen, besluiten en acties in het kader van een noodsituatie te waarborgen. De gemeenten moeten ook een veiligheidsplan opstellen, een algemeen plan (ANIP) hebben waarin richtsnoeren zijn vastgelegd in geval van grootschalige crises, bijzondere plannen (BNIP) hebben gericht op het beheer van specifieke crises (van het nucleaire type) en interventieplannen (NIP), waarbij de nadruk ligt op één interventiediscipline (bijvoorbeeld het medische interventieplan).

13. We wijzen erop dat deze nota beperkt is tot enkel de concurrerende bevoegdheden van de gemeenten en de minister; men zou deze studie kunnen uitbreiden tot de Koning, de minister-president van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en tot de Hoge Ambtenaar. Zie hierover P. GOFFAUX, "G". In *Dictionnaire de droit administratif*, op. cit., pp. 297-299 en de thesis van J.-M. FAVRESSE, "Le pouvoir général de police du Roi", A.P.T., 2011, pp. 1-48 (nr. inform 257724).

14. A.-L. DURVIAUX, "4. - La police administrative", In *Principes de droit administratif - Tome 1 - L'action publique*, op. cit., p. 160.

15. In het bijzonder de artikelen 135, §2, 5° van de NGW. Hou er rekening mee dat nog andere rechtsgrondslagen, die wij niet in deze tekst behandelen, ook een *bijzondere* bestuurlijke politie kunnen instellen in hoofde van de lokale overheid (met inbegrip van de burgemeester). Met betrekking tot het opvoederingsrecht van burgemeesters, zie artikelen 182 en 187 van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid, BS 31 juli 2007 (nr. inform 221447) en het Koninklijk besluit van 25 april 2014 tot vaststelling van de modaliteiten van de opvoederingsbevoegdheid bedoeld in artikel 181 van de wet van 15 mei 2007 betreffende de Civiele Veiligheid, BS 27 november 2014 (nr. inform 288082).

16. A.-L. DURVIAUX, "4. - La police administrative", In *Principes de droit administratif - Tome 1 - L'action publique*, op. cit., p. 160.

17. Ingevoegd door de noodwet nr. 2020-290 van 23 maart 2020 *pour faire face à l'épidémie de covid-19* (1), JORF n° 0072 van 24 maart 2020.

18. Conseil d'Etat, nr. 440057 van 17 april 2020.
19. In Frankrijk daarentegen nemen de premier, de minister van Volksgezondheid met betrekking tot de organisatie van het gezondheidssysteem, of de prefecten die door de premier of de minister van Volksgezondheid gemachtigd worden, de maatregelen om de verspreiding van het COVID-19-coronavirus te beperken. Deze bevoegdheden die aan de uitvoerende macht zijn toegekend, zijn gebaseerd op een modus operandi die ongeveer gelijkwaardig is aan die van de volmachten in België (zie artikel 11 van vermeldde wet 2020-290 van 23 maart 2020). Hoewel de Belgische federale regering ook politiematregelen met volmachten kan nemen in het kader van de crisis (z. artikel 5, § 1, 1° van de wet van 27 maart 2020 hierboven waarin de volmachten zijn verleend), heeft alleen de minister van Binnenlandse Zaken op dit moment maatregelen genomen (zie het voormeld Ministerieel besluit van 23 maart 2020 en latere wijzigingen).
20. Als de Koning met volmachten besluit maatregelen te nemen die de vrijheid beperken, zijn wij van mening dat er, in tegenstelling tot Frankrijk, ook een algemene politiebevoegdheid in hoofde van de Koning bestaat. Inderdaad, daar waar de Franse wet (art. L. 3131-15 van de *Code de la santé publique*) het werkingsgebied van de Eerste Minister beperkt "met als enig doel de volksgezondheid", stelt artikel 5, § 1, 1° van de wet van 27 maart 2020 waarin de volmachten worden verleend, de Koning in staat om "de verdere verspreiding van het coronavirus COVID-19 onder de bevolking tegen te gaan, met inbegrip van de handhaving van de volksgezondheid en de openbare orde" (onderstreept door ons). De openbare orde krijgt naar onze mening dus een bredere toepassing dan alleen de volksgezondheid, wat suggereert dat het de bedoeling van de wetgever was om de Koning een algemene bestuurlijke politiebevoegdheid te verlenen.
21. Namelijk, artikel 11 van de wet van 25 augustus 1992 op het politieambt, BS 22 december 1992 (nr. inforum: 46223), artikel 4 van de wet van 31 december 1963 betreffende de civiele bescherming, BS 16 januari 1964 (nr. inforum 22730) en artikelen 181, 182 en 187 van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid, BS 31 juli 2007 (nr. inforum: 221447)
22. P. Bouvier, R. Born, B. Cuvelier en F. Piret, "Chapitre 2. - Les polices et les sanctions administratives". In *Éléments de droit administratif*, Brussel, uitg. Larcier, 2013, pp. 160 en 163; P. Goffaux, "P". In *Dictionnaire de droit administratif*, Brussel, op. cit., p. 457.
23. A.-L. DURVIAUX, "4. - La police administrative", in *Principes de droit administratif - Tome 1 - L'action publique*, op. cit., p. 162.
24. Artikel 11, 1e lid van het voormeld Ministerieel besluit van 23 maart 2020 en infra (artikel 133 van de NGW).
25. Artikel 5, 2e lid, 2 van het voormeld Ministerieel besluit van 23 maart 2020.

de wetgever "[...] a institué une police spéciale don-
nant aux autorités de l'Etat mentionnées aux articles
L. 3131-15 à L. 3131-17 la compétence pour édicter,
dans le cadre de l'état d'urgence sanitaire, les
mesures générales ou individuelles visant à mettre fin
à une catastrophe sanitaire telle que l'épidémie de
covid-19, en vue, notamment, d'assurer, compte tenu
des données scientifiques disponibles, leur cohé-
rence et leur efficacité sur l'ensemble du territoire
concerné et de les adapter en fonction de l'évolution
de la situation."¹⁸ De Raad van State wijst derhalve op
het bestaan van een samenloop tussen een bijzon-
dere politiebevoegdheid enerzijds (de bevoegdheden
die aan de Franse uitvoerende macht worden toege-
kend in het kader van de noodtoestand) en een alge-
mene politiebevoegdheid anderzijds (de politiebe-
voegdheden die gewoonlijk aan burgemeesters
worden toegekend).

Deze jurisprudentie kan naar onze mening niet *mutatis
mutandis* toegepast worden op de situatie in ons
land.

De politiematregelen die in België van toepassing
zijn, zijn immers niet vastgesteld door de Koning op
basis van de aan hem verleende volmachten: het is de
minister van Binnenlandse Zaken die in zijn hoedanig-
heid van bestuurlijke politiemacht de maatregelen die
sinds het begin van de crisis op Belgisch grondgebied
gelden, heeft uitgevaardigd¹⁹. Met andere woorden,
we moeten ons niet baseren op de volmachten om
het soort politie (bijzonder of algemeen) te bepalen dat
in de hier bestudeerde samenloop aan de federale
overheid is toegekend²⁰. Wel op de juridische basis
waarop de minister van Binnenlandse Zaken steunt
om zijn tussenkomst te rechtvaardigen. Die bepaalt
welk type politie hij inzet²¹. In dit geval is de doctrine
van mening dat deze basis bij hem²² een algemene
bestuurlijke politiemacht verankert. Hoewel het
Ministerieel besluit van 23 maart 2020 uitsluitend
gemotiveerd wordt door de openbare gezondheid (de
andere elementen van de openbare orde worden niet
ingeroepen), blijft het een feit dat de wetten krachtens
dewelke het besluit is aangenomen, een algemene
bestuurlijke politiemacht inzetten.

Om die redenen zijn we van mening dat we de theorie
van samenloop van politiebevoegdheden moeten toe-
passen om te komen tot een juiste bevoegdheidsver-
deling tussen de minister van Binnenlandse Zaken en
de lokale overheid bij het beheer van de crisis.

Die samenloop kan worden opgelost dankzij het prin-
cipe van de hiërarchie van de rechtsnormen²³. Om te
illustreeren wat dit impliceert, onderscheiden we drie
categorieën van gevallen die zich in deze crisis zou-
den kunnen voordoen.

De eerste categorie houdt de verplichting van de
lokale besturen in om de bij Ministerieel besluit van
23 maart 2020 afgekondigde algemene maatregelen
uit te voeren²⁴ (zie hieronder). Bijvoorbeeld, de
gemeente beslist een smalle weg af te sluiten waar de
afstandsregels niet nageleefd kunnen worden wegens
een teveel aan joggers. De lokale politiediensten put-
ten in dit geval hun bevoegdheid om de weg af te slui-
ten uit het ministerieel besluit²⁵. Zelfde verhaal

wanneer een burgemeester de sluiting van een bedrijf
beveelt op grond van artikel 134ter van de NGW
omdat dat bedrijf open bleef tijdens de lockdown²⁶.

De tweede categorie is zeker de moeilijkste om op te
lossen. Het betreft de categorie wanneer het gemeen-
tebestuur een maatregel van politie aanneemt *ter aan-
vulling* van de algemene handhavingsmaatregelen van
het hoger niveau, *zonder die te wijzigen*. Bijvoorbeeld,
een bestuur van een gemeente met een grote bevol-
kingsdichtheid beslist om de voedingszaken 7 op 7 te
openen zodat de mensen hun inkopen meer gespreid
kunnen doen²⁷. Om ervoor te zorgen dat een dergelij-
ke maatregel door de Raad van State niet als onwet-
tig wordt beschouwd op grond van de theorie van de
samenloop van de algemene politie, moet blijkbaar
aan twee voorwaarden worden voldaan.

Ten eerste moet men zorgen dat de maatregel in ver-
houding staat tot de doelstellingen die hij nastreeft²⁸.
In dit geval is het de bedoeling te zorgen voor een
effectieve toegang tot voedingswinkels (waarvan er
weinig zijn in de gemeente) voor alle inwoners van een
gemeente (met een hoge bevolkingsdichtheid), en
ervoor te zorgen dat de afstandsregels kunnen wor-
den nageleefd²⁹. Het evenredigheidsbeginsel lijkt dus
te kunnen worden aangetoond.

Ten tweede moet men nagaan of de maatregel zich
enkel beperkt tot het aanvullen van hiërarchisch
hogere normen, zonder ze te wijzigen³⁰. We zijn van
mening dat dit hier het geval is. Het ministerieel besluit
beperkte zich tot het geven van de toelating aan win-
kels om hun deuren te openen van 7.00 tot 22.00 uur.
Het besluit zei niets over openingsdagen³¹.

Daarnaast kan het de moeite waard zijn erop te wijzen
dat de federale fase die bij voormeld Ministerieel
besluit van 13 maart 2020 is afgekondigd, een bijzon-
dere dimensie verleent aan de samenloop van alge-
mene politie. Ligt de integratie binnen de hiërarchisch
hogere normen van de beslissing tot centralisatie en
coördinatie van de crisismaatregelen enkel bij de
minister van Binnenlandse Zaken? Dat is in ieder wat
de Franse Raad van State zegt in zijn bovenvermelde
verordening. Die stelt, met betrekking tot de norma-
tieve waarde van de noodtoestand, dat: "[...] la police
spéciale instituée par le législateur fait obstacle, pen-
dant la période où elle trouve à s'appliquer, à ce que
le maire prenne au titre de son pouvoir de police géné-
rale des mesures destinées à lutter contre la catas-
trophe sanitaire, à moins que des raisons impérieuses
liées à des circonstances locales en rendent l'édition
indispensable **et à condition de ne pas compro-
mettre, ce faisant, la cohérence et l'efficacité de
celles prises dans ce but par les autorités compé-
tentes de l'Etat**". (onderstreept door ons). Het Franse
Hooggerechtshof lijkt de noodtoestand dus te inte-
greren in de normen die hiërarchisch superieur zijn
aan die van de lokale politieautoriteiten, waardoor de
handelingsbevoegdheid van deze laatste sterk wordt
beperkt. Een burgemeester die "op eigen houtje han-
delt" en een strengere norm vastlegt dan de norm
welke door de centrale overheid is uitgevaardigd, lijkt
dus de samenhang en doeltreffendheid van de door
de staat genomen maatregelen in gevaar te brengen

en handelt daarom volgens de theorie van de samenloop van de algemene politie onwettig³².

Wij gaan er echter van uit dat de Belgische Raad van State niet zo streng zal zijn als zijn Franse tegenhanger bij de interpretatie van de normatieve waarde van de federale fase in het kader van de samenloop van politie tussen de minister van Binnenlandse Zaken en de lokale overheid. Naar onze mening zou een dergelijke aanpak het effect van alle reglementering die het subsidiariteitsbeginsel toepast tijdens een epidemie, ontkrachten. Lokale overheden zouden bijna al hun actiemiddelen bij de handhaving van de openbare orde verliezen. Elke maatregel van de lokale politie zou dan de samenhang en effectiviteit van de federale maatregelen in feite in gevaar kunnen brengen ... Aan de andere kant zou dit naar onze mening een ongewenst afschrik-effect hebben op de ordehandhaving van de lokale overheden, die we hierboven als onmisbaar hebben omschreven.

Kan een gemeentebestuur bijvoorbeeld beslissen om het verbod op activiteiten van welke aard dan ook voor een langere periode te verlengen dan de periode welke door de wetgeving was voorzien op het moment waarop de maatregel is genomen? Of kan een gemeentebestuur het dragen van een mondkapje verplichten in sommige wijken? Men moet dan, om de wettelijkheid van de maatregel te kunnen inschatten, rekening houden met de specifieke omstandigheden en de onregelmatigheid die de maatregel wil aanpakken (bijvoorbeeld wanneer er op het grondgebied van de gemeente een nieuwe broeihaard wordt ontdekt). Alles moet geval per geval bekeken worden: hoe meer een maatregel de vrijheid inperkt, des te groter zal de motivering van het besluit zijn voor de vaststelling van de evenredigheid.

De derde categorie houdt de mogelijkheid in dat de lokale overheid met een politie maatregel de inhoud van de hogere algemene maatregelen zou wijzigen. Dat is in strijd met de hiërarchie van normen en met de beginselen van samenloop van algemene politiebevoegdheden. Bijvoorbeeld, de burgemeester verbiedt in zijn gemeente zonder enige reden de thuislevering van maaltijden of geeft de toelating aan het gemeentelijk zwembad om tijdens de lockdown zijn deuren te openen³³.

Men kan niet elk geval onder één van deze drie categorieën steken. Er zijn beperkingen: er blijven veel grijze zones bestaan betreffende de *verplichting*, de *mogelijkheid* of het *verbod* van de gemeentebesturen om handhavingmaatregelen te nemen in de strijd tegen de pandemie van het coronavirus Covid-19.

In sommige gevallen moeten gemeentebesturen snel handelen om de gezondheid van hun inwoners te beschermen, terwijl de wettelijkheid van de genomen maatregel in het licht van de hiërarchie der normen eerder zwak staat. Maar aan de andere kant, stel dat het gemeentebestuur over alle middelen en informatie beschikt om een noodzakelijke maatregel van openbare orde te nemen, maar het niet doet, kan het -zelfs strafrechtelijk- aansprakelijk gesteld worden voor dat verzuim³⁴.

De gemeentebesturen worden tijdens de crisis volop duidelijk met dit dilemma geconfronteerd. De jurisprudentie van de Raad van State zal in de toekomst zeker enig licht werpen op deze zaak, hoewel we die pas zullen krijgen nadat we het effect van de genomen maatregelen al hebben gezien ...

NAAR EEN RUIMER BEGRIP VAN "OPENBARE ORDE"

Men zegt dat *"de openbare orde evolueert en maatschappelijk is, en in de eerste plaats afhangt van wat de wetgever wil"*³⁵. De opeenvolgende Ministeriële besluiten houdende noodmaatregelen om de verspreiding van het coronavirus Covid-19 te beperken en de volmachtbesluiten geven juist de bevestiging van de wetgever weer. De openbare orde, met name zijn gezondheidscomponent, krijgt daarom een ruimere reikwijdte (in vergelijking met wat gebruikelijk is) afhankelijk van hoe de pandemie en de ernst van de gezondheidssituatie verder evolueren.

Dit heeft onmiskenbaar als gevolg dat gemeentebesturen vaker optreden als politieautoriteit bij gebrek aan hogere maatregelen.

Qua territorialiteit zijn de handhavingmaatregelen van de gemeentebesturen toepasbaar op de *"straten, openbare plaatsen en gebouwen"* (artikel 135 NGW). Volgens vaste rechtspraak kan de bestuurlijke politie voor de vrijwaring van de gezondheid ook toegepast worden op gevallen die zich in particuliere eigendommen afspelen wanneer ze aan de oorsprong liggen van een (dreigende) verstoring van de openbare orde, op de openbare weg of op een openbare plaats³⁵. Een ongezonde woning *"is een woning waarvan de bewoners besmettelijke ziekten kunnen oplopen of verspreiden en die, doordat ze een infectiehaard is of niet meer beantwoordt aan wat thans beschouwd wordt als het strikte minimum inzake hygiëne, niet alleen voor de gezondheid van eventuele bewoners, maar ook voor de volksgezondheid in het algemeen een bedreiging vormt"*³⁷. Met andere woorden, men richt zich hier op de verstoring (bijvoorbeeld de besmetting van een bewoner) die in een particuliere woning ontstaat (die omschreven kan worden als een infectiehaard) en waarvan de eigenlijke actie, het zich buiten verder verspreiden, de volksgezondheid bedreigt³⁸. Men kan deze rechtspraak niet letterlijk toepassen op de gemeentelijke context voor wat betreft Covid-19. Onze gemeentebesturen zouden onder het werk bedolven worden. Maar men ziet nog maar eens hoe moeilijk het momenteel is voor de gemeentebesturen om te weten tot waar hun politiebevoegdheid exact reikt.

26. Artikel 1, § 1 van het voormeld Ministerieel besluit van 23 maart 2020. Zie ook Omzendbrief nr. 06/2020 van het College van Procureurs-Generaal bij de Hoven van Beroep van 7 april 2020 betreffende de gerechtelijke handhaving van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, zoals gewijzigd door de ministeriële besluiten van 24 maart 2020 en 3 april 2020, en betreffende de toepassing van het koninklijk besluit van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties, pp. 9-10 (Nr. Inforum: 334917).
27. De beslissing van een Ardennegemeente of van een kustgemeente om tweedeverblijvers te verbieden zich naar hun buitenverblijf te begeven is een ander voorbeeld dat onder deze tweede categorie valt.
28. Over de algemene principes van het administratief recht en het evenredigheidsbeginsel, cfr. infra.
29. Artikel 1, § 1, 1e lid, 1 en 2e lid en artikel 1, § 2 en § 3 van het voormeld besluit van 23 maart 2020.
30. Zie P. Bouvier, R. Born, B. Cuvelier en F. Piret, "Chapitre 2. - Les polices et les sanctions administratives". In *Éléments de droit administratif, op.cit.*, p. 168.
31. Artikel 1, § 3 van voormeld Ministerieel besluit van 23 maart 2020. Niet alleen geldt hier het principe van de samenloop van politie, ook andere wetgeving moet in dit geval nageleefd worden, nl. de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening, BS 19 december 2006 (nr. inforum 215256).
32. A.-L. DURVIAUX, "4. - La police administrative", op. cit., p. 167, voetnoot 728. *"Ainsi, l'acte inférior qui serait plus sévère que l'acte supérieur ne lui serait pas forcément contraire et, dans cette hypothèse, seul le principe de proportionnalité peut empêcher l'autorité d'intervenir plus sévèrement que ce que prévoit la norme de police de rang supérieur"*. (De strengere lagere handeling zou dus niet noodzakelijkerwijs in strijd zijn met die hogere, minder strenge, norm; in dat geval kan enkel het evenredigheidsbeginsel de overheid beletten strenger op te treden dan de hogere politienorm). Volgens de Raad van State mag een burgemeester in Frankrijk het dragen van een mondkapje in zijn gemeente niet opleggen. Zijn besluit is volgens de Raad van State niet alleen disproportioneel, het brengt ook de samenhang en effectiviteit van crisismaatregelen van de overheid in gevaar.
33. Artikel 1, § 5, 3e lid en artikel 5, 2 van voormeld Ministerieel besluit van 23 maart 2020.
34. A. VASSART, Le maintien de l'ordre public par les communes, Uitg. Union des Villes et Communes de Wallonie asbl, Namen, 2017, pp. 13-16 (n° inforum 306236).
35. A.-L. DURVIAUX, "4. - La police administrative" op. cit., p. 144.
36. RvS, nr. 227.340 van 9 mei 2014 (nr. inforum 285160); RvS, nr. 221.069 van 17 oktober 2012.
37. RvS, nr. 103.845 van 21 februari 2002 (nr. Inforum 176169).
38. Lambotte, F., Muller, M., en Ramelot, V., "Les pouvoirs de police des communes", *Rev. dr. commun.* 2004, boek 4, p. 63 (nr. inforum 198847); Cass (1e k.), 20 juni 2008, *J.L.M.B.*, 2008, p. 131 (n° inforum 231497).

> Maxime BANSE, adviseur

BESTUURLIJKE POLITIEMAATREGELLEN VAN LOKALE BESTUREN

Hierboven hebben we de grenzen van bestuurlijke politie geschetst waarbinnen de gemeentebesturen optreden. In het licht daarvan bekijken we op een meer pragmatische manier welke middelen de gemeentebesturen hebben om de crisis het hoofd te bieden. We bespreken individuele en reglementaire politiematregelen. In dat geval bekijken we van dichtbij ook het systeem van gemeentelijke volmachten en het naleven van de algemene principes uit het bestuursrecht.

DE INDIVIDUELE POLITIEMAATREGELLEN

Artikel 11, 1e lid van het Ministeriële besluit van 23 maart 2020 bepaalt, in combinatie met artikel 133 van de NGW, dat de burgemeesters belast zijn met de uitvoering van de algemene maatregelen die zijn genomen in het kader van de crisis van het coronavirus Covid-19.

Deze artikelen machtigen - of liever gezegd, verplichten¹ - de burgemeester om politiebepalingen aan te nemen, individuele maatregelen die tijdens de coronacrisis de openbare orde, zoals bepaald in artikel 135, §2 van de NGW², moeten vrijwaren op het grondgebied van de gemeente. Artikel 135, §2 NGW zegt evenwel niets over het soort maatregelen dat de burgemeester kan nemen. Dat maakt volledig deel uit van zijn discretionaire bevoegdheid.³

De bestuurlijke politie staat ook het gebruik van dwang toe om een onregelmatigheid af te wenden of te doen stoppen.⁴

Bovenop het uitvoeren van politiematregelen, kan de burgemeester ze ook laten uitvoeren door de politiediensten. Hij mag de lokale politie de nodige bevelen, instructies en richtlijnen geven.⁵ De politiediensten hebben als opdracht het Ministerieel besluit van 23 maart te laten naleven en mogen daar, indien nodig, dwang en geweld voor gebruiken.⁶ Zij moeten ook permanente controles uitvoeren om ervoor te zorgen dat de Covid-19-coronavirusmaatregelen strikt worden nageleefd.

DE REGLEMENTAIRE POLITIEMAATREGELLEN

Twee gemeentelijke instanties mogen in het kader van de crisis algemene en abstracte maatregelen nemen in het licht van de lokale specificiteit en de ernst van de mogelijke situatie: de gemeenteraad en de burgemeester.

De regelgevende macht berust in principe uitsluitend bij de gemeenteraad (art. 119 en 135 §2 van de NGW). Het komt de gemeenteraad toe politieverordeningen goed te keuren. Die kan, wanneer de wet

hem er expliciet toe machtigt, administratieve sancties koppelen aan inbreuken op de verordeningen. (cfr. infra).

Daarnaast geven artikelen 134 en 135 §2 van de NGW de burgemeester de bevoegdheid om een algemene en abstracte politieverordening te maken wanneer het geringste uitstel gevaarlijk of schadelijk kan zijn voor de bevolking.

Het gaat hier om een uitzonderlijke bevoegdheid die hem is toevertrouwd. Hij neemt daarmee de plaats van de gemeenteraad in.

Hiervoor moet aan vier voorwaarden worden voldaan:

- Er moet sprake zijn van een ernstige verstoring van de openbare rust of van andere onvoorziene gebeurtenissen. Dit lijkt het geval wanneer men de verspreiding van een virus bestrijdt en wanneer de volksgezondheid wordt bedreigd.
- Het geringste uitstel kan gevaarlijk of schadelijk zijn voor de bevolking. Aan deze voorwaarde wordt in deze uitzonderlijke omstandigheden voldaan.
- De burgemeester moet de gemeenteraad onverwijld kennis geven van de verordening. Aan deze verordening hecht hij ook de redenen aan waarom hij de verordening niet aan de gemeenteraad wilde voorleggen.
- De verordening moet worden bekrachtigd door de eerstvolgende gemeenteraad.

De politieverordeningen van de burgemeester zijn voor het overige onderworpen aan hetzelfde regime als die van de gemeenteraad (met name art. 112 NGW, art. 119 NGW en art. 119bis NGW, enz.).

DE DELEGATIE VAN BEVOEGDHEDEN VAN DE RAAD AAN HET COLLEGE INZAKE POLITIE

Het derde bijzondere volmachtbesluit van de Brusselse regering behandelt de werking van de

1. A. Vassart, *Le maintien de l'ordre public par les communes*, op. cit., p. 71 ev.
2. G. Plas, *Le droit de réunion, le maintien de l'ordre public et les autorités de police administrative*, uitg. UGA, Kortrijk, 1999, p. 97 (nr. inforum 163776).
3. V. Ramelot, *La police administrative et ses contraintes*, p. 15 (nr. inforum 231346).
4. Artikel 14 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt, BS 22 december 1992.
5. Artikel 42 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, BS 5 januari 1999 (nr. Inforum 143096).
6. Artikel 11, al. 2 van het voormeld Ministerieel besluit van 23 maart 2020 en artikel 37 van de wet van 5 augustus 1992 over het politieambt, BS 22 december 1992.

gemeentelijke organen.⁷ Daarin is bepaald dat alle bevoegdheden van de gemeenteraad uitgeoefend kunnen worden door het college van burgemeester en schepenen met het oog op de continuïteit van de openbare dienst ondanks de pandemie van Covid-19 en voor zover de urgentie van zijn optreden en de dringende noodzaak gemotiveerd worden. Hiermee wordt het mechanisme van volmachten vertaald naar het lokale niveau.

We denken dat deze delegatie niet kan op het vlak van politie.

Aan de ene kant bepaalt artikel 1 van het besluit dat de delegatie gebeurt “zonder afbreuk te doen aan de bepalingen van de artikelen 133, tweede lid en 134 van de NGW” (te weten de regelgevende bevoegdheid van de burgemeester inzake politie). In het algemeen zullen tijdens de pandemie de voorwaarden vervuld zijn om de burgemeester een politieverordening te laten opmaken. De aard van de verstoring noodzaakt snel handelen en is een aantasting van de openbare orde. De bevoegdheid van de burgemeester neemt hier de bovenhand op de bevoegdheid van de gemeenteraad.

Aan de andere kant, en daar zijn goede redenen voor, lijkt zo'n delegatie van politiebevoegdheden van de raad aan het college ons niet wettig. Die delegatie is immers bepaald door de Brusselse regering met volmachten. Artikel 6, § 1, VIII, 4e lid van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980 bepaalt echter dat de federale staat verantwoordelijk blijft voor “de organisatie van en het beleid inzake de politie, met inbegrip van artikel 135, § 2, van de nieuwe gemeentewet”. Deze bevoegdheidsverdeling lijkt dus te impliceren dat de delegatie uit het besluit, niet kan worden uitgebreid tot aangelegenheden inzake politie. Enkel de federale wetgever kan politiebevoegdheden overdragen.⁸

Op zijn minst had men de delegatie kunnen overwegen (hoewel betwistbaar⁹) indien men in de motivering van het volmachtbesluit n° 2020/003 had verwezen naar de theorie van de impliciete bevoegdheden, wat niet het geval is.

Verrassend genoeg heeft de Raad van State zich in zijn advies niet uitgesproken over de reikwijdte van de delegatie die vanuit het oogpunt van de verdeling van de gewestelijke en federale bevoegdheden is gebeurd.¹⁰

We voegen er nog aan toe dat, omwille van het voorgaande, de gemeenteraad enkel kan kennisnemen van de politieverordening en deze kan bekrachtigen op zijn eerstvolgende bijeenkomst, een procedure waarbij het college uitgesloten wordt.

ALGEMENE BEGINSELEN VAN HET BESTUURSRECHT EN HET BELANG VAN HET ADMINISTRATIEVE DOSSIER

De individuele administratieve handeling (het politiebepsluit) of de reglementaire administratieve handeling (de politieverordening) moeten de algemene beginselen van het bestuursrecht die erop van toepassing zijn, eerbiedigen¹¹.

Enkel bij politiebepsluiten moeten er voorafgaande hoorzittingen zijn. De hoorzittingen houden in dat het gemeentebestuur de betrokkenen eerst vooraf moet informeren over de maatregelen die het wenst te nemen en hen moet vertellen waarom. De betrokkenen moeten dan de kans krijgen om te reageren. Maar in een noodsituatie mag je dit principe van goed bestuur overslaan. Men moet in het besluit en in het administratief dossier dan wel voldoende aantonen dat de omstandigheden het vereisen.

Een politiebepsluit is overigens onderworpen aan de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering. De motivering moet onverkort de juridische en feitelijke overwegingen vermelden van vrijwaring van de openbare orde. Daarbij ook de urgentie als reden voor het mogelijk omzeilen van de voorafgaande hoorzitting.

De politieverordening is een regelgevende handeling en bijgevolg niet onderworpen aan de wet betreffende de uitdrukkelijke motivering. Hij moet echter feitelijk en juridisch worden gemotiveerd door middel van het administratieve dossier. Hoewel dit niet verplicht is, wordt het sterk aanbevolen om de verordening in een preambule te motiveren.

Ten slotte moeten de redenen waarom de handeling is goedgekeurd redelijk in proportie zijn met de vastgestelde noden inzake openbare gezondheid, rust en veiligheid. De handeling moet ook rekening houden met het subsidiariteitsbeginsel en of de doelstelling van de maatregel niet met een minder beperkende maatregel kon worden bereikt. De politieautoriteit moet daarom op een duidelijke, nauwkeurige en gedetailleerde manier kunnen aantonen dat de politiemaatregel daadwerkelijk verstoring van de openbare orde kan voorkomen. Het administratief dossier zal helpen om het redelijk evenwicht dat is gevonden tussen de genomen maatregel en de schending van de vrijheid te rechtvaardigen.

7. Volmachtbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering nr. 2020/003 van 6 april 2020 betreffende de werking van de gemeentelijke organen in het kader van de gezondheids crisis COVID-19, BS 6 april 2020 (nr. Inforum 335381)
8. A fortiori kan deze delegatie niet voor de andere gemeentelijke aangelegenheden die nog onder de federale bevoegdheid vallen, met name voor aangelegenheden met betrekking tot de verkiezingen van de gemeentelijke organen, de registers van de burgerlijke stand en de pensioenregeling voor het gemeentepersoneel en de gemeentelijke mandatarissen.
9. En dan nog had men moeten aantonen dat de voorwaarden van deze theorie werden vervuld: “les pouvoirs implicites ne se conçoivent que comme l'accessoire de la mise en œuvre d'une compétence principale. Outre l'exigence de nécessité posée par l'article 10 de la LSRI, la matière concernée doit, pour être compatible avec le système de compétences exclusives, se prêter à un règlement différencié et l'impact de la mise en œuvre des pouvoirs implicites ne doit être que marginal”. P. Lagasse en M. Ruys, “Le principe de légalité et les pouvoirs implicites”. In *La légalité: un principe de la démocratie belge en péril*, Brussel, Uitg. Larquier, 2019, p.326.
10. Advies van de RvS nr. 67.170/4 van 1 april 2020 over het ontwerp van volmachtbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de werking van de gemeentelijke organen in het kader van de gezondheids crisis COVID-19.
11. Zie A-L. Durviaux, “4. - La police administrative” op cit., p. 149 en de aangehaalde jurisprudentie.

> Maxime BANSE, adviseur

ADMINISTRATIEVE EN STRAFRECHTELIJKE SANCTIES BIJ NIET-NALEVING VAN DE MAATREGELEN OM DE VERSPREIDING VAN HET CORONAVIRUS COVID-19 TE BEPERKEN

Bij niet-naleving van de federale maatregelen bepalen de Ministeriële besluiten houdende de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus Covid-19 te beperken, dat de sancties op grond van de artikelen 182 en 187 van de wet betreffende de civiele veiligheid van 15 mei 2007 van toepassing zijn.

Met het Koninklijk besluit betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus Covid-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties,¹ wordt voor het niet-naleven van de federale maatregelen een regeling van gemengde inbreuken ingevoerd: ze kunnen zowel via een GAS-boete als strafrechtelijk bestraft worden.

GEMEENTELIJKE ADMINISTRATIEVE SANCTIES (GAS-BOETES)

Het mechanisme van de gemeentelijke administratieve sancties, dat vastgelegd is bij volmachtbesluit, geeft de gemeenten nu ook de mogelijkheid om zelf in te grijpen wanneer de maatregelen die de verspreiding van het coronavirus moeten voorkomen, niet worden nageleefd.

Om ze te kunnen heffen, moeten de gemeenten eerst een nieuw reglement of een verordening in die zin goedkeuren.

De inbreuken moeten vastgesteld worden door politieambtenaren, politieagenten of door veldwachters in het kader van hun bevoegdheden. De sancties bestaan overall uit een vaste geldboete van 250 euro. De overtreder kan de boete onmiddellijk betalen. Enkel de federale en de lokale politie kunnen hem dat vragen. Wil of kan hij dat niet, dan volgt de procedure via de sanctionerend ambtenaar. Die kan ook een sanctie van 250 euro opleggen. Verweer is mogelijk. Net als beroep voor de politierechtbank.

Het besluit is tijdelijk van aard: daarom kunnen administratieve sancties worden opgelegd alleen voor inbreuken die gepleegd worden gedurende de periode waarin de overheidsmaatregelen van kracht zijn. Het geld van de boetes is ten bate van de gemeente.

Het GAS-systeem geldt niet voor minderjarige of personen jonger dan 18 jaar of voor

mensen die onder het statuut van verlengde minderjarigheid vallen of onbekwaam verklaard zijn.

De gemeenten zijn niet verplicht om dit GAS-systeem in te voeren. Het is facultatief, wat enkele gevolgen heeft voor de strafprocedure (cfr. infra).

- Kiest de gemeente voor het mechanisme van de GAS-boete, en keurt ze daartoe een reglement of verordening goed, dan kan het Openbaar ministerie dezelfde inbreuk niet meer vervolgen, met uitzondering van drie gevallen waarover sprake hieronder. Dat staat te lezen in de omzendbrief 06/2020 van 7 april 2020 van het College van procureurs-generaal².
- Zelfs wanneer de gemeente het mechanisme van de GAS-boetes heeft ingevoerd, zal in deze drie gevallen verplicht strafrechtelijk vervolgd moeten worden:
 - Wanneer de overtreder minderjarig is, wanneer hij onder het statuut van verlengde minderjarigheid valt of onbekwaam verklaard is.
 - Wanneer er sprake is van een samenloop van inbreuken op de artikelen 1, 5 of 8 van het voornoemde Ministerieel besluit van 23 maart 2020. Er is sprake van een samenloop van inbreuken bijvoorbeeld wanneer iemand én drugs gebruikt én zich in groep bevindt of wanneer iemand op een politieagent spuwt terwijl hij een niet-essentiële ver-

1. Koninklijk besluit nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties, BS 7 april 2020 (nr. Inforum 335230).

2. Omzendbrief nr. 06/2020 van het College van procureurs-generaal bij de hoven van beroep betreffende de gerechtelijke handhaving van het ministerieel besluit van 24 maart 2020 dat het Ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, wijzigt, en betreffende de toepassing van het koninklijk besluit van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties.

plaatsing maakt en daarvoor door de agent wordt tegengehouden.

- In geval van recidive. Wanneer er een herhaling is van inbreuken op de artikelen 1, 5 of 8 van het Ministerieel besluit van 23 maart 2020. Er is recidive waar ook de inbreuk in België werd gepleegd. De vaststelling van de herhaling gebeurt ofwel onmiddellijk door de vaststellende politieambtenaar, ofwel door de sanctionerend ambtenaar. De geïntegreerde politie en de gemeenten dienen alle nodige organisatorische maatregelen te nemen opdat een staat van herhaling op elk ogenblik op het ganse grondgebied zou kunnen worden vastgesteld. De sanctionerend ambtenaar die een staat van herhaling vaststelt, maakt het proces-verbaal tot beschikking aan de procureur des Konings over. Heeft de overtreder de GAS-boete van 250 euro al betaald, dan wordt de strafrechtelijke boete pro rata berekend. Is die lager dan de GAS-boete, wordt het overschot terugbetaald. Lig het bedrag van de strafrechtelijke boete hoger dan de 250 euro van de GAS-boete, wordt het reeds betaalde bedrag in mindering gebracht.

- Wanneer er op gemeentelijk niveau beslist is om het niet-naleven van de maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus niet met GAS-boetes te sanctioneren, dan kan het niet-naleven ervan via strafrechtelijke weg bestraft worden.

inbreuken op de genomen overheidsmaatregelen ter bestrijding van het coronavirus.

Een eerste vaststelling van de niet-naleving van de coronamaatregelen die opgelegd zijn door het Ministerieel besluit van 23 maart 2020, gebeurt door de politie. Er wordt dan een minnelijke schikking voorgesteld van 750 euro voor handelszaken, exploitanten en de verantwoordelijken van een activiteit (eventueel met een inhouding van de ontvangsten die zijn verkregen als gevolg van niet-naleving van de maatregelen) en van 250 euro voor alle andere overtredders.

Het is aan de administratieve overheid (aan de burgemeester) om sluiting te gelasten overeenkomstig de bepalingen van de Nieuwe gemeentewet (in het bijzonder art. 134ter van de NGW), overeenkomstig artikel 10, §2 van het Ministerieel besluit van 24 maart 2020 of overeenkomstig artikel 187, lid 3, van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid.

In geval van recidive wordt er onmiddellijk gedagvaard.

> Zie ook

[In dit nummer kan je ook het interview lezen met Bertrand de Buisseret, sanctionerend ambtenaar in Elsene, over GAS-boetes in crisistijden.](#)

STRAFRECHTELIJKE SANCTIES

De omzendbrief van 7 april 2020 van het College van procureurs-generaal verduidelijkt het strafrechtelijke, onderzoeks- en vervolgingsbeleid voor de

> Interview door Philippe DELVAUX

DE GAS-BOETES OP HET KRUISPUNT VAN COVID-19 EN HET APR

TEGEN DE GAS-LAMP

Bertrand de Buisseret is sanctionerend ambtenaar van het gemeentebestuur van Elsene en is sinds zijn oprichting in 2013 voorzitter van de intercommunale werkgroep administratieve sancties (bekend als het netwerk van sanctionerend ambtenaren). Diezelfde werkgroep heeft de aanzet gegeven voor het gemeenschappelijk algemeen politiereglement en er ook de pen van vastgehouden. De 19 gemeentebesturen hebben dit algemeen politiereglement dit voorjaar goedgekeurd (of ze zitten nog volop in de goedkeuringsprocedure op het moment waarop dit nummer verschijnt).

De huidige crisis gaat gepaard met inperkings- en verbodsmaatregelen die door sommigen alleen maar gedwongen nageleefd zullen worden met sancties. De regering heeft midden maart dergelijke sancties mogelijk gemaakt. Het parket (voor strafzaken) en/of de gemeentebesturen (administratief) passen ze momenteel toe. Maar hoe is het werken met gemeentelijke administratieve sancties (GAS) in tijden van crisis? Een (virtueel) gesprek met Bertrand de Buisseret. [Het interview werd afgenomen op 20 april]

> Bertrand de Buisseret

Kunt u de administratieve sancties even situeren in het licht van de crisis?

Bertrand de Buisseret: *“Een gemeentelijke administratieve sanctie wil vooral inciviek gedrag bestraffen (meestal met een boete) dat aangegeven is in (vooral) het algemeen politiereglement. Een nieuw gemeenschappelijk reglement stond op het punt goedgekeurd te worden in de 19 gemeenten op het moment waarop de crisis uitbrak. Een werkgroep heeft zich gedurende twee jaar gebogen over een gemeenschappelijk algemeen politiereglement voor de 19 gemeenten (wat nieuw en nooit eerder gezien is). De conferentie van burgemeesters heeft eind 2019 de definitieve tekst bekrachtigd. Het reglement*

moest dan door elke aparte gemeenteraad goedgekeurd worden. Dat was voorzien voor begin 2020. Het reglement kon dan overal in werking treden in maart-april van dit jaar, wat voor de burger het voordeel heeft van de duidelijkheid ... maar de crisis, de inperkingsmaatregelen, de opschorting van de gemeenteraden en de delegatie van bevoegdheden aan het college hebben de goedkeuringsprocedure in 30 % van de gemeenten vertraagd.

Hier, in Elsene, heeft de gemeenteraad het reglement goedgekeurd eind februari. Het is op 1 april in werking getreden, in volle crisis dus. Half april hadden al 11 gemeentebesturen het gemeenschappelijk reglement goedgekeurd. Andere besturen moeten binnenkort volgen. We verwachten dat het gemeenschappelijk reglement deze zomer, of ten laatste juist na de zomer, in al de 19 gemeenten in werking zal zijn.

> **Zie ook**

[Het politiereglement is te vinden op de gemeentelijke websites.](#)

Alle bepalingen van het algemeen politiereglement zijn op dit moment natuurlijk van toepassing. Maar qua naleving van het reglement, worden sommige inbreuken momenteel minder of zelfs helemaal niet ge verbaliseerd wegens een gebrek aan gemeentepersoneel op straat. Maar omdat de mensen nu meer binnen blijven en er minder economische activiteit is, worden er in verhouding veel minder vaststellingen gedaan van bepaalde overtredingen (zoals bv. van foutparkeren).

De politie, die daarentegen wel nog patrouilleert, richt momenteel haar aandacht vooral op de naleving van de inperkingsmaatregelen. Ze heeft minder oog voor andere inbreuken uit het algemeen politiereglement”.

Ik vat even samen: aan de ene kant zijn de inbreuken op het algemeen politiereglement, die voor de coronacrisis in de meeste van de gevallen al niet als prioritair werden beschouwd, het nu nog veel minder; en aan de andere zijn er nu veel minder vaststellende ambtenaren dan voor de crisis.

Bertrand de Buisseret: “Je vat het goed samen. Maar ik ontvang nog wel altijd vaststellingen van gemeentelijke/gewestelijke ambtenaren van strafbare feiten die vastgesteld zijn door camera’s die aan de ene kant toezien op het sluijkstorten (voornamelijk in de buurt van glasbollen) en aan de andere kant op de voertuigen (er zijn er minder sinds de lockdown) in de voetgangerszone aan de Elsense steenweg en omgeving (de ZBT of de “autoluwe zone”). In dit geval doen de ambtenaren de vaststellingen achter hun bureau, op basis van de beelden. Ze moeten hiervoor niet naar buiten. We merken ook op dat we nog aan het werken zijn aan dossiers van januari en februari, van voor de inperkingsmaatregelen”.

Wie doet er gewoonlijk de vaststellingen/maakt er de processen-verbaal op?

Bertrand de Buisseret: “De wet op gemeentelijke administratieve sancties van juni 2013 vertrouwt deze taak toe aan de **politie**. De gemeenteraad stelt ook ambtenaren aan die aan de GSOB een opleiding tot vaststellend ambtenaar met succes hebben beëindigd. Bovendien mogen ook sommige gewestelijke ambtenaren van **parking.brussels of Net Brussel, die dezelfde opleiding hebben gevolgd en ook daarvoor aangesteld werden**, specifieke inbreuken vaststellen, bijvoorbeeld op het parkeren of de openbare netheid.

Enkel de politie mag gemengde inbreuken, die zowel strafrechtelijk als administratief kunnen worden vervolgd, vaststellen: winkeldiefstallen, graffiti spuiten, nachtlawaai, het toebrengen van materiële schade, beledigingen, (lichte) geweldplegingen, enz ...

Behalve deze categorie van inbreuken, kunnen alle andere vastgesteld worden door gemeentelijke ambtenaren. In de praktijk is dat in elke gemeente anders. In sommige gemeenten bestaan er ad hoc diensten met vaststellende ambtenaren, in andere, zoals in Elsene, worden ambtenaren van verschillende diensten aangesteld om inbreuken vast te stellen op hun domein (netheid, handel, ...). Het nadeel van dit systeem is dat er voor bepaalde materies uit het algemeen politiereglement geen ambtenaar is en inbreuken op die domeinen daarom weinig worden gesanctioneerd. De politie daarentegen is bevoegd om op alle domeinen van het algemeen politiereglement op te treden. Maar ze moet hier wel toe aangezeten worden en voor opgeleid zijn. De politie beschouwt, terecht of niet, onwellevendheid niet als

een prioriteit. We zien dat sinds de invoering van de GAS-boetes en we zien dat, denk ik, in alle gemeenten. De politiemensen moeten ook het reglement eerst goed kennen alvorens ze het kunnen doen naleven. Voor de lockdown waren we van plan om gedurende een paar maanden opleidingen te organiseren over het gemeenschappelijk reglement. Ik hoop dat uitstel geen afstel is.

We merken op dat sommige gemeentebesturen gemeenschapswachten hebben aangesteld om controles uit te voeren en vaststellingen te doen, terwijl andere gemeentebesturen -dit is het geval voor Elsene- vinden dat eenzelfde ambtenaar niet tegelijkertijd én preventief én repressief kan optreden.

De situatie verschilt dus sterk van gemeente tot gemeente. Hier speelt de gemeentelijke autonomie. Maar ik vrees dat het mechanisme voor de Brusselse bevolking niet duidelijk genoeg is”.

Dus u moet momenteel een beroep doen op de politie zonder inspraak te hebben in haar controlebeleid ...

Bertrand de Buisseret: “Het is iets genuanceerder dan dat. Natuurlijk zijn het de politiemensen die op het terrein geconfronteerd worden met feiten. Zij beslissen dan om ofwel proces-verbaal op te maken, ofwel mensen gewoon tot de orde te roepen, ofwel -en dat zou jammer zijn- niet in te grijpen. Wij kunnen hen natuurlijk geen specifieke instructies geven en we vertrouwen ze. En laten we niet vergeten dat de burgemeester baas is over de politie, niet de sanctionerend ambtenaar. We onderhouden contacten met de politiezone, we spreken regelmatig met de zone en hebben regelmatig overleg. We hebben nog nooit zoveel met elkaar gesproken als nu en de samenwerking is in Elsene momenteel erg goed.

> Mondmaskers en social distancing, of een boete... wat zitten ze ver van elkaar de “amoureux des bancs publics”, zoals Brassens het ooit zong.

Heeft u sinds de invoering van de coronamaatregelen een verschil gemerkt in de vaststellingen en of er meer bepaald in verhouding nu meer -nieuwe- inbreuken op de inperkingsmaatregelen worden vastgesteld?

Bertrand de Buisseret: *“Ja, zeer duidelijk. Hier bij ons, in Elsene, is mijn dienst onderverdeeld in cellen. Elke cel is verantwoordelijk voor een bepaald luik van het algemeen politiereglement. Gewoonlijk hebben ongeveer 80 à 90 % van de pv's te maken met fout-parkeren. Nu, sinds de crisis, is dat aantal drastisch gedaald omdat natuurlijk ook het autoverkeer met 80 à 90 % is afgenomen. Bovendien richt de politie zich momenteel niet langer op dit soort van inbreuken, lijkt me. Tegelijkertijd zien we dat de nieuwe “inbreuken op de coronamaatregelen” exploderen en voortaan 90 % van de dossiers uitmaken die ik sinds een maand op mijn bureau krijg”.*

Hoeveel dossiers heeft u sinds het begin van de crisis al ontvangen?

Bertrand de Buisseret: *“Het duurt soms even voor we de pv's krijgen en veel inbreuken worden in het weekend gepleegd ... vooral bij mooi weer. We krijgen de pv's zo'n 8 à 10 dagen daarna. Er is dus een kleine vertraging tussen het moment van de feiten en de ontvangst van de pv's. Ik denk dat er op het grondgebied van Elsene sinds het begin van de lockdown zo'n 800 pv's zijn opgemaakt. De procedure is voor de helft daarvan ingezet. We hebben een brief naar de betrokkene gestuurd (met het pv in bijlage). Hij of zij krijgt natuurlijk de mogelijkheid om de feiten te betwisten of om gehoord te worden. We beginnen reacties en bezwaren te krijgen, wat volkomen normaal is”.*

Heeft u wat gewacht alvorens de brieven te versturen?

Bertrand de Buisseret: *“Ja. Er heerste in het begin wat onduidelijkheid over de wettelijkheid van de GAS-boetes waardoor ik wat getemporeerd heb. Nu de discussie uitgeklaard is, sturen we de brieven sneller en gegroepeerd op ... we beginnen nu de reacties te bekijken. We proberen momenteel om 48 uur na ontvangst van het pv de brieven te versturen. De burger -indien hij zich wil verdedigen- moet nog klaar en goed weten wat de omstandigheden waren ... en door snel te reageren willen we herhalingsgedrag vermijden”.*

Kan uw dienst de werkdruk aan en kan u die vooropgestelde termijnen voor het versturen van de brieven aanhouden?

Bertrand de Buisseret: *“In principe wel. Ik zal hetzelfde doen als met de dossiers rond foutparkeren, waar voor de crisis binnen mijn dienst het meeste werk naartoe ging. In die dossiers stelden we vast dat er 20 % bezwaren waren en we verwachten hetzelfde aantal voor de dossiers van niet-naleving van de coronamaatregelen. Voor het overige, ofwel aanvaardt de burger de sanctie en betaalt hij, ofwel*

wacht hij te lang om te reageren waardoor hij buiten de wettelijke betalingstermijnen valt. De overtreder die wil reageren krijgt een termijn waarbinnen hij zijn rechten kan laten gelden, gezien het groot aantal dossiers, zullen we ons over het respecteren van de termijnen onverzettelijk opstellen.

Ik denk dat we alles wel goed zullen aankunnen. Onze dienst voor GAS-boetes (en administratieve politie) telt 11 mensen, verdeeld over, zoals ik gezegd heb, verschillende cellen. We sturen bij en herschikken de dienst naargelang de werkdruk in een bepaald segment ... in dit geval momenteel voor wat betreft de inbreuken op de coronamaatregelen. Om u een concreet voorbeeld te geven: twee ambtenaren die zich voordien bezighielden met de boetes voor het buiten plaatsen van het huisvuil buiten de toegelaten uren, worden nu belast met de opvolging van dossiers die betrekking hebben op de niet-naleving van de coronamaatregelen. Doordat er minder vaststellende ambtenaren op straat rondlopen, worden nu ook beduidend minder vaststellingen gedaan van deze zeer specifieke inbreuk rond het huisvuil.

Hoe organiseert u de ontmoeting met de verweerder?

Bertrand de Buisseret: *“Meestal kan een GAS-boete oplopen tot 350 euro (in de praktijk meestal van 50 tot 150 euro). De GAS-boetes voor de niet-naleving van de coronamaatregelen bedragen evenwel 250 euro. Dit is voor veel gezinnen veel geld. We dreigen daardoor tegen die boetes meer bezwaren te krijgen dan tegenover de andere GAS-boetes.*

Is de voorgestelde boete lager dan 70 euro, dan mag de verweerder volgens de wet vragen om gehoord te worden door de sanctionerend ambtenaar. Hij kan dit evenwel niet eisen. De sanctionerend ambtenaar kan daarop ingaan of hij kan vragen om de bezwaren schriftelijk mee te delen (meestal via mail). Meestal verkiest de overtreder dit laatste want sneller en minder energie-intensief.

Loopt de boete op van 70 tot 350 euro, wat het geval is voor de boete voor niet-naleving van de coronamaatregelen, dan heeft de verweerder volgens de wet het recht om gehoord te worden door de sanctionerend ambtenaar of zijn vertegenwoordiger. Door de inperkingsmaatregelen kan deze eis momenteel moeilijk ingewilligd worden. De komende weken zullen we geen burgers kunnen ontvangen. Ik wijs dus in de brief op die mogelijkheid om gehoord te worden en ik zeg er tegelijkertijd ook bij dat we momenteel geen concrete datum kunnen vastleggen. Dat het dus beter is om via mail te reageren.

Dringt de persoon toch aan om gehoord te worden op het gemeentehuis, dan stel ik hem of haar een dag voor na de strikte lockdownperiode (vanaf midden mei). Alle voorzorgen, zoals mondkmaskers, een plexiglas scherm, zullen daarvoor worden genomen. We stellen de afspraak gewoon uit indien hij omwille van de verdere evolutie van het coronavirus toch niet zou kunnen doorgaan. Ik voeg er ten slotte aan toe

dat we ook inventief kunnen zijn en zo'n hoorzitting ook via Skype of ander virtueel kanaal kunnen houden”.

Hoe zit het met uw rol, met name in het licht van het bedrag van de boete?

Bertrand de Buisseret: “De tekst bepaalt een boete van 250 euro, hetzelfde als wat het parket voorstelt in een strafprocedure. Deze afstemming van de bedragen zorgt voor een gelijke behandeling en wordt bevestigd door de omzendbrief van de procureurs-generaal.

Het is echter legitiem zich af te vragen welke speelruimte de sanctionerend ambtenaar nog heeft om de boete te verlagen op basis van de verstrekte uitleg wanneer er bijvoorbeeld verzachtende omstandigheden zouden zijn in hoofde van de geverbaliseerde persoon.

De sanctionerend ambtenaar beschikt voor wat betreft de administratieve sancties die betrekking hebben op het algemeen politiereglement in principe over een ruime discretionaire bevoegdheid... behalve in geval van foutparkeren in welk geval het bedrag is opgelegd bij koninklijk besluit (58 of 116 euro naargelang de overtreding). De jurisprudentie heeft bevestigd dat in het laatste geval alleen de politierechter, in een beroepsprocedure, de boete kan aanpassen en eventueel kan verlagen. De sanctionerend ambtenaar kan alleen maar ofwel de boete voorzien in het KB opleggen ofwel beslissen niet meer te vervolgen. Hij kan in geen geval de boete verlagen. Gezien we hier ook te maken hebben met een vast bedrag dat bij koninklijk besluit bepaald is, en indien we dezelfde redenering volgen, dan zullen we volgens mij ook het bedrag van de sanctie voor de niet-naleving van de inperkingsmaatregelen niet naar beneden kunnen doen. En houden we het dus

bij een sanctie van 250 euro indien de feiten ten laste van de verdachte bewezen zijn.

Ik moet wel zeggen dat ik hier wat flexibiliteit mis. Het maakt het ons niet makkelijk wanneer we oog in oog staan met een verzoeker die schijnbaar ontvankelijke verzachtende omstandigheden inroept. Moet ik hem de boete geven en hem dan adviseren om die in de rechtbank aan te vechten in de hoop dat de politierechter het bedrag van zijn boete verlaagt? Dat heeft weinig zin.

Als voorzitter van het netwerk van 19 sanctionerend ambtenaren zal ik dit ook met mijn collega's bespreken. We moeten de zaken in de praktijk wat op elkaar afstemmen.

Inzake sociale rechtvaardigheid en billijkheid, lijkt het mij dat je het bedrag van de boete zou moeten kunnen aanpassen aan de omstandigheden, maar dat is mijn persoonlijke mening”.

Als u het heeft over sociale rechtvaardigheid, dan heeft u het over omstandigheden die minder met de feiten te maken hebben dan wel met de persoon ...

Bertrand de Buisseret: “Natuurlijk tellen eerst de feiten en twee mensen die identiek dezelfde inbreuk hebben gepleegd moeten in principe dezelfde straf krijgen. Maar dan krijg je de discussie over straffen op maat in functie van de omstandigheden en zelfs van de persoonlijke situatie van de overtreder (en waarom niet ook met inbegrip van de financiële situatie). De discussie gaat veel verder. De sanctionerend ambtenaar beschikt hier niet over dezelfde speelruimte als de rechtbank. Voer voor de toekomst want de wetgever zou samen met de overdracht van bevoegdheden aan de gemeente ook het statuut van de sanctionerend ambtenaar moeten versterken.

> Sluikstorten blijft beboet worden

JURIDISCHE GROND VOOR DE SANCTIES: BACK TO BASICS

Deze sancties hebben recent vragen opgeroepen over hun wettelijkheid. Kan u iets meer zeggen over hun wettelijke basis?

Bertrand de Buisseret: "Sedert half maart hebben we verschillende fasen gekend. En is er de lockdown en zijn verplichtingen. In het begin van de crisis sprak men in regeringsmededelingen veel over administratieve sancties zonder de wettelijke basis daarvoor te verduidelijken. In de eerste Ministeriële besluiten in maart was er geen enkel spoor van GAS-boetes.

Samen met mijn collega's van andere gemeenten vroeg ik me in het begin af of we op basis van het algemeen politiereglement moesten optreden of we de pv's van de politie rechtstreeks naar de procureur des Konings moesten sturen voor strafrechtelijke vervolging alleen; de procureur heeft ons trouwens zeer snel laten begrijpen dat het voor hem onmogelijk was om alle dossiers te behandelen.

We zochten dus naar een goed alternatief in ons algemeen politiereglement. We vonden in eerste instantie juridische grond in een artikel dat je in alle algemene politiereglementen kon vinden – ik herhaal dat in het begin van de crisis de reglementen nog niet geharmoniseerd waren behalve in 5 of 6 gemeenten en ze dus verschilden van gemeente tot gemeente. Onze benadering was gebaseerd op de sanctie voor het **zich niet schikken naar de bevelen van een politieagent**. Gedurende de eerste twee, drie weken van de lockdown hebben we gesteund op deze wettelijke basis. Daardoor konden we, wanneer de situatie zich voerde, een aantal gevallen verbaliseren die met deze straf overeenstemden. De politie verbaliseerde op die basis alleen de eerste inbreuk, en alleen van volwassenen. Inbreuken rond de handelszaken, restaurants en inbreuken gepleegd door minderjarigen of recidivisten werden onmiddellijk aan het parket overgemaakt. Dit onderscheid bestaat nu nog altijd. Dat heeft de wetgever zo gewild. Op 1 april begon de **tweede fase** (van 2 weken) want dan is ons **algemeen politiereglement** in werking getreden (ik bedoel hier, in Brussel-Stad en Elsene).

Wij baseerden ons op **artikel 11** van dat reglement dat ons volgens ons niet alleen hielp om te verbaliseren in geval van weigering zich te schikken naar een bevel, maar

ook in gevallen die geen verzet of rebellie inhielden.

Artikel 11

Elke persoon die zich in de openbare ruimte, zoals gedefinieerd in artikel 1, bevindt of op een plaats die voor het publiek toegankelijk is, moet zich onmiddellijk schikken naar de bevelen of verzoeken van de politie of van de gemachtigde ambtenaren, met het oog op:

1. het behoud van de openbare veiligheid, rust, reinheid en/of gezondheid;
2. de vereenvoudiging van de taken van de hulpdiensten en de bijstand aan mensen in gevaar;
3. het doen naleven van de wetten, reglementen en besluiten.

Wanneer de politieambtenaar of een gemachtigde ambtenaar op verzoek van de bewoners een privé-eigendom heeft betreden, of in geval van brand, overstroming of noodoproep, is deze verplichting eveneens van toepassing op de personen die zich in dit privé-eigendom bevinden.

Op basis van de juridische analyse van deze tekst hebben wij - in overleg met het parket van Brussel- gemeend ook de gevallen te kunnen verbaliseren waarbij de physical distancing niet gerespecteerd werd, zoals bijvoorbeeld het schouder aan schouder zitten op een bank of het wandelen in het gezelschap van mensen die niet tot het gezin behoren.

Ten slotte, de laatste juridische fase, op 6 april is een **koninklijk besluit** uitgevaardigd (gevolgd door een **omzendbrief van de procureurs-generaal**) dat wettelijke grond geeft aan de GAS-boete en zijn toepassing om de niet-naleving van de inperkingsmaatregelen te bestraffen met een administratieve sanctie.

> Meer info

Zie www.brulocalis.brussels > Actua > [Covid-19] **Volmachtsbesluit - Koninklijk besluit betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus Covid-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties.** [9.4.2020]

En [Covid-19] **Omzendbrief van het College van procureurs-generaal** [9.4.2020]

Het besluit en de omzendbrief pleiten (het is geen verplichting, men kan ook gewoon alles doorverwijzen naar het Openbaar ministerie) om feiten die betrekking hebben tot de niet-naleving van de coronamaatregelen strafbaar te maken via een politieverordening van de gemeenteraad of via een wijziging van het algemeen politiereglement.

Juridische en technische besprekingen volgden - met name met Brulocalis - om de beste manier van werken te vinden. De meeste gemeenteraden kwamen niet meer bijeen (of het duurde te lang eer ze dat deden). Sommigen waren van mening dat het niet makkelijk -en vooral juridisch betwistbaar - zou zijn om een algemeen politiereglement te wijzigen zonder daarbij langs de gemeenteraad te passeren (ondanks de delegatie van volmachten aan het college).

> Wat heeft Brulocalis gedaan?

Brulocalis heeft twee sjablonen ter beschikking gesteld van de 19 gemeentebesturen voor de invoering van gemeentelijke administratieve sancties ter naleving van de federale coronamaatregelen.

- Sjabloon politieverordening van de burgemeester
- Sjabloon politieverordening van de gemeenteraad

Vind ze terug op

www.brulocalis.brussels - publicaties - modeldocumenten [Covid-19] **Sjablonen voor de invoering van gemeentelijke administratieve sancties ter naleving van de federale coronamaatregelen**

Tot slot heeft de Gewestelijke Veiligheidsraad (GVR) op 16 april op advies van de deskundigen aanbevolen een **politieverordening van de burgemeester** (die specifieke bevoegdheden heeft op het gebied van politie) aan te nemen. De meeste gemeentebesturen hebben dit gedaan. Ook onze besturen uit de zone Elsene-Brussel hebben dat gedaan. Op 17 april is de verordening bij ons in werking getreden.²

De Gewestelijke Veiligheidsraad (GVR)

Deze raad, voorgezeten door de Minister-President van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, bestaat uit de Hoge Ambtenaar, de Procureur des Konings van Brussel, de Voorzitters van de politiecolleges, de bestuurlijke directeur-coördinator, de gerechtelijke directeur administratief coördinerend directeur, de gerechtelijk directeur, de korpschefs van de zes lokale politiezones die op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn gevestigd. De samenstelling van deze raad wordt uitgebreid met de 19 Brusselse burgemeesters.

Fragment uit de vergadering van 16 april

“De GVR is het eens geworden over de gezamenlijke uitvoering van een reeks maatregelen binnen het gewest om de epidemie af te remmen en de meest kwetsbare personen te beschermen. Zo:

(...)

nemen de 19 gemeenten één politieverordening aan om de verwerking van de gemeentelijke administratieve sancties in de strijd tegen de verspreiding van de pandemie te harmoniseren en af te stemmen op de gerechtelijke sancties. Deze beslissing moet ervoor zorgen dat alle Brusselaars gelijk behandeld worden en de lokale overheden in staat stellen om de verspreiding van het coronavirus te helpen tegengaan. Tot slot moet zij het mogelijk maken snel op te treden tegen inbreuken en tegelijk het werk van het parket en van de hoven en rechtbanken in Brussel verlichten”.

Bron: <https://bps-bpv.brussels> > pers

Al deze veranderingen qua juridische grond vonden niet gelijktijdig plaats in alle gemeenten. Dat vergemakkelijkte de taak van de politieagenten niet. Zij moeten die elke keer

weer onder de knie krijgen ... en dringend hun software aanpassen voor invoering van pv's. Alle lof aan hen!

De juridische discussie is echter nog niet helemaal ten einde, want ik hoorde vanochtend (nvdr: de ochtend van 14 april) een collega van de stad Namen vertellen dat de procureur des Konings van Namen -en zijn procureur-generaal- twijfelde over de piste van politieverordening van de burgemeester. Hij zag liever een optreden van de gemeenteraad. Van onze kant en voor veel Brusselse gemeenten is het waarschijnlijk (en gelukkig) dat we ons houden aan de politieverordening van onze burgemeester op basis van artikel 134 van de NGW (die vervolgens aan de gemeenteraad is meegedeeld)!

Al deze juridische subtiliteiten gaan de overgrote meerderheid van de mensen hun petje te boven. Zij zijn noch advocaat, noch GAS-specialisten. Maar ze zijn belangrijk voor al wie aan deze dossiers werkt en voor al wie dag in dag uit de wetgeving moet toepassen. Laten we niet vergeten dat we sancties opleggen, en dat die een perfecte juridische basis veronderstellen.

Ik hoop dan ook dat we nu niet meer op zoek moeten gaan naar een nieuwe juridische basis. Dat zou een beproeving zijn voor al wie deze nieuwe regels moet toepassen. Ik denk hier in de eerste plaats aan de politiemensen op het terrein die zeer veel verdienste hebben en de laatste weken in zware omstandigheden en vaak zonder enige bescherming een ondankbare job hebben.

Ik van mijn kant ben ervan overtuigd dat deze vele wijzigingen de wettelijkheid van onze eerdere vervolgingen, in maart en tot

6 april, niet zullen ondermijnen en dat de pv's die op basis van ons algemeen politiereglement zijn opgesteld geweest, rechtsgeldig zijn (Ik heb trouwens de weinige pv's die van de wettelijke bepalingen afweken, geseponeerd). Ik vrees niet voor bezwaarschriften indien we de reglementaire teksten met betrekking tot de GAS-boetes correct toepassen.

Een conclusie?

Bertrand de Buisseret: *“Tot slot zou ik willen zeggen dat deze juridische kakofonie heeft aangetoond dat onze staat net zo slecht voorbereid was op juridisch vlak op deze crisis als op het vlak van volksgezondheid (mondmaskers, tests, ...). We hebben het ook gezien op andere gebieden, niet enkel op repressief vlak.*

De Brusselse gemeentebesturen hebben in nauw overleg met de procureur des Konings en de zes politiezones blijf gegeven van flexibiliteit en juridische creativiteit. De samenwerking is op dat vlak goed geweest.

De situatie zou in maart echter eenvoudiger zijn geweest als alle 19 gemeentebesturen, zoals oorspronkelijk gepland, het nieuwe algemeen

politiereglement vanaf 1 maart uniform op hun grondgebied in werking hadden kunnen laten treden. Dit had ons de eerste weken van de crisis heel wat praktische problemen bespaard.

Ik ben ook van mening dat het netwerk van sanctionerend ambtenaren, dat vanaf de eerste dagen zeer actief is geweest achter de schermen, zijn legitimiteit als essentiële partner voor deze zaken van openbare orde heeft verhoogd. Daarom betreur ik dat het niet uitgenodigd is geweest op de laatste GVR [nvdr, die van 16 april] die zich onder meer heeft gebogen over de kwestie van administratieve sancties. We weten echter dat er de laatste jaren heel wat beweegt in Brussel qua preventie en veiligheid en dat de verdeling van de bevoegdheden tussen het Gewest en de gemeenten in de toekomst zal blijven evolueren.”

1. Het betreft dan het bevel dat voortvloeit uit het verbod (nvdr)
2. Beschikbaar op www.elsene.be >> Covid19: Politieverordening van de Burgemeester tot uitvoering van artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 6 april 2020 houdende de strijd tegen de niet-naleving van de maatregelen tegen de verspreiding van covid-19 door het invoeren van Gemeentelijke Administratieve Sancties

> Interview door Sofia DOUIEB, journalist

FAMILIAAL EN HUISELIJK GEWELD IN CORONATIJDEN: POLITIE NEEMT NOOIT EERDER GEZIENE INITIATIEVEN

Door de coronacrisis en de bijhorende inperkingsmaatregelen is huiselijk en familiaal geweld nog erger geworden. Daarom hebben de politiezones van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nooit geziene maatregelen genomen die zelfs nationaal hun weerklink vonden. We staan stil bij de online chatbox, die slachtoffers van familiaal en huiselijk geweld een luisterend oor wil geven, en we bekijken de beslissing om slachtoffers van de laatste drie maanden massaal opnieuw te contacteren van naderbij.

Verzadigde lijnen, een opgevorderd hotel, ongeruste mensen op het terrein ... men neemt de strijd tegen huiselijk geweld zeer serieus op in tijden van corona. Ook de politie is met een paar initiatieven gekomen, ook al is het aantal klachten niet exponentieel toegenomen. De zone Brussel Noord heeft het initiatief genomen om contact op te nemen met de slachtoffers van de laatste drie maanden en te kijken hoe hun situatie ondertussen is geëvolueerd. Dat initiatief is overgenomen op nationaal niveau. De politiezone Brussel-Elsene van zijn kant heeft recent een chatbox geopend via dewelke slachtoffers live met politieagenten kunnen praten. We spraken met de woordvoerders van de twee politiezones, respectievelijk Audrey Derymaecker en Olivier Slosse.

1. Term om de niet-geregistreerde criminaliteit aan te duiden die aan de politie "ontsnapt". De dark numbers bekom je door het verschil te berekenen tussen de werkelijke criminaliteit (de bekende criminaliteit plus de niet-gekende criminaliteit) en de statistische criminaliteit.

NIET MEER KLACHTEN, MAAR WEL HOGERE DARK NUMBERS¹

Hoewel sommige berichten in de media een toename van het aantal geregistreerde klachten over huiselijk geweld melden, zegt Audrey Derymaecker, woordvoester van de politiezone Brussel Noord, dat dit niet het geval is; integendeel, het aantal is zelfs afgenomen. Aan de andere kant is het zeker dat de dark numbers toenemen. Dit kan verklaren waarom het aantal oproepen naar het noodnummer duidelijk toeneemt en waarom de opvangcentra steeds meer slachtoffers van huiselijk geweld moeten opvangen.

Maar hoe is deze paradox tussen politiestatistiek en de realiteit te verklaren? Olivier Slosse, politiecommissaris en woordvoerder van de politiezone Brussel-Elsene: "Het aantal verbalisaties of het aantal pv's neemt ook niet toe ... Maar deze zijn, net als het aantal klachten van huiselijk geweld, een zeer slechte indicator voor het reëel aantal gevallen; vooral bij een fenomeen waarvan het dark number in het algemeen zeer hoog is. Bovendien daalt dit dark number momenteel minder snel dan dat van andere feiten; we blijven dus rond het gewone gemiddelde hangen, zowel voor wat het aantal interventies als voor wat het aantal pv's betreft. Het is evenwel niet makkelijk om de huidige omstandigheden van corona te vergelijken met andere omstandigheden. Wat ik echter wel kan zeggen, en dit is slechts een indruk, is dat er in het algemeen thuis meer spanningen zijn".

EEN NOODGEVAL, OOK IN CORONATIJDEN

Alvorens deze klachten te kunnen registreren, moeten ze natuurlijk op één of andere manier tot in het politiekantoor kunnen komen, wat momenteel niet evident is in deze coronatijden. Audrey Derymaecker zegt: "Een klacht voor huiselijk geweld wordt altijd al prioritair behandeld. We beschouwen zo'n klacht

Victime ou témoin de violence ?

En cas d'urgence, prenez immédiatement contact avec la police en composant le 101 ! Ou présentez-vous dans n'importe quel commissariat.

Slachtoffer of getuige van geweld?

Neem in noodgevallen onmiddellijk contact op met de politie via het nummer 101! Of ga langs in eender welk commissariaat.

Victim or witness of violence ?

In case of emergency, please call the police immediately at 101 or go to any police station.

**VOUS AVEZ DES DROITS !
U HEBT RECHTEN!
YOU HAVE RIGHTS !**

**La violence est interdite par la loi!
Geweld is bij wet verboden!
Violence is forbidden by law!**

101

FR : Vous souhaitez parler d'abord à une personne de nos Services d'assistance policière aux victimes (SAPV) afin de mieux connaître vos droits et la procédure policière, contactez-les au :

NL : Wilt u graag eerst eens praten met een medewerker van onze Diensten Politie/Slachtofferbejegening (DPSB) om meer te vernemen over uw rechten en de politievergarende, neem dan contact op via het nummer:

EN : Would you like to speak to a member of our police victim assistance units to learn more about your rights and police procedures, please contact them at:

Antenne/a Sainte-Marie
GSM : 0473/88.82.94

Antenne/a Bériot
GSM : 0473/88.66.71

Antenne/a Hoedemaekers
GSM : 0473/88.82.95

Antenne/a Brabant
GSM : 0473/88.82.93

**Witness or victim ?
The Police are there to help you !**

STOP DOMESTIC VIOLENCE

SCHAERBEEK ■ EVERE ■ SAINT-JOSSE-TEN-NOODE
SCHAARBEEK ■ EVERE ■ SINT-JOOST-TEN-NOODE

altijd als een noodgeval. Dat is nu niet anders, ook niet in deze bijzondere tijden. Wanneer iemand zich in het commissariaat aandient, zal men de persoon nooit laten wachten. We weten welke moeite de persoon zich heeft getroost om tot daar te komen. En dat is nu niet anders. Maar uiteraard speelt de angst om besmet te worden met het virus een rol. Die angst komt er nu nog bij, waarom men toch geen klacht indient. Daarom hebben we beslist om proactief de slachtoffers te contacteren die zich de laatste drie maanden bij ons hebben gemeld. Dit om te vermijden dat bepaalde situaties zouden escaleren”.

bijvoorbeeld. Hij maakt dan een inschatting van de situatie. Stelt hij vast dat het slachtoffer hulp nodig heeft, dan moeten we de gebruikelijke juridische procedure opstarten en nemen we contact op met de magistraat die op basis van de vaststellingen van de agent verdere instructies geeft in het dossier”.

HET VOORKOMEN VAN GEWELD DOOR PROACTIEF SLACHTOFFERS OP TE BELLEN

De woordvoerder van de politiezone maakt een eerste balans op van dit initiatief: “In de meeste gevallen zijn we erin geslaagd om opnieuw contact te leggen en hebben we daarbij kunnen vaststellen dat het dossier binnenkort kan afgesloten worden. Omdat de dader bijvoorbeeld niet meer onder hetzelfde dak woont, omdat het slachtoffer verhuisd is, omdat de situatie niet meer problematisch is ... Daarentegen bezorgden een aantal andere gevallen ons meer kopzorgen. We hebben een risicoanalyse uitgevoerd om te achterhalen hoe we de respectievelijke situaties konden oplossen. Bijvoorbeeld: toen we één van de slachtoffers opbelden, nam haar partner op. We moesten dus naar andere manieren zoeken om haar te contacteren en er ons van te vergewissen of ze wel veilig is. Door een agent ter plaatse te sturen

DE GEWONE SENSIBILISERINGSCAMPAGNES EN BEWUSTMAKING IN DE SCHOLEN

De uitzonderlijke omstandigheden impliceren op dat vlak bijzondere maatregelen. Maar nog voor de uitbraak van de coronacrisis bestonden er al heel wat preventie-initiatieven. “Binnen de politiezone Brussel Noord waren we al voor de coronacrisis maatregelen aan het ontwikkelen die slachtoffers moeten aanzetten klacht in te dienen op het politiekantoor”, zegt Audrey Dereymaeker. “We hebben bijvoorbeeld een flyer en een poster gemaakt en we zijn begonnen met een campagne in de middelbare scholen. Natuurlijk hebben de inperkingsmaatregelen ons wat tegengehouden, terwijl de kans op huiselijk geweld net nu groter is geworden. Een slachtoffer dat thuis zit opgesloten met haar gewelddadige partner heeft nu natuurlijk minder de kans om naar een politiebureau te stappen. Of wat geweld tegenover minderjarigen betreft, weten we dat het vaak buitenstaanders zijn die dat melden ... en omdat we nu allemaal geïsoleerd zijn ...”.

EEN TOEGANKELIJKERE POLITIE DANKZIJ EEN LIVE CHAT

De politiezone Brussel-Elsene contacteert ook opnieuw slachtoffers van huiselijk en familiaal geweld en heeft onlangs, op 9 april, nog een ander initiatief ontplooid dat een antwoord moet bieden in deze coronatijden. De slachtoffers van huiselijk en familiaal geweld of hun naasten hebben voortaan de mogelijkheid te chatten met de politie om eerst informatie te vragen over een mogelijke klacht.

Olivier Slosse, commissaris en woordvoerder van de regio Brussel-Elsene, die ook het initiatief heeft genomen voor de chat, beantwoordt een paar vragen.

Waarom zo'n dienst, naast de al bestaande noodnummers?

"Er zijn momenteel twee uitdagingen. Ten eerste, de coronamaatregelen bezorgen moeilijke gezinnen extra stress. Ze zijn hun job kwijt, ze hebben minder inkomen, er is onzekerheid... Ten tweede is het door de verstrengde beschermingsmaatregelen en doordat sommige politiekantoren gesloten zijn, niet altijd mogelijk om naar het dichtstbijzijnde politiekantoor te gaan; vooral voor iemand die in een dominante relatie zit. En dan stelt men zich natuurlijk ook nog altijd de vraag of de politie iets kan doen op het vlak van huiselijk geweld. Juist daarom is dit nieuwe initiatief zinvol. Er wordt namelijk vaak vastgesteld dat de informatie die mensen van de sociale dienst krijgen niet altijd overeenkomt met wat de politie eigenlijk doet of met de beslissingen van het parket. Vandaar

het nut om de betrokkenen zelf te informeren over de stappen die ze kunnen zetten en de procedure die ze moeten volgen. Dat kan allemaal anoniem indien ze dat willen. Ten slotte moet worden opgemerkt dat dit initiatief niet betekent dat de traditionele kanalen om contact op te nemen met de politie nu op non-actief worden gezet. De hulplijn 1712 en het nummer 0800 30 030 blijven operationeel."

Hoe werkt deze nieuwe chat?

"Heel eenvoudig. Via onze site (www.polbru.be) bereik je de chat via de tab "Familiaal geweld" links onderaan de pagina. Je krijgt eerst de noodnummers te zien alvorens de chat te zien. Eenmaal daar, voer je je voornaam in in het daartoe bestemde vak en je wordt doorverwezen naar de chat. Daar beantwoordt een tweetalige politieagent, die vertrouwd is met de problematiek, de vragen en dit 7 op 7, telkens van 10 tot 18u."

> Meer info

Bekijk het [instructiefilmpje op de Twiiterpagina van de politiezone Brussel-Elsene en verneem hoe je toegang krijgt tot de chat: \[https://twitter.com/zpz_polbru/status/1248317222667288576?s=20\]\(https://twitter.com/zpz_polbru/status/1248317222667288576?s=20\)](#)

In ieder geval, zoals de promotie van deze nieuwe chat het zegt: "zorg goed voor uzelf en voor de anderen, maar blijf niet alleen met je lijden wanneer het thuis niet veilig is, meld het aan de politie, aan de hulpdiensten of aan een vertrouwenspersoon".

Police Politie

**Violence à la maison ?
Geweld in huis ?**

NON
AUX VIOLENCES

STOP
GEWELD

Un chat pour parler en direct
avec la police !

Een chat om rechtstreeks met
de politie te praten !

► www.polbru.be/chat

DANGER / GEVAAR ?

Appelez le **101** ou utilisez l'app **112**
Bel ou gebruik de app

Editeur responsable, Chef de Corps / Verantwoordelijke uitgever, Korpschef: Michel Goovaerts

Voilà. Vorig jaar

12696

'TOPPERS!'

gerekruteerd in Brussel.

Samen met talrijke werkgevers hielpen we in 2019 Brussel vooruit. Ook vandaag zetten we door!

Op zoek naar een topper? Info over premies en opleidingen?
Select Actiris staat voor je klaar op www.selectactiris.brussels

Helpt werkgevers werk geven.

Medegefinancierd door de EUROPESE UNIE

VERENIGING IN ACTIE

JAARVERSLAG

Het Jaarverslag 2019 van Brulocalis zou beschikbaar moeten zijn op onze website wanneer dit nummer verschijnt.

> Meer info

Download het jaarverslag op www.brulocalis.brussels

JAARVERSLAG 2019

> Clara VAN REETH, journalist

“ANDERS WERKEN DANKZIJ DE CRISIS”

Die diensten Bevolking & Burgerlijke stand zijn vaak het eerste aanspreekpunt van de bevolking. Welke gevolgen ondervinden zij van de coronacrisis? Hoe hebben zij zich gereorganiseerd? Terwijl sommige gemeentebesturen hun loketten hebben gesloten, hebben andere enkel hun openingsuren wat beperkt. Allemaal hebben ze het telewerk ontdekt en het potentieel van het digitaal loket optimaal benut.

“Geboorten, huwelijken, overlijdens ... Onze diensten stoppen nooit. Van de wieg tot het graf, er zijn altijd wel dossiers die behandeld moeten worden, gegevens die ingevoerd moeten worden”. Dit is, volgens de woordvoerder van Ahmed El Ktibi, de schepen van Burgerlijke Stand en Bevolking van de Stad Brussel, kort samengevat hoe het eraan toe gaat in de bevolkingsdiensten in coronatijden.

Hoewel de Covid-19-crisis de essentiële eerstelijnsdienstverlening niet klein heeft gekregen, heeft de crisis toch een serieuze impact op het werkritme. Meer aanvragen aan de ene kant, minder aan de andere. Er zijn, uiteraard, veel meer overlijdens te

betreuren dan anders. In de Stad Brussel *“neemt het aantal overlijdens toe sinds het begin van de crisis, maar niet in die mate dat de dossiers nu trager behandeld worden. We hebben alles onder controle op de begraafplaatsen en in de mortuaria”*, vervolgt woordvoerder Fabrice Voogt.

De vier stedelijke begraafplaatsen zijn evenwel gesloten. De wachters en grafmakers kunnen zich daarvoor ten volle concentreren op hun voornaamste taak: het vervoeren van het stoffelijk overschot, het ontvangen van de families en het verzorgen van de begrafenis (maximaal 15 mensen mogen de begrafenis bijwonen).

Ook in de stadsmortuaria is de situatie onder controle: *“We hebben 21 koelcellen ter beschikking. Vijf daarvan staan in geval van nood ter beschikking van het Sint-Pietersziekenhuis. Dat bewijst dat er voldoende capaciteit is”*.

In Schaarbeek neemt de werkdruk toe op de multi-confessionele begraafplaats *“omdat sommige landen voortaan de repatriëring weigeren van het stoffelijke overschot”*, zegt Sadik Köksal, tweede schepen, belast met Bevolking en Burgerlijke stand. De gemeente huurde, om de uitvaartcentra en het mortuarium van het Paul Brienziekenhuis te ontlasten, twee koelcontainers in voor de bewaring van de stoffelijke overschotten.

> Zie ook

www.brulocalis.brussels > Actua > [Begravenissen en lijkbezorging in het kader van de gezondheids crisis Covid-19 \[28.4.2020\]](#)

Diensten in stand-by

Niet overal neemt het aantal sterftes toe met dezelfde intensiteit. In Sint-Pieters-Woluwe bijvoorbeeld *“zien we vooral een stijging van het aantal overlijdens in de woonzorgcentra. Maar zelfs daar is er geen exponentiële toename geweest van het aantal overlijdens”*, zegt Dominique Vaeye, hoofd van de dienst Bevolking en Burgerlijke Stand van de gemeente. *“We hebben geen enkele moeite met die bijkomende werkdruk omdat er aan de andere kant geen nationaliteitsaanvragen en aanvragen voor wettelijke samenwoningen zijn en omdat er minder huwelijksaanvragen zijn, enz. Onze diensten opereren dus eerder in stand-by”*.

> Dominique Vaeye, hoofd van de dienst Bevolking en Burgerlijke stand van Sint-Pieters-Woluwe

Hoewel de ambtenaar van de burgerlijke stand er nog steeds voor instaat, hebben veel toekomstige echtgenoten als gevolg van de beperking van het aantal aanwezigen op het huwelijk tot 4 (enkel de echtgenoten en hun getuigen mogen aanwezig zijn), hun huwelijk uitgesteld.

Minder werk ook op de dienst Vreemdelingen. Schaarbeek telt gewoonlijk 300 afspraken per dag. Nu zijn dat er nog 90, "oftewel minder dan 30 % van de normale capaciteit".

DE LOKETTEN BLIJVEN GESLOTEN?

Niet alle gemeentebesturen hebben beslist om als reactie op de lockdown en de fysieke afstandsregels de toegang tot hun diensten voor het publiek te beperken. "De gemeentebesturen hebben allemaal verschillend gereageerd. Sommige zijn zeer strikt en werken op afspraak. Dat is het geval in Oudergem, Elsene en Sint-Lambrechts-Woluwe", zegt Dominique Vaeye, die ook de werk- en informatiegroep 19 "Bevolking" voorzigt.

De loketten in Sint-Pieters-Woluwe zijn "elke dag open tussen 9 en 12u.". Met aandacht voor de veiligheid: "al onze loketten zijn uitgerust met plexiglas schermen. Deze beschermen zowel onze medewerkers als de bevolking. We hebben een voorraad mondklappers, genoeg om de 17 medewerkers van de dienst gedurende 60 dagen van een mondklapper te voorzien".

De Stad Brussel heeft voor een hybride systeem geopteerd. "Het administratief centrum in De Brouckère en onze verbindingsbureaus (aan Louiza, in Neder-Over-Heembeek en Laken) blijven bereikbaar zonder afspraak. Met name voor het afhalen van identiteitskaarten, paspoorten en rijbewijzen. Voor andere diensten zijn onze medewerkers telefonisch en via mail bereikbaar. We moedigen ook het gebruik van het digitaal loket aan. Ten slotte, de diensten waarvoor de burger fysiek aanwezig moet zijn (Vreemdelingen, huwelijken en geboortes), werken op afspraak", legt de woordvoerder van schepenen Ahmed El Ktibi uit.

Al deze maatregelen hebben er voor gezorgd dat de dienst Bevolking momenteel 5 keer minder bezoekers heeft.

MAXIMAAL TIEN AFSPRAKEN TEGELIJKERTIJD

In Elsene hebben ze de uitdaging aangevaard om de toegang tot hun loketten strikt te reguleren. "Alle aanvragen gebeuren nu telefonisch of via mail. Een afspraak wordt gemaakt enkel indien deze absoluut noodzakelijk blijkt", aldus Franco Ladu, hoofd van de dienst Bevolking en Burgerlijke stand van de gemeente. "We weigeren geen enkele aanvraag, maar we staan geen afspraken toe indien we de dienst ook via het internet of via mail kunnen leveren".

Gevolg: er zijn in Elsene momenteel nog maar 70 à 80 fysieke afspraken per dag en dat over de 4 locaties. "Dat is weinig. Gewoonlijk krijg je hier meer dan zeshonderd mensen per dag over de vloer. Maar tel je er ook de vele telefonische aanvragen en die via mail bij: dan heb je er zo'n tweehonderdvijftig per dag", zegt Franco Ladu nog.

Zelfde verhaal in Schaarbeek waar men ook voornamelijk op afspraak werkt. "Wij willen vermijden dat er binnen en buiten het gemeentehuis wachtrijen ontstaan", legt schepenen Sadik Köksal uit.

De bevolking wordt daarom uitgenodigd haar aanvragen via mail of telefonisch te doen. De mensen krijgen binnen de 48 uur een antwoord, met een voorstel van afspraak. In het begin van de crisis werden enkel de meest dringende aanvragen behandeld. Nu heeft de gemeente "het aanbod uitgebreid tot andere soorten van aanvragen, zoals de hernieuwing van identiteitskaarten, zodat we daarna niet onder de aanvragen bedolven worden".

Het aantal mensen aan de loketten is beperkt tot 10. Scheidingswanden tussen de loketten moeten helpen de afstandsregels te laten respecteren.

GESTART MET TELEWERKEN

Naast de relatieve daling van hun werkzaamheden moesten de gemeentebesturen vanaf de eerste dagen van de crisis ook nog met een andere factor omgaan: een toename van het ziekteverzuim.

In Schaarbeek werden eind maart verschillende medewerkers van de dienst Bevolking en Burgerlijke Stand -en ook de schepenen- uit voorzorg in quarantaine geplaatst. Ze hadden griepsymptomen. De eerste week van de lockdown was slechts één derde van het personeel van de dienst Bevolking en Burgerlijke Stand van Schaarbeek aanwezig. Een maand

later was dat nog maar 15 % van het personeel.

Zelfde verhaal in Elsene, waar vijftien procent van de werknemers in quarantaine werd geplaatst met griepsymptomen. "Na een quarantaine van 20 dagen kwamen die mensen weer werken. Vanaf dan stabiliseerde het ziekteverzuim", zegt Franco Ladu.

Maar niet alleen heeft het coronavirus gevolgen gehad voor het ziekteverzuim, het personeel moest ook opeens beginnen telewerken. Een kleine revolutie voor de diensten Bevolking en Burgerlijke Stand. "We zijn inderdaad gestart met telewerken, wat een totaal nieuwe ervaring was voor onze diensten die tot dan toe de laatste waren op wie die nieuwe manier van werken kon toegepast worden", zegt Dominique Vaeye, voorzitter van WGI 19. "We zitten in de testfase. In Sint-Pieters-Woluwe werkt momenteel de helft van de dienst Burgerlijke Stand van thuis uit. Die mensen voeren echtscheidingen, erkenningen, ... in. We hebben van de gelegenheid ook gebruik gemaakt om de concessies op onze begraafplaatsen in te voeren, wat tot nog toe nog weinig geautomatiseerd was".

In Stad Brussel werkt het grootste deel van het personeel van de dienst Bevolking en Burgerlijke Stand sinds 18 maart van thuis uit. De gemeente Schaarbeek hanteert een rotatiesysteem (de dienst Bevolking en Burgerlijke Stand heeft daarvoor zelfs ongeveer 50 laptops aangekocht). De eerste week van de lockdown, van 16 tot en met 20 maart, was 48 % van de werknemers aanwezig op het werk en werkte slechts 1 % van thuis uit. De andere 51 % betroffen ziektes, mensen met vakantie, parttimers, enz. De week erop steeg het aandeel telewerkers tot 14 % tegenover 1/3e aanwezige medewerkers.

Ook in Elsene hebben ze een rotatiesysteem ingevoerd zodat aanwezigheden op en verplaatsingen naar het werk konden worden beperkt. "Maar we telewerken hier wel niet veel", zegt het diensthoofd Bevolking en Burgerlijke Stand. "We wilden geen systeem opzetten waarvan we niet zeker wisten of het wel goed zou functioneren. De software om van op afstand te werken is nogal precies en we hebben niet genoeg gebruikservaring".

In de plaats van een regime van telewerken heeft het gemeentebestuur een systeem van wacht opgericht: terwijl de enen aanwezig zijn, krijgen de anderen dienstvrijstelling. Die laatsten kunnen opgeroepen worden voor andere taken binnen het gemeentebestuur, zoals helpen in het

callcenter of in de crisiscel, helpen bij het verdelen van mondklappers of nog bij het laten respecteren van de social distancing in de openbare ruimte.

DE KANS OM ZIJN GEWOONTEN TE VERANDEREN

Het gebeurt nog een beetje schoorvoetend, maar de diensten Bevolking en Burgerlijke Stand, hoewel draaiend rond het contact met de burger, zouden wel steeds meer en meer een beroep kunnen doen op telewerken.

“We zullen op termijn dat systeem evalueren. Het geeft onze werknemers een zekere flexibiliteit en het helpt om achterstand in bepaalde dossiers weg te werken. Het systeem zit niet in onze genen maar het moet volgens mij veralgemeend worden, telkens via een rotatiesysteem”, zegt de Schaarbeekse schepen.

De coronacrisis zou dus wel enkele veranderingen kunnen versnellen binnen de Brusselse gemeentediensten. Naast het telewerken, *“is de fundamentele vraag hoe we de burger in de toekomst zullen ontvangen”,* meent Dominique Vaeye. *“Zal de politiek voortaan rekening houden met onze vraag naar meer bescherming aan de balies? Onze medewerkers staan altijd in de eerste lijn, dag in dag uit, tijdens het verkoudheids- en het griepseizoen, en dat zonder bescherming. En dan vergeet ik de gemeenten met een iets moeilijker bevolking: slechte persoonlijke hygiëne, alcoholproblemen ...”.*

De coronacrisis zal misschien ook de gewoontes van de burger veranderen. Hij heeft nu gebruik moeten maken van de digitale tools van de gemeentelijke administraties. *“De burger heeft nu onmiddellijk toegang tot een hele reeks van documenten via Mijn dossier, Irisbox of de app Itsme. Deze applicaties zijn niet nieuw, maar een groot deel van de bevolking kwam voor die kleine zaken desondanks nog altijd naar het gemeentehuis”,* constateert schepen Sadik Köksal.

Franco Ladu twijfelt er niet aan dat de relatie gemeentebestuur-bevolking in de toekomst zal veranderen door deze crisis. *“De mensen hebben zich relatief snel aangepast aan de nieuwe situatie en aan onze vraag om hun aanvragen voortaan digitaal te doen. Waarschijnlijk zullen ze dat nu makkelijker dan voorheen blijven doen. Wij hebben de kans gehad om nieuwe manieren van werken uit te proberen. We zullen die aanhouden; zo zullen we enkel nog voor een aantal aanvragen op afspraak werken”.*

ANGST VOOR EEN BOEMERANGEFFECT

Op het moment dat we dit schrijven, de dag na de Nationale Veiligheidsraad van 23 april waarop we zicht kregen op de gefaseerde exit uit deze coronaperiode, bereiden de gemeentebesturen zich al voor op ‘the day after’. Met meer personeel aan de

loketten, een uitbreiding van de openingsuren en meer diensten.

“We gaan voorstellen om van drie naar vier dagen per week te gaan waarop kan gehuwd worden, een dag extra dus”, zegt de Schaarbeekse schepen. *“We gaan ook naar meer beschikbare afspraakmomenten per halve dag”.*

In Sint-Pieters-Woluwe laat Dominique Vaeye meer en meer medewerkers terugkeren, te beginnen met de diensthoofden. *“Stap voor stap. Om te vermijden dat we te snel herbeginnen en de afstandsregels niet respecteren. Wellicht zal ik vragen dat er na 4 mei altijd een tweede persoon dagelijks aanwezig is”.*

De diensten Bevolking en Burgerlijke Stand hebben niet de volle kracht van de crisis gevoeld, maar ze vrezen een boemerangeffect: *“De kans bestaat dat we een toestroom van aanvragen zullen krijgen eenmaal de lockdown voorbij is”,* zegt Sadik Köksal. *“Wie zich twee maanden niet heeft gemeld, dreigt dat nu allemaal tegelijk te doen. We zullen deze toestroom goed moeten managen”.* Enig positief punt: *“Wellicht zullen we niet buiten Europa kunnen reizen en zullen er minder paspoortaanvragen zijn dan gewoonlijk”.*

OCMW

STEUNTREKKERS, OCMW'S
EN FEDERATIE VAN OCMW'S
BEZORGD.

De drie OCMW-federaties hebben een brief gestuurd naar de Eerste Minister, mevrouw Sophie Wilmès, waarin ze hun bezorgdheid uiten over steuntrekkers.

Op het terrein ziet men de sociale crisis met rasse schreden naderen. Heel wat steuntrekkers dreigen in grote moeilijkheden te komen en zich vooral meer en meer in te hoge schulden te steken. We weten het allemaal: een sociale crisis is een stille crisis en blijft lange tijd onder de radar. De mensen laten zich niet horen, ze tonen zich niet. Terwijl de gezondheids crisis en de economische crisis alle aandacht opeisen, blijft de sociale crisis onderbelicht. Veel gezinnen hebben een deel van hun inkomen, ja zelfs hun volledig inkomen en een aanvulling van hun minimuminkomen verloren. Ziekteverlof, gedeeltelijke werkloosheid, geen schoolmaaltijden meer, stijgende prijzen van basisproducten, een toegenomen energieverbruik; al deze factoren hebben een ernstige impact op onze gezinnen.

Terwijl sommigen deze crisis zien als een kans (de kans om hun consumptiegedrag aan te passen, om hun behoeften te herbekijken, om hun werk dankzij telewerken anders te organiseren, om hun mobiliteit te herbekijken, ...) is deze crisis voor velen vooral synoniem van inkomensverlies, van financiële problemen, van moeilijk overleven, van zorgen over de toekomst. Mensen die een beroep doen op het OCMW, hebben meestal geen spaargeld opzij liggen waarop ze een beroep kunnen doen bij nieuwe problemen. Veel mensen die al op

het randje leefden, dreigen nu in armoede te vervallen. De Nationale Veiligheidsraad had het in zijn twee laatste bijeenkomsten en maatregelen ook niet over de meest kwetsbaren in de samenleving. Want zij gaan niet naar tuincentra, zij gaan niet vissen of zij spelen geen tennis. Als er al een paar maatregelen zijn die hen aanbelangen (het verbod op uitzettingen, de verlenging van de winterperiode, enz.), en waarvoor we alle verantwoordelijke regeringen feliciteren, zijn ze toch verre van voldoende.

Het optreden van de Federatie van OCMW's

Daarom hebben de Federaties van OCMW's van het land premier Sophie Wilmès op 7 mei 2020 een brief gestuurd. Daarin roepen ze haar op te verhinderen dat we morgen ook de slachtoffers van de sociale crisis moeten tellen nadat we dat al hebben moeten doen voor die van de gezondheids crisis.

Daarom vragen de federaties dringende maatregelen die voortbouwen op hun expertise en inspelen op de sociale noden.

Ze pleiten voor een uitzonderlijke hernieuwbare maandelijkse aanvulling voor al wie van een uitkering moet leven (leefloon, IGO, invaliditeitsuitkering, vervangingsinkomens) en dit zolang de crisis duurt (tot wanneer bepaalde sectoren heropstarten en de scholen heropenen en er dus ook opnieuw schoolmaaltijden zullen zijn).

Ze vragen om het Gas- en elektriciteitsfonds eerst te indexeren en dan, zoals aangekondigd, te herfinancieren. Ze vragen ook om meer mensen toegang tot dat fonds te geven.

Ten slotte vragen ze het bedrag van het leefloon dat het OCMW uitbetaalt voor 90 %

terug te betalen. Dit zou de OCMW's helpen om prioriteit te geven aan hulp op het terrein.

Ze wijzen ook op de lasten van het OCMW op het vlak van het Gewest en de Gemeenschap en op de eerstelijns. Dit zijn natuurlijk maar de eerste maatregelen die inderhaast konden worden geïdentificeerd.

Er moet ten slotte ook aan de toekomst worden gedacht. De Federaties roepen de regering op om de sociale experts, met in de eerste plaats de OCMW's, rond de tafel te verzamelen. Zij moeten de strijd tegen de armoede herdenken. Een ambitieus sociaal plan zou ook deel moeten uitmaken van de exitstrategie van ons land. Besparen mag het ordewoord niet zijn van de reactie op wat ons land vandaag meemaakt. De meest kwetsbaren mensen dreigen anders de lange termijnslachtoffers te worden van Covid-19. Voor de pandemie al liepen bijna twee miljoen Belgen het risico op armoede of sociale uitsluiting. 150.000 mensen leefden al enkel van OCMW-steun. Om een te grote sociale crisis te voorkomen, pleiten de Federaties van de OCMW's met klem voor een nieuw sociaal contract met centraal de menselijke waardigheid van iedereen. Zo zou het inkomen van iemand in dit land niet onder de armoedegrens mogen liggen. Naast een sterkere sociale zekerheid, willen ook de OCMW's hun deel van de verantwoordelijkheid met aangepaste middelen.

Save the date

LAST MINUTE: ALGEMENE VERGADERING VAN BRULOCALIS

WOENSDAG 17 JUNI 2020

De Algemene vergadering van Brulocalis vindt plaats op 17 juni.

We hebben nog geen verdere praktische info bij afsluiting van dit nummer.

De AV2020 zou evenwel *virtueel* moeten plaatsvinden.

> Interview door Philippe DELVAUX

ONZE WOONZORGCENTRA IN TIJDEN VAN CORONA: EEN ONMOGELIJK EVENWICHT

Midden april wordt de schrijnende toestand in onze woonzorgcentra eindelijk duidelijk voor iedereen. De toestand is er niet makkelijk. De bewoners behoren tot de risicogroep en de zorgverleners worden aan de risico's van het virus blootgesteld.

Nieuwsbrief sprak met Marie-Christine Piron, directrice van het woonzorgcentrum van het OCMW van Watermaal-Bosvoorde en Master in het management en het beleid van de gezondheidszorg. Dit interview werd op 14 april afgenomen en geeft de situatie weer van dat moment.

Nieuwsbrief: Hoe beheert u deze crisis? Wie is daarbij betrokken?

Marie-Christine Piron: *"Intern hebben we zeer snel een crisiscentrum opgericht met daarin de hoofdverpleegkundige, de coördinerend arts en nog andere mensen. We zien elkaar dus regelmatig. We proberen de instructies te beheersen, een koers te bepalen en ons daaraan te houden. En om de drie dagen evalueren we natuurlijk opnieuw."*

Eén keer per week zie ik ook de vertegenwoordigers van de bewonerscommissie waarbij ik verslag uitbreng van wat er in het woonzorgcentrum gebeurt en van de beslissingen die we hebben genomen. De commissie geeft ons telkens weer dat vertrouwen en aanvaardt zo goed hij kan de inperkingsmaatregelen"

Zijn er veel mensen besmet bij jullie?

Marie-Christine Piron: *"Nee, niet zo veel. Slechts vier bewoners hebben het virus gehad. De eerste twee zijn beter, bij de derde gaat het op en neer en alleen de vierde moest in het ziekenhuis worden opgenomen omdat hij een tekort aan zuurstof had en we het niet meer aankonden."*

We zijn niet uitgerust om ze hier te verzorgen en zelfs met het juiste materiaal zijn we gewoon niet opgeleid om acute zorg te verlenen."

Vanmorgen is één van onze bewoners die aan het coronavirus leed, ontslagen uit het ziekenhuis. Hij mocht hier terug binnen. Toen onze arts met het ziekenhuis belde om de bevestiging te krijgen dat er geen kans op besmetting was, kregen we tot onze ontsteltenis te horen dat de persoon wel degelijk nog altijd besmettelijk was. Maar we moesten hem toch terug opnemen ... wat we niet hebben kunnen doen omdat onze isolatiekamers allemaal bezet zijn. We hebben de persoon dus terug naar het ziekenhuis moeten sturen omdat het risico te groot is voor onze andere bewoners. Dit verhaal illustreert hoe moeilijk de situatie wel is".

Zegt u hier niet dat er geen goede afspraken zijn tussen de ziekenhuizen en het OCMW? De eerste beslist onafhankelijk van de andere om de

patiënt terug te sturen naar het woonzorgcentrum zonder er zich eerst van te vergewissen of hij wel degelijk veilig terug kan.

Marie-Christine Piron: *"Ja. Het is hetzelfde als met staphylococcus aureus. Er bestaat nochtans een procedure die het ziekenhuis verplicht om de patiënt eerst te testen alvorens hem terug te sturen. In het woonzorgcentrum is de kans anders groot dat die patiënt ook anderen besmet met de staphylococcus waar geen antibiotica tegen opgewassen zijn. Maar we stellen vast dat de ziekenhuizen ons soms de patiënten terugsturen nog voor ze de testresultaten binnen hebben. We moeten de patiënt dan in quarantaine plaatsen om de andere bewoners te beschermen".*

> Marie-Christine Piron, directrice van het OCMW-woonzorgcentrum van Watermaal-Bosvoorde

> Het OCMW-woonzorgcentrum

Kunt u ons iets meer zeggen over de problemen waarmee u momenteel wordt geconfronteerd in het woonzorgcentrum?

Marie-Christine Piron: “Door mijn opleiding ziekenhuismanagement ben ik vooral bezig met de hygiëne, bij gebrek aan het kunnen beheersen van de epidemie zelf.

En net als veel van mijn collega's in de sector, met wie ik regelmatig contact heb, stel ik vast dat een van de problemen met de meeste impact het gebrek aan coherente informatie is. De informatie komt van overal en is moeilijk te stroomlijnen. Dat ga ik niet ontkennen. **De instructies en aanbevelingen spreken elkaar soms tegen of verschillen afhankelijk van wie ze geeft of doet en van wanneer ze gegeven of gedaan worden.** Of het nu de overheid is, de coördinerend artsen of de sector van de ouderenzorg zelf. Ze bereiken ons soms laat en in verspreide volgorde.

Tussen de lijnen begrepen we dat we **geen oudere mensen meer naar het ziekenhuis** mochten sturen. Vanuit epidemiologisch oogpunt kunnen we deze redenering begrijpen, maar het lost het probleem van onze patiënten niet op. In geval van overbelasting van de ziekenhuizen moest prioriteit worden gegeven aan de jongsten. Maar hoe bepaal je die leeftijdsgrens? Ben je te oud op je 80ste? Op je 70ste? Sommige mensen spraken zelfs van 60 jaar! En ook al is dit geen officieel statement, het boezemt de betrokkenen angst in. Hoe kun je die leeftijdsgrens zo makkelijk vastleggen? Wie zijn wij om in de plaats van de bewoner en zijn familie te beslissen dat er geen ziekenhuisopname meer mogelijk is? Moeten we de patiënt thuishouden tot het einde? Deze pandemie is

geen oorlogssituatie die dergelijke onmogelijke keuzes kan rechtvaardigen.

Ik stel me daar als directrice van dit woonzorgcentrum vragen bij en ik kom in opstand. Kun je zorg weigeren omwille van je leeftijd? Je kan toch geen mensen in hun bed laten stikken en niets doen? We bevinden ons op het kruispunt tussen het beheer van een epidemiologische crisis en het individueel recht op zorg.

> Zie ook

www.brulocalis.brussels > Actua > [Covid-19] [Aanbeveling om verzwakte en besmette bewoners van woonzorgcentra niet te hospitaliseren. Reactie van de Federatie](#) [24.3.2020]

Ten slotte, een derde probleem dat ik wil aankaarten is het gevoel vergeten te zijn geweest toen de crisis uitbrak: pas half april ontdekte men de schrijnende toestanden in onze woonzorgcentra, terwijl we van in het begin al hadden gewaarschuwd dat de crisis ongemeen hard zou toeslaan in onze sector.

> Zie ook

www.brulocalis.brussels > Actua > [Covid-19] [De bewoners en het personeel van de rusthuizen voelen zich in de steek gelaten](#) [30.3.2020] en de [gezamenlijke brief van 7 april van de Federatie van OCMW's aan minister Philippe De Backer op www.brulocalis.brussels](#) > Actua > [Covid-19] [Woonzorgcentra in het](#)

[oog van de storm. De interministeriële conferentie moet hen te hulp komen.](#) [8.4.2020]

De vertegenwoordigers van Femarbel (nvdr: de Federatie van Woonzorgcentra in Franstalig België) en de Brusselse Federatie van OCMW's hadden echter al aan de alarmbel getrokken. Het ging over de meest kwetsbaren onder ons. De politiek had dit van meet af aan moeten begrijpen en er rekening mee houden. Dat heeft ze niet gedaan. De overheid heeft niet genoeg nagedacht over wat nodig was. Onze verenigingen hebben dit eerst moeten aankaarten alvorens het federale niveau is begonnen in te zien dat niet enkel ziekenhuizen beschermingsmateriaal nodig hadden.

> Zie ook

www.brulocalis.brussels > Actua > [Covid-19] [Matériel de protection et de détection - Priorité du personnel des établissements d'accueil de personnes âgées et des services à domicile](#) [26.3.2020] (enkel in het Frans)

Bovendien kan bij het grote publiek de vrees ontstaan dat hun ouders in de woonzorgcentra zouden sterven aan de gevolgen van de epidemie en dat het dus beter was om ze daar weg te halen. Maar ik denk niet dat ze terug in huis halen de oplossing is. Want bij ons is de lockdown zeer strikt, waardoor je minder kans hebt om in aanraking te komen met het virus. Niets zegt ons dat gezinnen diezelfde garantie kunnen bieden. Bij sommigen ontbreekt de plaats om ouderen in quarantaine te plaatsen, bij anderen is het risico te groot als gevolg van de contacten tussen grootouders en kleinkinderen, of zelfs tussen grootouders en ouders. Bij ons heeft op dit moment enkel het personeel contact met de bewoner. Om te vermijden dat dat personeel het virus binnenbrengt, hebben we zeer strenge hygiënenormen ingevoerd, bij het betreden en het buitengaan van het WZC, gedurende de hele dag en zeker telkens wanneer er contact is met de bewoner”.

Hoe ziet die lockdown er bij jullie uit voor de bewoners?

Marie-Christine Piron: “Onze bewoners blijven sedert half maart in hun kamer en mogen alleen buiten met een personeelslid. Ze mogen daarbij niemand anders ontmoeten. Gelukkig hebben we een tuin voor

wat frisse lucht. Aan de andere kant mogen ze het gebouw niet verlaten omdat ze te veel risico lopen besmet te worden”.

Sta me toe hierop te reageren want we bevinden ons in een uitzonderlijke situatie en u beperkt hun bewegingsvrijheid. Iedereen moet ‘in zijn kot blijven’ maar andere mensen mogen wel naar buiten wanneer dat noodzakelijk is. Dat is hier niet het geval. En voor u moet dat moeilijk zijn omdat u de verantwoordelijkheid neemt voor het beperken van de bewegingsvrijheid zonder dat u zich kan beroepen op duidelijke en afdwingbare richtlijnen.

Marie-Christine Piron: “We baseren ons op een politieverordening die de bewoners verplicht binnen te blijven en bezoeken verbiedt. Iriscare heeft ook rondzendbrieven rondgestuurd, waarvan er één betrekking heeft op de richtlijnen voor woonzorgcentra: daarin staat dat onbevoegden er zo weinig mogelijk mogen rondlopen, en dat iedereen die naar binnen of naar buiten wil, zich eerst moet aanmelden.

Maar om de bewoners te beschermen heb ik dat verbod moeten uitbreiden. Uiteraard met de instemming van mijn oversten. Toestaan dat bewoners naar buiten zouden gaan zou niet zinvol zijn geweest en zou gevaarlijk zijn geweest voor de andere bewoners.

Ik heb er ook voor gezorgd dat gezinnen de vuile was ook niet meer mogen komen ophalen. Om het contact te beperken. Hier is een wasserij. De was maakt deel uit van onze standaard dienstverlening en is inbegrepen in de prijs van een kamer. We rekenen hier dus geen extra kost aan.

En ten slotte, om dezelfde reden, mogen de bewoners ook geen pakjes meer ontvangen ... maar in ruil daarvoor hebben we het aanbod van onze winkel uitgebreid, zodat ze toch leuke producten kunnen kopen”.

En wat met het personeel? U sprak over het gebrek aan beschermingsmateriaal ...

Marie-Christine Piron: “We spraken met collega’s uit andere woonzorgcentra en we stelden vast dat we min of meer allemaal een tekort aan beschermende maskers hadden. Er dreigde ook een tekort aan schorten ... maar de situatie is in extremis verbeterd. Ik ben blij met de bestaande initiatieven om schorten te maken.

Maar los van deze ambachtelijke initiatieven, stel ik me vragen bij het onvermogen van de federale overheid om voldoende beschermend materiaal te voorzien voor een kritieke sector als de woonzorgcentra en de ziekenhuizen. En dan zwijgen we nog over mondklappers voor de bevolking.

> Zie ook

www.brulocalis.brussels > Actua > [Covid-19] [Matériel de protection et de détection - Priorité du personnel des établissements d'accueil de personnes âgées et des services à domicile \[26.3.2020\] \(enkel in het Frans\)](#)

We hebben er niet snel genoeg gekregen en we hebben er dus zelf moeten zoeken. Ik sprak over het gebrek aan coherente informatie. Ik hoorde van sommige collega’s uit andere woonzorgcentra dat ze van hun leidinggevend niet overal en altijd een mondklapper mogen dragen. De stock moet daar voorbehouden worden voor patiënten die besmet zijn met het coronavirus. Die weinig coherente informatie zelf is al een factor om bezorgd over te zijn. Zoals het dreigend tekort aan materiaal en voorraad. Verplaats je eens in de schoenen van het personeel. Hoe ga je om met die voortdurende angst en druk? Ik begrijp dat sommige medewerkers ziek thuisblijven. Het personeel geeft je het vertrouwen wanneer het vaststelt dat er ook goed voor hem wordt gezorgd ... Van mijn kant heb ik van bij het begin gepleit voor het dragen van een mondklapper op basis van mijn ervaring en mijn opleiding als verpleegkundige”.

Om aangepast materiaal te kunnen hebben, moet je natuurlijk leveranciers hebben. Wie bevoorradt u?

Marie-Christine Piron: “Gelukkig helpt mijn voorzitter, de heer David Leisterh, mij. Via hem krijgen we de

nodige maskers en schorten. Maar het is niet gemakkelijk en je moet al je contacten aanspreken.

We zijn nu ook op zoek naar stoffen maskers. We hebben er gekregen via het bedrijf Dutra, en onze medewerkers steken nu ook zelf de handen uit de mouwen om er te maken, en ook om stoffen schorten te maken.

Ik wil hier dan ook de toewijding van het personeel in deze moeilijke tijden onderstrepen”.

Zijn er veel zieke personeelsleden bij jullie?

Marie-Christine Piron: “Neen. Tot op vandaag (midden april) is slechts één verpleger met zekerheid besmet met het covid-19-virus. Maar we zijn nu eindelijk begonnen met de tests [nvdr: we hebben later vernomen dat de tests pas op 29 april in het woonzorgcentrum zijn aangekomen].

Ik ben een beetje bezorgd dat mensen die positief testen maar geen symptomen vertonen toch om redenen van ziekte thuis moeten blijven. Zelfs al staan de verschillende gevallen goed uitgelegd in de omzendbrieven, dan nog vrees ik de reactie en het ziekteverzuim van diegenen die positief testen zonder symptomen. In de praktijk is het niet moeilijk om na een positieve test een medisch attest te verkrijgen, al was het maar voor de stress die de toestand met zich meebrengt. En tegelijkertijd ... kan ik hen dit ook maar een klein beetje kwalijk nemen?

> Zie ook

www.brulocalis.brussels > Actua > [Covid-19] [Aanbeveling voor zorgpersoneel in collectiviteiten die in het kader van een screening werden getest \[14.4.2020\]](#)

Angst? Stress? Zie www.brulocalis.brussels > Actua > [Covid-19] [Telefonische ondersteuning dankzij de Franstalige dienst “santé mentale bruxellois” \(SMM\)](#)

En wanneer ze verder blijven werken, moeten we er natuurlijk voor zorgen dat ze het virus, waarvan we nu weten dat ze drager zijn, niet overdragen op anderen”.

> Zie ook

www.brulocalis.brussels > Actua > [Covid-19] [Informatie aan de rusthuizen van het OCMW: Besluit met betrekking tot opvoeding van personeel \[31.3.2020\]](#)

Onderliggend vreest u dat de wijdverbreide screenings het ziekteverzuim aanzienlijk zullen doen toenemen en dat ze het noodzakelijke

kader voor het verlenen van zorg in gevaar zullen brengen

Marie-Christine Piron: “Absoluut. Ik kijk naar wat een collega uit een ander woonzorgcentrum heeft meegemaakt. Ze vertelde me dat een aanzienlijk deel van haar personeel ziek was gevallen nadat de tests talrijke gevallen van besmetting aan het licht hadden gebracht. Ik vraag me af hoe ik daarmee in voorkomend geval zal moeten omgaan.

En toch zijn de testen essentieel. Ze objectiveren de risico's en stellen ons in staat bij te sturen volgens de werkelijke toestand van de mensen, terwijl we nu, bij gebrek aan symptomen bij sommige dragers, allemaal verdacht zijn en anderen kunnen besmetten”.

> Zie ook

www.brulocalis.brussels > Actua > [Covid-19] [Persbericht Interministeriële Conferentie voor Volksgezondheid – Meer testen voor de Belgische woonzorgcentra \[8.4.2020\]](#)

Wanneer dit scenario werkelijkheid zou worden, van massaal en plots ziekteverzuim ten gevolge van de tests, heeft u dan de mogelijkheid om uw mensen te vervangen?

Marie-Christine Piron: “We zijn momenteel een overeenkomst aan het afronden waardoor we vrijwillige **stagiaires** kunnen aanwerven. Anderen hebben zich ook **vrijwillig** aangeboden ons te helpen maar we hebben hun enthousiasme wat moeten

temperen aangezien we niet weten of ze drager zijn van het virus of niet en of ze de strikte regels rond hygiëne wel aankunnen ... Het voornaamste bezwaar is dat we van vrijwilligers niet mogen verwachten dat ze alle kneepjes van het vak onder de knie hebben en dat ze op de hoogte zijn van alle procedures, wat natuurlijk in de zorg voor ouderen onontbeerlijk is. We hebben niet de tijd om ze op te leiden. We zouden ze dan zeer goed moeten begeleiden en we hebben daarvoor niet voldoende mankracht. We krijgen hulp van andere **collega's van het OCMW**, bijvoorbeeld om maaltijden te verdelen. We proberen hier om altijd met dezelfde mensen te werken om de risico's te beperken.

In het slechtste geval moeten we iemand nieuw **aanwerven**. Maar ik denk niet dat mensen de deur zullen platlopen wanneer zou blijken dat de epidemie hier woedt. We hebben wel tijdelijk personeel van het dagverzorgingscentrum kunnen inschakelen, aangezien het centrum gesloten is wegens de coronamaatregelen.

Op dit moment hebben we genoeg verplegers en verpleegsters en hulpverleners maar we dreigen wel een tekort aan mensen te hebben in het logistieke departement, in de keuken of bij het schoonmaakpersoneel. In de keuken mogen we geen fouten maken. We geven niet alleen eten aan onze bewoners, maar bereiden ook maaltijden voor *Vivre à domicile*. Deze vzw levert ze in de gemeente aan huis aan mensen wiens autonomie beperkter is geworden. Dagelijks bereiden we 130 maaltijden voor onze bewoners en 120 maaltijden die geleverd worden. We moeten dus kunnen blijven verder draaien, koste wat het kost".

Hoe stelt u zich de post-coronatijd voor?

Marie-Christine Piron: "Eenmaal de maatregelen worden opgeheven, verwacht ik een toename van het aantal inschrijvingen in onze woonzorgcentra. We hebben simpelweg geen nieuwe bewoners kunnen toelaten tijdens de lockdown. De vraag is dus gewoon uitgesteld. Bovendien is het goed mogelijk dat heel wat ouderen zullen vragen om opgenomen te worden in een woonzorgcentrum omwille van de eenzaamheid die ze momenteel ervaren. Ik vraag me ook af - maar dat moet nog worden bevestigd - of de gezondheid van sommige ouderen door de huidige uitstel van de zorg niet slechter is geworden. Dit dreigt invloed te hebben op hun autonomie waardoor ze zouden kunnen vragen om in een woonzorgcentrum opgenomen te worden".

Wilt u nog iets toevoegen?

Marie-Christine Piron: "We moeten uit deze crisis lessen trekken en heel wat zaken finetunen".

HET PERSONEEL AAN HET WOORD ...

We vroegen de mening van Céline Vanderhaegen, verpleegster in het woonzorgcentrum.

"Deze lockdown zet heel ons leven op zijn kop, ons werk, onze zorg, onze bewoners, maar dankzij de lockdown zien we ook vaker mensen die we voordien minder zagen, creëren we een nog hechtere band. Maar vooral, de lockdown heeft geleid tot een nooit geziene samenwerking tussen alle medewerkers. ... We hopen dat er snel een einde komt aan deze coronaperiode want onze bewoners dreigen die nooit te boven te komen".

OCMW

DE OCMW'S ROEPEN DE MINISTER OP OM VOORRANG TE GEVEN AAN DE ZORG VOOR OUDEREN

We hebben afgelopen maanden twee brieven verstuurd, de eerste in maart over de woonzorgcentra, de tweede in april over de *Services d'Aide aux Familles et aux Aînés* (SAFA), de Waalse diensten voor Gezins- en Ouderenzorg. We publiceren er hier enkele passages van.

Een initiatief ten voordele van de woonzorgcentra

In maart hebben de drie OCMW-federaties van het land samen een brief gestuurd naar mevrouw Maggie De Block, minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid. Ze vroegen daarin om wat betreft de verspreiding van beschermingsmateriaal en testen voorrang te geven aan het verzorgend personeel in onze woonzorgcentra en in de thuishulp en -zorg.

“Er heerst op dit moment bij de bevolking een grote bezorgdheid over de epidemie. Op alle niveaus van de gezondheidszorg zijn preventieve maatregelen en voorzorgen genomen. Oudere mensen vormen een bijzonder kwetsbare groep voor het coronavirus. Wij waarderen ten zeerste uw inspanningen om deze epidemie met passende maatregelen te bestrijden. Als sector willen wij echter onze bezorgdheid uiten over twee aspecten van de maatregelen die in het bijzonder onze werknemers aangaan. Via de media vernamen we dat u mondmaskers hebt besteld die in de eerste plaats bedoeld zijn voor het verzorgend personeel. Wij vragen u daarbij dat u niet enkel aandacht heeft voor het verzorgend personeel van de ziekenhuizen en de nooddiensten, maar dat u ook denkt aan het personeel van de woonzorgcentra en van de thuishulpdiensten. Zij komen bij de uitvoering van hun job veelvuldig in contact met anderen. Bijgevolg hebben ze veel kans om zelf besmet en ziek te worden of om zelf drager te worden van het virus waardoor het risico bestaat dat ze het ook gaan overdragen.

We vragen u dan ook dat deze mensen bij de eersten zijn wanneer er getest moet worden als er een vermoeden van infectie is. Vanwege het tekort aan reagentia zullen de testen alleen uitgevoerd worden wanneer er symptomen zijn. Gezien het personeel in de woonzorgcentra en de thuiszorg sterk

blootgesteld is aan het virus, vragen we u, rekening houdend met de latentietijd van de tests bij het begin van de infectie en bij milde symptomen, te onderzoeken in welke mate het voorrang kan krijgen voor snelle en optimale testing.

Deze instellingen en diensten kampen nu al met een groot tekort aan personeel. Gezien het verhoogd risico voor iedereen, is het van essentieel belang om snel te weten of de mensen al dan niet besmet zijn met het Covid-19-virus. Zeker wanneer er ernstige vermoedens zijn of nog meer wanneer er symptomen zijn. Wij willen het personeelsbestand op peil kunnen houden en de continuïteit van de zorg waarborgen.

Wij vragen u om deze breed gedeelde bezorgdheid dringend te bekijken”.

De Services d'Aide aux Familles et aux Aînés (SAFA) moeten ook voorrang krijgen wanneer beschermingsmiddelen en tests worden uitgedeeld.

Op 22 april heeft de Service d'Aide aux Familles et aux Aînés (SAFA) een brief gestuurd aan Philippe De Backer, federaal minister bevoegd voor de federale Task Force die belast is met het beheer van medische hulpmiddelen en geneesmiddelen. Karine Lalieux, voorzitter van de Brusselse Federatie van OCMW's, heeft deze brief mee

ondertekend. In de brief wordt opgeroepen om ook hun mensen, na het verzorgend personeel van de ziekenhuizen en de woonzorgcentra, prioritair te voorzien van de nodige beschermingsmiddelen en tests zodat de diensten in staat zijn om op een veilige manier de nodige hulp aan hun cliënten verder te blijven geven.

De brief begint met een zeer verontrustende vaststelling over de toestand op het terrein: “Tussen 23 en 27 maart ontvingen thuishulpdiensten een eerste levering van mondmaskers. Die waren bedoeld voor de verplegers en verpleegsters en ook voor SAFA. Rond 10 april volgde een tweede, kleinere levering. In de praktijk zijn deze leveringen chaotisch verlopen. Hierdoor zijn er qua verdeling verschillen aan de oppervlakte gekomen:

- tussen gemeenten en binnen hun organisatie (individueel of gegroepeerd);
- in het aantal maskers per werknemer (van 13 tot 50 maskers!!)
- in het statuut van de zorgaanbieder (zelfstandigen kregen voorrang op werknemers).

Dit heeft geleid tot aanzienlijke logistieke problemen en tot heel wat stress bij zowel de medewerkers als bij de cliënten. Zij zagen de mensen komen zonder beschermingsmateriaal. Op dit moment [nvd, 22 april] hebben sommige medewerkers hun mondmasker nog altijd niet ontvangen bij gebrek aan geactualiseerde distributielijsten!

We zijn dankbaar voor die eerste levering. Maar we zien de voorraad iedere dag slinken. Op basis van ramingen en in de huidige stand van zaken denken we dat we onze thuishulpdiensten nog ongeveer een week kunnen voorzien van mondmaskers.

Het spreekt voor zich dat wij ons dan ook grote zorgen maken over het gebrek aan informatie over wat de overheid in de toekomst zal doen inzake persoonlijke beschermingsmiddelen (mondmaskers, handschoenen en schorten)”.

De sector stelt een gebrek aan communicatie vast en vraagt minister De Backer “wanneer en hoe er rekening zal gehouden worden met de duizenden werknemers en werknemsters bij bestellingen en leveringen van de overheid.

Afgezien van de urgentie, en in het vooruitzicht van een versoepeling van de coronamaatregelen, waar deze nood aan beschermingsmiddelen nog duidelijker aan het licht zal komen, blijft er ook nog de

kwestie van het systematisch testen van alle personeelsleden en cliënten, wat een voorwaarde is voor de veiligheid van iedereen en voor een effectieve bestrijding van de pandemie. Alleen al in Wallonië gaat het om meer dan 55.000 mensen, personeel en cliënten samen.

“U zal begrijpen dat onze diensten willen weten of ze in de toekomst nog voldoende geschikte persoonlijke beschermingsmiddelen zullen hebben en of ze de veiligheid van hun personeel en hun cliënten kunnen blijven waarborgen. Ze willen ook weten of onze sector voorrang krijgt wanneer andere (preventieve) maatregelen worden genomen in de strijd tegen het virus, met name bij de automatisering van de serologische sneltesten.

Het is zeer legitiem om het personeel en de cliënten van de SAFA te laten testen. Het gaat om een publieke dienstverlening, de hulp dient het openbaar belang. We willen mensen op een veilige manier verder kunnen blijven helpen, met een zo laag mogelijke menselijke tol, zowel bij het personeel, als bij de cliënten, voornamelijk oudere en kwetsbare mensen.

Door mensen thuis te blijven helpen, tonen we onze toegevoegde waarde tijdens een crisis die het Belgische gezondheidssysteem en in het bijzonder het ziekenhuissysteem stevig onder druk zet. Als Federaties willen we de continuïteit van deze thuishulp waarborgen, op voorwaarde dat we geschikt en voldoende beschermingsmateriaal krijgen om veilig te kunnen werken.

Alvorens te besluiten: “Daarom zouden ook de Services d’Aide aux Familles et aux Aînés (SAFA), net na de woonzorgcentra, prioritair beschermingsmateriaal en testen moeten kunnen krijgen”.

Alle Franstalige spelers uit de sector hebben de brief mee ondertekend, waaronder Luc VANDORMAEL (Federatie van de Waalse OCMW's - UVCW) en Karine LALIEUX (Federatie van de Brusselse OCMW's - Brulocalis).

DE BEWONERS EN HET PERSONEEL VAN DE WOONZORGCENTRA VOELLEN ZICH IN DE STEEK GELATEN

We hernemen hier ons persbericht van 30 maart 2020. De grote lijnen van het bericht zijn nog steeds actueel op het moment van verschijnen van dit nummer. Het persbericht vult het interview aan met de directrice van het OCMW-woonzorgcentrum van Watermaal-Bosvoorde.

We maken momenteel een uitzonderlijke gezondheidscrisis mee en we moeten allemaal onze verantwoordelijkheid nemen om deze crisis te overwinnen.

In de Brusselse woonzorgcentra bevinden er zich vandaag meer dan 23.000 mensen: 13.000 bewoners, 10.000 werknemers, voornamelijk vrouwen.

Deze woonzorgcentra dragen steeds vaker zorg voor ouderen met een moeilijke sociale achtergrond en een slechte gezondheid. Ze nemen steeds meer mensen op die in een vroeg stadium uit ziekenhuizen worden ontslagen om de duur van het verblijf te beperken en om te bezuinigen. Deze rusthuizen hebben ook een groeiend aantal kwetsbare ouderen in hun midden, zowel vanwege hun afkomst als vanwege hun sociale middelen.

Al sinds 17 maart pleit de sector ervoor om de rusthuizen van de drie Gewesten voorrang te geven voor zowel wat het beschermings- en testmateriaal betreft als voor wat de mobilisatie van het personeel betreft.

Vandaag voelen het personeel en de bewoners van onze Brusselse woonzorgcentra zich wanhopig en in de steek gelaten.

Iriscare heeft op doeltreffende wijze gewerkt aan een levering van chirurgische maskers. Dit is helaas niet genoeg in de strijd tegen Covid-19. Er zijn FFP2-maskers nodig, maar ook handschoenen, schorten, brillen en zelfs vizieren. Dit materiaal is gebruikelijk in ziekenhuizen, maar helemaal niet gebruikelijk in woonzorgcentra. Vorming in het juiste gebruik van dit materiaal is essentieel.

Er werden lokale solidariteitsinitiatieven opgericht. In de woonzorgcentra in Brussel dreigt Covid-19 een tikkende tijdbom te worden.

Tijdens deze gezondheidscrisis willen we om te beginnen de moed en professionaliteit toejuichen van het personeel dat dagelijks

in onze woonzorgcentra aanwezig is. Ze moeten elke dag voelen hoe dankbaar we zijn. Aarzel vooral niet om deze dankbaarheid te tonen.

ZE VERDIENEN DANKBAARHEID EN ERKENNING!

Ter ondersteuning van deze moed en professionaliteit zijn resolute maatregelen vereist. Tot op heden ontbreekt het aan doeltreffende maatregelen.

1. In de getroffen rusthuizen werd het Covid-19-virus van buitenaf binnengebracht. Als dit zo doorgaat, zal het aantal overlijdens in onze woonzorgcentra fors toenemen. Er zijn drastische maatregelen nodig om dit te voorkomen. Wallonië vaardigde op zondag een moedige maatregel uit die eist dat nieuw opgenomen bewoners die terugkomen uit het ziekenhuis ten minste een certificaat van niet-besmetting kunnen voorleggen. Deze maatregel werd toegejuicht door Aframeco, de Vereniging van Franstalige coördinerende artsen.

In Brussel moet een gelijkwaardige maatregel worden getroffen: bij terugkeer uit het ziekenhuis moet een certificaat van niet-besmetting of een negatieve Covid-19-test worden voorgelegd.

2. Alle huizen hebben te lijden onder een acuut gebrek aan beschermende uitrusting met toenemende risicosituaties en verdachte gevallen. Onze rusthuizen roeien met de riemen die ze hebben en worden geconfronteerd met een groeiend ziekteverzuim van personeel dat bang is voor besmetting. Deze afwezigheid van personeel kan een zeer nadelig effect hebben op de bewoners.

Het personeel van onze huizen moet zo snel mogelijk worden voorzien van de nodige beschermingsmiddelen om iedereen (personeel, familieleden, andere bewoners) te beschermen en, indien nodig, covid-19 bewoners te begeleiden: FFP2-maskers, schorten, brillen, vizieren.

3. De sector heeft gevraagd om prioriteit te krijgen wat het testen betreft, gezien het hoge risico op een dodelijke afloop voor de bewoners. In haar antwoord van 26 maart 2020 verklaarde de federale minister van Volksgezondheid dat “het personeel in de gezondheidszorg (bv. artsen en verpleegkundigen) dat nodig is voor de zorg, prioritair zal worden getest in het

geval van ademhalingsstoornissen, zodat ze snel kunnen worden teruggestuurd naar de zorg als ze negatief zijn getest". Het ging toen blijkbaar enkel om het ziekenhuispersoneel.

Rusthuizen moeten net zoals ziekenhuizen voor het voltallige personeel de prioriteit krijgen wat het testen betreft.

4. Het personeelstekort is al een feit. We moeten creatieve manieren vinden om het personeel te mobiliseren.

- de werktijden van halftijdse werkrachten uitbreiden;
- vragen dat arbeidsduurvermindering wordt omgezet in een premie;
- personeel van andere diensten inschakelen, van eenzelfde werkgever of door krachten van een andere werkgever ter beschikking te stellen;
- beroep doen op personen die een vorming 600 volgen;
- jobstudenten met een opleiding in de zorgsector mobiliseren;
- maaltijden of een risicopremie voorzien voor personeel dat blijft werken;
- werkloze dienstencheque-werknemers inschakelen om het tekort aan logistiek personeel op te vangen, ...

Indien al deze alternatieve maatregelen niet volstaan, zullen arbeidskrachten gevorderd moeten worden gezien het levensnoodzakelijk is om de zorg van ouderen te blijven verzekeren, die al zoveel van zichzelf hebben gegeven en vandaag erg kwetsbaar zijn.

5. De rusthuizen zijn door de quarantaine van de buitenwereld afgesloten. Daar waar Covid-19 is uitgebroken, kan de sociale afstand leiden tot ellende en zelfs tot wanhoop.

Er moeten voldoende psychologen ingezet kunnen worden om de teams en de bewoners te begeleiden, in het bijzonder in rust- en verzorgingstehuizen waar Covid-19 is uitgebroken.

6. Hoewel dit voorlopig weinig onder de aandacht komt, moet de mogelijkheid van tussentijdse structuren besproken worden.

In de strijd tegen het Covid-19-virus, bestaat de kans dat ziekenhuizen overbelast raken. Zij moeten geholpen worden om die last te verminderen.

Daarom bestaat het idee om met het leger en het Rode Kruis een derdelijnsstructuur op te zetten voor tussentijdse hulpverlening.

Deze tussentijdse structuren zullen patiënten opvangen die al dan niet besmet zijn met Covid-19:

- en ofwel onderzocht zijn in een triagecentrum van huisartsen of op de dienst spoedgevallen en niet in het ziekenhuis moeten worden opgenomen;
- ofwel niet in het ziekenhuis moeten blijven maar nog niet naar huis mogen terugkeren.

Sommige van deze tussentijdse structuren die onmiddellijk verbonden zijn aan een ziekhuis zouden een deel van de Covid-19-patiënten kunnen opvangen die aan de betehand zijn en die niet onmiddellijk terug naar huis of naar een rust- of verzorgingstehuis kunnen?

TERUGBETALING PSYCHOLOOG VOOR DE ALLERJONGSTEN EN DE OUDEREN

Sinds 2018 hebben 18- tot 65-jarigen recht op terugbetaalde hulp door een klinisch psycholoog of klinisch orthopedagoog. Maximaal acht consultaties worden terugbetaald.

De Federatie van OCMW's had in haar memorandum gevraagd om het systeem uit te breiden naar heel de bevolking. De minister van Volksgezondheid heeft dat nu ook gedaan. Een goede zaak, vooral voor onze ouderen in de woonzorgcentra.

OPSCHORTING VAN DE CONTROLES VAN DE VERBLIJFSVOORWAARDE VAN DE IGO

De Federatie van OCMW's had verzocht om deze maatregel te annuleren. Deze is nu ... opgeschort.

De federale minister van Pensioenen bezorgde de Federatie van OCMW's volgend bericht: *"Gezien de huidige gezondheids crisis in ons land en de verschillende maatregelen die de regering in dit verband heeft genomen, deel ik u mee dat ik de Administrateur-generaal van de Federale Pensioendienst heb gevraagd de procedure voor de controles van de verblijfsvoorwaarde van de IGO op*

te schorten zolang de afstandsregels van toepassing zijn".

Ter herinnering: de Inkomensgarantie voor ouderen (IGO) is een uitkering voor 65-plussers die niet over voldoende financiële middelen beschikken. In Brussel krijgen 10 % van de 65-plussers deze uitkering. De Federatie had per brief en in het parlement kritiek geuit op de controleprocedure.

> Retroactief

www.brulocalis.brussels - actualités > [Covid-19] Suspension du contrôle de la condition de résidence pour la Grapa [19.3.2020] (enkel in het Frans) ... en ons artikel in Nieuwsbrief 118, pagina 63

SECTOR VAN DE BUITENSCHOOLSE OPVANG VRAAGT HULP UIT HET NOODFONDS

Achtentwintig organisaties, waaronder Brulocalis en UVCW, hebben op 13 mei 2020 een e-mail gestuurd naar mevrouw Benedicte Linard, minister van Kinderopvang van de Fédération Wallonie-Bruxelles, met de vraag om via het noodfonds ook middelen te voorzien voor de opvang en vrije tijd van kinderen (OVT).

De Franstalige buitenschoolse opvang maakt zich zorgen omdat er, ondanks meerdere noodkreten vanuit de sector, nog geen maatregelen zijn genomen die het verlies aan inkomsten moeten compenseren die te wijten zijn aan het verdwijnen van de financiële bijdragen van de ouders. Hoe kan deze essentiële sector op langere termijn dan financieel leefbaar blijven?

De organisaties verwachten van de regering snel een financiële ondersteuning vanuit het noodfonds, zonder dewelke heel wat spelers uit de sector moeilijk zullen kunnen overleven. Dit baart de exploitanten, de werknemers en de gezinnen zorgen.

Naast dit financiële aspect maakt de sector zich ook zorgen over het gebrek aan perspectief. Hoe kan een kwalitatieve opvang georganiseerd worden met respect voor kinderen, ouders, werknemers maar ook voor de regels inzake hygiëne?

Met de mail vraagt de sector dan ook dringend meer duidelijkheid zodat men zich zo goed mogelijk kan organiseren en men zijn essentiële taken gericht op het welzijn van het kind kan opnemen.

COVID-19: KAART VAN DE ORGANISATIE VAN DE BRUSSELSE WELZIJNS- EN GEZONDHEIDSDIENSTEN

Sinds 16 april vindt u op de website van Sociaal Brussel (CMDRC-CDCS vzw) een tweetalige kaart met de stand van zaken van een 600-tal welzijns- en gezondheidsdiensten tijdens deze Covid-19-crisis. Het doel? De gewijzigde dienstverlening van al deze diensten zichtbaarder maken en ze verzamelen op een interactieve kaart. Zie de nieuwe pagina "Covid-19" <https://sociaal.brussels/sector/560>.

Sinds enkele weken hebben talrijke diensten uit de welzijns- en gezondheidssector uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hun aanbod aangepast. Ze willen zo de continuïteit verzekeren ten aanzien van hun doelpubliek. De wijzigingen komen soms ook tegemoet aan nieuwe noden die tijdens de Covid-19-crisis zijn ontstaan. Vandaar blijkt het belang, zowel voor de professionelen als voor een breder publiek, om deze diensten te groeperen op een unieke virtuele plaats.

CENTRALISERING EN KWALITATIEVE VERSPREIDING VAN GEGEVENS, EEN ESSENTIEEL WERK

Op deze nieuwe pagina vindt u een lijst van de organisaties. U krijgt ze ook te zien op een kaart en u kan

Excel-bestanden genereren met hun gegevens. De organisaties behoren tot diverse hulp- en zorgsectoren zoals de voedselhulp, de hulp aan thuislozen, de algemene publieke en private sociale dienstverlening, fysieke en geestelijke gezondheid, verslavingen en huiselijk en familiaal geweld. Het team van Sociaal Brussel actualiseert dagelijks het online overzicht. Dat is het resultaat van diverse rijke partnerschappen met federaties, ondersteuningsorganisaties en administraties die al gedurende meerdere weken een essentieel werk verrichten inzake de centralisering van de gegevens in hun sectoren. Deze bronnen worden vermeld in de beschrijvende fiches van de betreffende organisaties en categorieën.

SOCIAAL BRUSSEL DOET EEN OPROEP AAN DE ORGANISATIES EN DIENSTEN

Sociaal Brussel roept organisaties en diensten op om eventuele ontbrekende informatie met betrekking tot hun gewijzigde dienstverlening aan de federaties of ondersteuningsstructuren waar ze al mee in contact staan, mee te delen. Ze kunnen deze ook bezorgen aan Sociaal Brussel.

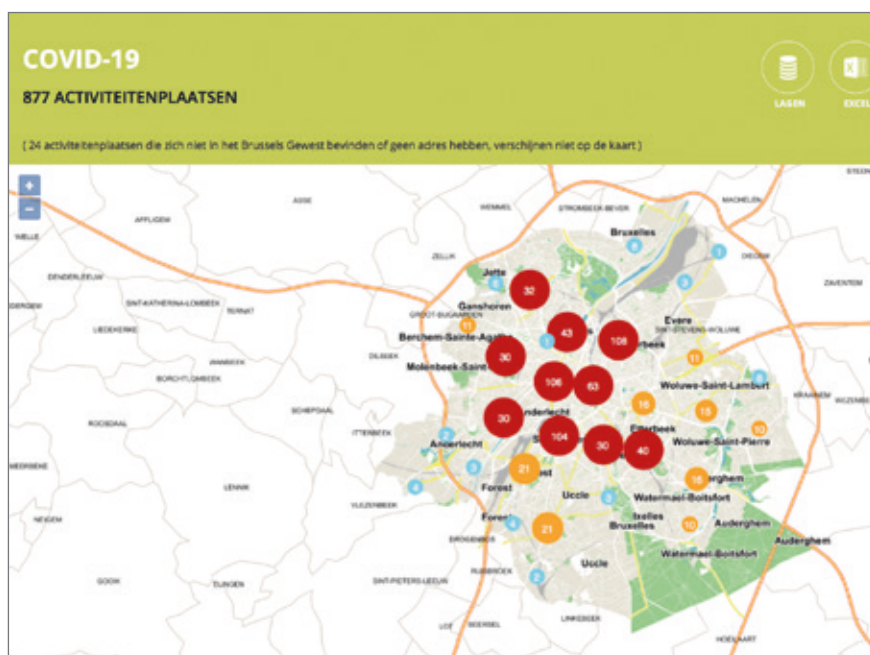
Dat kan op twee manieren:

- via de formulieren voor het doorgeven van wijzigingen beschikbaar op de informatiepagina van uw dienst op <https://sociaal.brussels>
- of via mail naar info@sociaalbrussels.be

Sociaal Brussel verbindt er zich toe deze informatie ter beschikking te stellen op de website en de informatie ook te bezorgen aan de partnerorganisaties.

> Meer info

Raadpleeg de nieuwe Covid-19-pagina van Sociaal Brussel op: <https://sociaal.brussels/sector/560>

EUROPA

Op 9 maart mocht Brulocalis Léa Champagne verwelkomen als adviseur en projectmanager op de dienst duurzame stad. Ze heeft aan de Universiteit van Quebec in Montreal een master in de geografie behaald (met specialisatie migratie en internationale zaken). Recent behaalde ze een getuigschrift volksgezondheid en armoede aan de Université Libre de Bruxelles. Vijf jaar geleden heeft ze Quebec omgeruild voor ons land.

Ze heeft tien jaar professionele ervaring op de teller in uiteenlopende domeinen zoals actieonderzoek, belangenbehartiging (politiek), advisering in en ontwikkeling van participatieprojecten en -processen. Zij heeft diverse projecten uitgevoerd op het gebied van stedelijk beleid en duurzame ontwikkeling in Chili, Brazilië en Colombia. In Brussel heeft ze voor tal van verenigingen studies en analyses uitgevoerd over burgerschapsvorming, gelijkheid tussen vrouwen en mannen, kinderrechten en over de verbetering van de verhouding tussen werk en privéleven.

> Léa Champagne op het Nationaal Symposium "Gender-Based Violence (GBV) and Asylum: Look - Listen - Link".

IncluCities, voor een betere integratie in onze steden!

In het kader van het fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (AMIF) heeft Brulocalis, onder de algemene coördinatie van de Raad van Europese Gemeenten en Regio's (CEMR), een project ingediend dat acht Europese steden (Zweden, Spanje, Frankrijk, Italië, België [het Brussels Hoofdstedelijke Gewest en het Vlaams Gewest], Letland, Griekenland) ervaringen en good practices met elkaar wil laten uitwisselen op het vlak van integratie van migranten en vluchtelingen.

Door de reeks maatregelen die zij op lokaal niveau nemen, spelen de lokale overheden immers een grote rol in de integratie van migranten.

Het IncluCities-project is geselecteerd door de Europese Commissie en wordt tussen 2020 en 2022 uitgevoerd.

IncluCities voorziet begeleiding op het vlak van integratie van migranten volgens het schema "mentorsteden-lerende steden", de uitwerking van actieplannen voor de lerende steden, de oprichting van digitale "one-stop-shops" door de mentorsteden, de publicatie van samenwerkingsinstrumenten en -methodologieën. Onderwijs en opleiding, huisvesting, toegang tot de basis dienstverlening evenals actieve participatie en sociale inclusie (inclusief uitwisselingen tussen het gastland en de migranten) zijn de vier thema's die aan bod zullen komen.

IncluCities plant een reeks van activiteiten die moeten worden uitgevoerd door zowel de begunstigde partnerverenigingen als de steden die bij het project betrokken zijn. Welke algemene rol speelt Brulocalis hier in? Brulocalis zal tijdens het hele proces de lokale besturen begeleiden, seminars/thematische opleidingen organiseren en zal bijdragen tot de disseminatie van de projectresultaten (via publicaties en verslagen). De vereniging is ook verantwoordelijk voor het financieel, budgettair en administratief beheer en voor de financiële, budgettaire en administratieve opvolging van het project.

IncluCities is vertrokken!

- Op 10 maart vond een pre-kick-off meeting plaats: de acht partners van het consortium IncluCities wisselden van gedachten over de doelstellingen van het project en over het concept van integratie in de steden. Tegelijkertijd kregen zij de administratieve en financiële instrumenten van het project, dat naar verwachting begin 2023 wordt afgerond.
- De communicatiemiddelen en de aankondiging van de jumelages tussen mentorstad en leerstad zijn voor juni.
- Aanvankelijk gepland in juni, is de kick-off meeting met de partners, de openbare en politieke overheden uit deelnemende steden en andere Europese partners uitgesteld tot september 2020.

Het Covid-19-dossier van de CEMR

De lokale overheden lopen voorop in de strijd tegen de verspreiding van Covid-19. Als Europees netwerk neemt de Raad van Europese gemeenten en regio's (CEMR) het voortouw om zijn leden te ondersteunen en heeft daartoe verschillende initiatieven genomen.

De CEMR heeft onder haar leden (lokale overheidsorganisaties, waaronder Brulocalis) een enquête gehouden om de noden goed in kaart te kunnen brengen. Daarnaast heeft de CEMR op zijn website een dossier "Covid-19" gepubliceerd, met daarin voor de verenigingen info over good practices, Europese initiatieven en financieringsmogelijkheden.

> Zie ook

Het Covid-19-dossier vind je op www.ccre.org

Lees in dit nummer ook de vrije tribune van de voorzitter van de CEMR.

> Stefano BONACCINI, Voorzitter van de regio Emilia-Romagna (Italië) en de Raad van Europese Gemeenten en Regio's (CEMR)

STEFANO BONACCINI: "WE HEBBEN STERKE GEMEENSCHAPPEN NODIG OM COVID-19 HET HOOFD TE KUNNEN BIEDEN"

De COVID-19-pandemie is een ongeziene crisis voor vrijwel alle Europese burgers en regio's en ook voor de Europese Unie. In de EU alleen al zijn bijna 100.000 mensen aan het virus gestorven. Eén miljoen Europeanen zijn besmet. Deze grimmige aantallen zullen de komende weken en maanden nog alleen maar toenemen. We zijn allemaal op de een of andere manier door deze pandemie getroffen.

EUobserver heeft deze vrije tribune van Stefano Bonaccini, voorzitter van de Raad van Europese Gemeenten en Regio's (CEMR), een eerste keer gepubliceerd in het Engels. De tekst is daarna op de website van de CEMR verschenen (www.ccre.org).

De COVID-19-pandemie is een ongeziene crisis voor vrijwel alle Europese burgers en regio's en ook voor de Europese Unie. In de EU alleen al zijn bijna 100.000 mensen aan het virus gestorven. Eén miljoen Europeanen zijn besmet. Deze grimmige aantallen zullen de komende weken en maanden nog alleen maar toenemen. We zijn allemaal op de een of andere manier door deze pandemie getroffen.

Als voorzitter van de Italiaanse regio Emilia-Romagna en van de Raad van Europese Gemeenten en Regio's ben ik dagelijks getuige van de inspanningen en offers die artsen, verpleegkundigen, politieagenten, schoonmakers, ambtenaren, vrijwilligers en vele andere mensen leveren. Ze strijden allemaal om onze bevolking te beschermen en hun gemeenschappen te kunnen blijven dienen.

Zoals zo vaak bij crises, staan gemeenten en regio's ook bij deze pandemie in de eerste lijn. Ze blijven essentiële diensten verlenen en doen hun best om het risico op nieuwe infecties te beperken. Tegelijkertijd hebben de lagere overheden minder inkomsten als gevolg van de ineenstorting van de handel en de algemene economische neergang, en ook als gevolg van de sluiting van theaters, musea en sportcentra. In Italië schat men het verlies van inkomsten van de steden op ongeveer 3 miljard euro.

Op een moment waarop we solidair moeten zijn, is de eerste reactie van de Europese landen ontstellend te noemen. Nationalistische reflexen hebben in veel landen opnieuw de kop opgestoken, wat zich geuit heeft in exportembargo's op bepaalde medische producten en zelfs in vreemdelingenhaat. Alle EU-landen en alle beleidsniveaus moeten nu samenwerken om dit virus, dat geen grenzen of nationaliteiten kent, te bestrijden en het welzijn op ons continent te herstellen.

We zijn nu dan ook verheugd te zien dat Europa daarna snel middelen ter beschikking heeft gesteld. Er moet echter meer worden gedaan om deze crisis te boven te komen en men moet zich beter voorbereiden op een volgende. De Raad van Europese

Gemeenten en Regio's en zijn leden willen een sterk en verenigd Europa, dat steunt op gemeenschappelijke actie, gemeenschappelijke waarden en solidariteit.

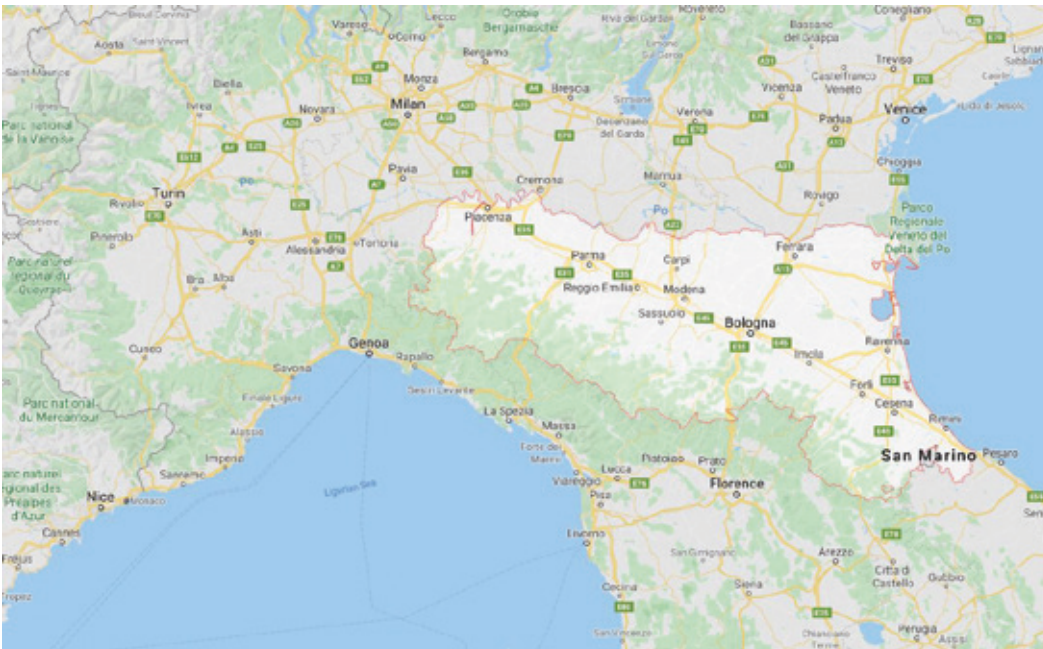
Hoewel het cohesiebeleid van de EU niet bedoeld is voor noodsituaties, zal dat beleid zich in deze crisis als een concrete uiting van de Europese solidariteit zeer waardevol tonen. Het nieuwe investeringsinitiatief van de Europese Commissie naar aanleiding van het coronavirus (CRII), dat niet-bestede cohesiefondsen toewijst aan de gemeenten en regio's om ze te helpen de crisis te beheersen, zal de broodnodige steun bieden.

Het is waar dat deze financiële steun niet voldoende en zelfs verwaarloosbaar is in vergelijking met de grote nationale steunprogramma's waarmee de

> Stefano Bonaccini, voorzitter van de CEMR

> Stefano Bonaccini is ook voorzitter van Emilia-Romagna. De regio werd sterk getroffen door Covid-19

lidstaten momenteel uitpakken. Afgezien van de noodhulp roept de CEMR de Commissie op om ook voor volgend jaar buitengewone maatregelen te overwegen zodat het antwoord op de economische en sociale uitdagingen, die pas nu voorzichtig de kop beginnen op te steken, een vervolg kent.

Meer in het algemeen roepen wij de Europese Commissie op om samen te pleiten, met ons en met de lidstaten, voor het opnemen van de nationale verenigingen van lokale en regionale overheden in hun werkgroepen als antwoord op korte en lange termijn op het coronavirus.

Waarom? Omdat we expertise hebben. Omdat we de lokale en regionale realiteit goed kennen. We staan voortdurend in contact met de lokale en regionale mandatarissen. Dat kan van onschatbare waarde zijn. In alle getroffen landen, en met name in de zwaarst getroffen landen, zoals in mijn eigen land, in Italië, en ik kan getuigen, hebben we vastgesteld dat een gecoördineerde reactie en dialoog tussen steden, regio's en nationale regeringen essentieel is.

Nu we een nieuwe fase ingaan waarbij we geleidelijk de inperkingsmaatregelen versoepelen, zullen gemeenten en regio's een cruciale rol blijven spelen. Zoals de Europese Commissie in haar recente stapenplan voor de opheffing van de inperkingsmaatregelen in verband met Covid-19 het heeft gesteld: "De opheffing van de maatregelen moet beginnen met de maatregelen met een lokale impact en geleidelijk worden uitgebreid tot maatregelen met een bredere geografische dekking". Nauw samenwerken met lokale en regionale overheden zal essentieel zijn om die omvangrijke taak op een veilige manier te kunnen uitvoeren.

De beproeving van het coronavirus moet ons doen nadenken over het gevoerde beleid en moet ons aanmoedigen de toekomst voor te bereiden. De acute crisis oplossen mag ons niet doen vergeten dat we moeten investeren in de sectoren van morgen, in sectoren die nodig zijn voor een welvarende en duurzame toekomst. De Europese Green Deal en de Europese digitale strategie zijn stappen in de goede richting. Er moeten er evenwel nog volgen.

Deze crisis toont eens te meer de noodzaak aan van een sterke internationale coördinatie en van veerkrachtige overheden. Als zodanig moet Europa in de hele wereld verticale en horizontale samenwerking tussen alle bestuursniveaus blijven bevorderen, net zoals het dat ook moet doen met de verwezenlijking van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.

Er wordt vaak gezegd dat de Europese Unie maatregelen neemt in tijden van crisis. Indien dit zo is, moeten we niet passief blijven tegenover de huidige tragedie, maar er alles uit te halen voor een gezondere en veiligere toekomst. Het is nog niet te laat om eendrachtig te werken aan een duurzame, solidaire toekomst.

De Europese Gemeenten en Regio's staan klaar om hun steentje bij te dragen.

> Zie ook

Een overzicht van de Europese respons op COVID-19 vind je op www.brulocalis.brussels - actua [Covid-19] Actua – De EU-respons op COVID-19 [27.4.2020]

STUDIEDIENST

Modeldocumenten

Op 7 april 2020 verscheen in het Belgisch Staatsblad het Koninklijk besluit nr. 1 van 6 april 2020 betreffende de bestrijding van de niet-naleving van de dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken door de invoering van gemeentelijke administratieve sancties.

Het nieuwe KB wil de gemeentebesturen een extra rechtshandavingsmogelijkheid geven. Het bepaalt daarom dat de gemeenteraden voortaan, dankzij het tijdelijk gemengd karakter van deze specifieke sanctie, een gemeentelijk reglement kunnen goedkeuren dat inbreuken kan bestraffen met een boete van 250 euro.

Brulocalis en de UVCW (de Waalse unie van steden en gemeenten) hebben samen een politieverordening van de gemeenteraad en een politieverordening van de burgemeester opgesteld met betrekking tot de invoering van gemeentelijke administratieve sancties.

> Plus d'info

www.brulocalis.brussels – Actua > [Covid-19] [Sjablonen voor de invoering van gemeentelijke administratieve sancties ter naleving van de federale coronamaatregelen](#) [20.04.2020]

... in dit nummer kan u een interview lezen met Bertrand de Buisseret, sanctitionerend ambtenaar van de gemeente Elsene, over de gemeentelijke administratieve sancties.

In het kader van de pandemie van het coronavirus stelt Brulocalis ook nog drie modellen van opvorderingsbesluiten ter beschikking van de 19 gemeentebesturen:

- [Sjabloon Besluit opvordering van personeel](#)
- [Sjabloon Besluit opvordering van materiële goederen](#)
- [Sjabloon Besluit opvordering van personen](#)

Ook deze modellen werden opgesteld in samenwerking met de Union des Villes et des Communes wallonnes (de UVCW, oftewel de Waalse unie van steden en gemeenten).

> Meer info

www.brulocalis.brussels > [modeldocumenten](#) > [Covid-19] [Drie modellen van politiebepalingen](#) [9.4.2020]

Voor het personeel van het OCMW heeft de UVCW een ander model van opvordering van personeel opgesteld:

www.brulocalis.brussels - nieuws [Covid-19] [Informatie aan de rusthuizen van het OCMW: Besluit met betrekking tot opvordering van personeel](#) [31.3.2020]

In dit nummer kan u een interview lezen met Marie-Christine Piron over wat er zich in onze woonzorgcentra heeft afgespeeld tijdens de coronacrisis.

Duurzame stad

GIDS VAN DE MOBILITEIT NR. 57

De gedwongen immobiliteit van de laatste weken heeft de publicatie van onze Gids van de mobiliteit niet belet. Nummer 57 van de Gids is sinds einde maart uit.

Een speciaal dossier over "communicatie" handelt over mobiliteitsverandering, bestudeert de hinder voor voetgangers in de

winkelstraten en stelt een handvest voor over de verhardingen voor voetgangersvoorzieningen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Gids kan je downloaden via www.brulocalis.brussels > [Publicaties](#) > [Gids van de Mobiliteit en de Verkeersveiligheid](#).

De mobiliteitsgids is een PDF en te verkrijgen met een gratis abonnement.

WEGVERKEER

De Raadgevende Commissie voor het Wegverkeer (RCWV) heeft een brief gestuurd naar minister Elke Van den Brandt waarin haar aandacht gevestigd wordt op het feit dat bepaalde bepalingen van de Wegcode dienen aangepast te worden.

Het in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geteste voetgangers- en fietserslicht is immers tweekleurig, terwijl dat licht in de Wegcode onder het hoofdstuk over driekleurige verkeerslichten staat.

Ten tweede geldt het onlangs gecreëerde integraal groen verkeerslicht alleen voor fietsers en niet voor andere gebruikers die het fietspad moeten of mogen gebruiken. Door deze verkeerde omschrijving kunnen

we het integraal groen verkeerslicht niet installeren, omdat bijvoorbeeld speed pedelecs (elektrische fietsen die een snelheid van 45 km/h kunnen bereiken) ook gebruik maken van de fietspaden. Het betrokken artikel moet derhalve worden aangevuld met de vermelding dat deze lichten ook van toepassing zijn op bromfietsen op twee wielen.

Daarnaast kan een fietsstraat ook worden aangeduid aan de hand van verkeersborden met zonale geldigheid. Met andere woorden, men kan een fietsstraat in verschillende straten tegelijk inrichten. Die zone moet dan worden afgebakend met verkeersborden die het begin en het einde van de fietsstraat aanduiden. Maar de wetgever vergat de definitie van een fietsstraat aan te passen. In artikel 2.61 van de Wegcode staat te lezen dat "een fietsstraat wordt signaleerd met een verkeersbord dat het begin en een verkeersbord dat het einde aanduidt". Dit betekent dus dat er voor één deel van de straat per rijrichting twee verkeersborden nodig zijn. Schrappt men deze zin, en op voorwaarde dat men ook het verkeersbord opheft dat het einde van de fietsstraat aangeeft, is één bord per rijrichting voldoende. Indien de fietsstraat meer dan één deel van de straat omvat, kan men borden met zonale geldigheid gebruiken.

Tot slot, de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beslist binnenkort om vanaf 1 januari 2021 van de Brusselse agglomeratie één grote zone 30 te maken. Maar artikel 22ter van de Wegcode stipuleert dat verhoogde inrichtingen in een zone 30 niet moeten worden aangeduid. In de volledige Brusselse agglomeratie wordt de snelheid beperkt tot 30 km/u. Daarom, om te vermijden dat overbodige verkeersborden worden geplaatst, moet artikel 22ter1 van de Wegcode worden gewijzigd en moeten de woorden “binnen een zone afgebakend door de verkeersborden F4a en F4b (aanduiding van een zone 30)” vervangen worden door de woorden “op de plaatsen waar de snelheid beperkt is tot 30 km/u.”

MOBILITEIT

Brulocalis en Brussel Mobiliteit ontwikkelen momenteel het eSign platform. eSign is een databank met alle gewestelijke en gemeentelijke bewegwijzering op het Brusselse grondgebied. Met de databank kan de aanvullende reglementering met betrekking tot deze bewegwijzering makkelijk worden beheerd.

Na meer dan twee jaar wordt het project nu afgerond. De gemeentebesturen zijn gevraagd geweest het programma te testen en de feedback die we van hen kregen, is nogal bemoedigend.

De komende weken zal eSign naar alle verwachting in productie gaan. Gemeenten zullen dan hun nieuwe aanvullende reglementen in de databank moeten invoeren conform het besluit van de regering van het BHG van 3 mei 2019.

> Zie ook

In juni 2019 publiceerde het CIBG een powerpointpresentatie over eSign. Je kan ze bekijken op <https://cibg.brussels> > nieuws > nieuws > users-club-urbis-06-06-19

Brulocalis blijft overigens de gemeentebesturen op verschillende domeinen ondersteunen. Zo helpt Brulocalis bijvoorbeeld met de opmaak en de analyse van mobiliteitsprojecten in het kader van de projectoproep of met de geplande overgang op 1 januari 2021 naar zone 30.

MOBILITEITSSUBSIDIES: EEN NIEUWE KANS

Brulocalis en Brussel Mobiliteit beslisten extra deadlines te voorzien voor de indiening van dossiers i.h.k.v. de projectoproep ter attentie van de Brusselse gemeenten voor de uitvoering van “duurzame mobiliteitsprojecten”: 29 juni, 21 augustus en 7 september.

De jury komt op 6 juli, 25 augustus en 11 september samen.

> Meer info

Voor de oproep ga naar www.brulocalis.brussels > Materies > Mobiliteit - Projectoproep “duurzame mobiliteit”

VILCO

Het VILCO-onderzoeksproject, dat burgers, gemeenten en Gewest bij elkaar brengt en nieuwe bestuursvormen wil aanreiken die er niet zijn “voor de burgers” maar “met de burgers”, loopt op zijn einde. Vilco heeft zijn laatste experiment kunnen uitvoeren net voor het land in lockdown ging.

Op 3 maart werd een bezoekje gebracht achter de schermen van de Ukkelse administratie. Een twaalftal leden uit lokale groeperingen konden het parcours volgen van een aanvraag voor het planten van bomen langs de openbare weg. De leden konden met eigen ogen zien hoe complex zo'n aanvraag wel is. Meer bepaald leken de wachttijden hen veel te lang. De laatste vergadering over de co-creatie van een populaire markt in Watermaal-Bosvoorde

vond plaats op 12 maart. Inwoners, verkozenen en ambtenaren kregen de kans te zeggen wat ze van elkaar verwachten met betrekking tot de markt. Men werd het eens over de verdere procedure. Die moet uitmonden in de organisatie van de markt begin 2021. Ten slotte kwamen de VILCO-partners op 12 maart samen om een eventuele verlenging van het onderzoeksproject te bespreken. Gedacht wordt om opnieuw een project in te dienen in het kader van de projectoproep Co-Create 2020 van Innoviris. Diezelfde partners stellen momenteel het finale VILCO-onderzoeksrapport op. Het onderzoek is gestart in maart 2017 en eindigt in mei 2020.

> Zie ook

<http://vilco.brussels/>

Het slotevent “En als we nu eens samenwerken?”, dat in onze vorige Nieuwsbrief aangekondigd was voor 24 april, heeft niet kunnen plaatsvinden.

Op www.brulocalis.brussels verneemt u alles over het einde van het project.

DUURZAME ONTWIKKELING

Op 27 maart hadden Brulocalis en Leefmilieu Brussel een workshop gepland met als titel “Hoe kunnen we sorteren en “Zero Waste” bij lokale overheden stimuleren?”

Op de agenda stond: een overzicht van de wettelijke verplichtingen, enkele eenvoudige maar doeltreffende maatregelen voor het sorteren van afval, enkele tools, het label Ecodynamische Onderneming en het voorstellen van een paar good practices, bijvoorbeeld van hoe ze afval sorteren bij Leefmilieu Brussel of nog enkele voorbeelden van hoe ze dat doen bij enkele Brusselse overheidsdiensten.

Wij hebben deze workshop moeten uitstellen en verplaatsen naar het tweede semester. Wij zullen niet nalaten u te informeren over de nieuwe datum via onze gebruikelijke communicatiekanalen.

Op 12 maart nam de dienst Duurzame Stad deel aan de participatieve raad Good Food met op de agenda de evaluatie van de Good Food-strategie 2016-2020 (discussie rond de adviesnota van de eerste werkgroep, goedkeuring van richtsnoeren en studies die moeten worden gelanceerd), de voorstelling van de algemene Good Food-planning voor 2020-2022 en de prioriteiten.

In het kader van de crisis van het coronavirus is de dienst Duurzame Stad uitgenodigd om deel uit te maken van de Task Force Afval/Grondstoffen. Minister Maron heeft de Task Force opgericht "om een beter zicht te krijgen op de risico's verbonden aan het beheer van afvalstoffen en het beheer en de levering van energie en water". Leefmilieu Brussel coördineert de Task Forces.

Via een gecoördineerde aanpak willen de Task Forces "een permanente waakzaamheid aan de dag leggen teneinde ieder probleem of risico te kunnen identificeren en teneinde te kunnen anticiperen op elk probleem of risico die zouden kunnen ontstaan in het licht van de verdere evolutie van de crisis en die het optreden van de regering zou rechtvaardigen".

In dit verband heeft Brulocalis moeten optreden in het kader van zwerfvuil aan de textielbollen langs de gemeentewegen en de Ministeriële omzendbrief over de gevolgen van de coronacrisis voor de diensten voor afvalinzameling en -beheer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met name in geval van een tekort aan personeel.

BRULOCALIS EN HET CONGRES VAN LOKALE EN REGIONALE OVERHEDEN

Secretaris van de Belgische delegatie bij het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa.

Brulocalis is betrokken bij de werkzaamheden van het Congres van Lokale en Regionale Overheden. Deze pan-Europese politieke vergadering bestaat uit 648 verkozenen: regionale raadsleden en gemeenteraadsleden, burgemeesters en

voorzitters van regio's. Zij vertegenwoordigen meer dan 200.000 autoriteiten uit de 48 lidstaten van de Raad van Europa.

Brulocalis verzorgt het secretariaat van de Belgische delegatie in het Congres en neemt deel aan de werkzaamheden van drie commissies (de monitoringscommissie [die toezicht houdt op de verplichtingen van de lidstaten], de governancecommissie en de current affairscommissie). Brulocalis bereidt de werkzaamheden van de Belgische delegatie voor. Twee keer per jaar begeleidt ze de delegatie op de zittingen in het Europees Parlement in Straatsburg. Het Congres presenteert in het kader van zijn missie, in overleg met zijn leden en secretarissen, zijn bevindingen in opvolgingsrapporten. Het doet ook aanbevelingen die de regeringen moeten respecteren en het neemt ook resoluties aan om het bestuur van de autoriteiten te verbeteren.

In overeenstemming met ons mandaat binnen het Congres zal Leah meewerken aan de ontwikkeling en de uitvoering van de Europese Week van de Lokale Democratie (SEDL) en aan Europese dossiers.

INTERNATIONALE SAMENWERKING

In het kader van het Marokkaanse programma van gemeentelijke internationale samenwerking, gefinancierd door de Belgische ontwikkelingssamenwerking, hebben Brulocalis en haar Belgische en Marokkaanse gemeentelijke partners een gemeentelijk sociaal actieplan opgesteld als reactie op de gevolgen van de Covid-19-crisis in het land. De Belgische ontwikkelingssamenwerking heeft het plan goedgekeurd. De partners konden daardoor middelen vrijmaken voor een gezamenlijke inspanning van de steden en gemeenten op vier domeinen:

- **Voedselpakketten** voor de meest hulpbehoevenden
- **Strijd tegen schoolverzuim en leerondersteuning**
- **Sensibilisering/ziektepreventie (hygiëne)**
- **Reflectie over wat na Covid-19 en de sociaaleconomische gevolgen van de crisis**

> Meer info

Zie in dit nummer ons artikel gewijd aan de steun aan Marokkaanse gemeenten in het kader van de Ontwikkelingssamenwerking.

Wat betreft het Congolese programma is begin maart, net voor de lockdown, een werkgroep met alle Brusselse, Waalse en Congolese partners samengekomen in Brussel en Namen. Op het programma stonden een uitwisseling en een intensieve werksessie. Ter herinnering: de Brusselse en Waalse gemeenten stimuleren in de Democratische Republiek Congo (DRC) een publieke voorziening en dienstverlening in de buurt en focussen daarvoor op de diensten Bevolking en Burgerlijke Stand. Belgische verkozenen en ambtenaren praten hierover met hun Congolese collega's.

In dit verband hebben de Belgische gemeentebesturen verschillende mededelingen gedaan:

1. Het dynamisme van de Belgische en Congolese gemeenten heeft geleid tot concrete projecten op het terrein die door de Congolese provinciale en nationale autoriteiten gunstig zijn onthaald. Ze hebben een onmiddellijke impact op de Congolese bevolking.
2. Hoewel er op federaal niveau de laatste tien jaar steeds minder geld naar ontwikkelingssamenwerking gaat, rekenen de gemeenten voor een tastbare Belgische gemeentelijke bijdrage aan de SDG's op de steun van de Belgische ontwikkelingssamenwerking en op de budgettaire engagementen.
3. De Brusselse en Waalse gemeenten, maar ook Brulocalis en de UVCW, moedigen de regeringen van Brussel, Wallonië en de Fédération Wallonie-Bruxelles aan hun ontwikkelingssamenwerkingsbeleid voort te zetten en zelfs uit te breiden.

OCMW

WOONZORGCENTRA WILLEN NIET BETALEN VOOR DRINGEND EN ESSENTIEEL MATERIAAL.

Op 6 mei vernamen de publieke en private woonzorgcentra van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat de sector mogelijk zal moeten betalen voor de levering van beschermingsmateriaal. Die levering werd verzorgd door Iriscare en betaald door het Gewest. Het zou nu kunnen dat de helft van de aankoopprijs die het Gewest heeft betaald, doorgerekend wordt aan de woonzorgcentra. Die beklagen zich daar nu over bij de voorzitter van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

De sector vroeg vanaf 17 maart prioritair voorzien te worden van beschermingsmateriaal en van testen. De woonzorgcentra hebben ze gekregen, maar met enige vertraging. Het personeel van de woonzorgcentra stond weken onbeschermd in de vuurlijn. Een gevolg, voor wat de mondmaskers betreft, van het niet vernieuwen van de federale strategische voorraad. De helft van het aantal overlijdens ten gevolge van het coronavirus, komt momenteel uit de woonzorgcentra. De menselijke tol is er dan ook zwaar.

Wij denken dan ook dat in deze context, en menselijk gezien, het plan om het beschermingsmateriaal door te rekenen van weinig empathie getuigt.

Noch in Vlaanderen, noch in Wallonië zijn er op politiek vlak voor de woonzorgcentra plannen in die richting.

De leveringen van Iriscare kaderen in een humanitaire noodsituatie. Proberen we ons nog maar een beetje voor te stellen dat B-fast of een Belgische NGO eerst steun zou verlenen aan een bepaald land om dan vervolgens eenzijdig een deel van de factuur van die interventie te sturen naar datzelfde land?

Juridisch gezien gaat het om een levering zonder bestelling. Er is geen contract of een overheidsopdracht. Juridisch gezien is retroactiviteit de uitzondering op de regel. Er is geen juridische grond voor het doorrekenen van de kosten. De woonzorgcentra moesten ook tevreden zijn met wat ze kregen en kregen dikwijls materiaal dat niet conform was of in slechte staat. Ze kenden er ook de exacte prijs niet van.

Het komt nog des te meer ongelegen omdat de crisis momenteel gevolgen heeft voor de

levensvatbaarheid van de woonzorgcentra en wel om drie redenen:

- Door een vermindering van de bezettingsgraad hebben ze minder gefactureerde dagen. Hierdoor dreigen ze minder financiering te krijgen van Iriscare.
- Door de aanzienlijke daling van het aantal aanwezige bewoners en van kandidaat-bewoners hebben ze minder inkomsten.
- Ze hebben extra kosten voor beschermingsmateriaal en hun onderhoud (van schorten bv.), voor desinfecteringsmiddelen, voor extra tijdelijk personeel (interim, jobstudent, ...), of voor videoconferenties, extra testen ...

Ten slotte zou een dergelijke facturering ons boekhoudkundig leiden tot apothekersrekeningen, gezien de verschillende loten grote verschillen vertonen qua aankoopprijs.

De sector van de woonzorgcentra is dan ook verontwaardigd en verbitterd over dit plan.

Het optreden van de Federatie van OCMW's

De Federatie van Brusselse OCMW's, GIBIS en FEMARBEL hebben samen op 7 mei een brief gestuurd naar de heer Rudi Vervoort, voorzitter van het Verenigd College van de GGC. Daarin vragen ze om het geleverd beschermingsmateriaal enkel door te rekenen wanneer de sector er opnieuw wat beter voor staat, na de coronaperiode dus. De facturen kunnen ook enkel betrekking hebben op het bestelde materiaal en op de hoeveelheid besteld materiaal. Er wordt ook volledige transparantie gevraagd over de prijs. Gezien de huidige gespannen situatie in de sector moet de exacte datum van betaling in overleg bepaald worden en het voorwerp uitmaken van een voorafgaande kennisgeving. Op korte termijn is betaling evenwel onmogelijk.

SUBSIDIES VOOR DE GEMEENTELIJKE KINDERDAGVERBLIJVEN: EEN SUCCESVERHAAL VOOR BRULOCALIS

Brulocalis heeft op 21 april 2020 een brief gestuurd naar mevrouw Benedicte Linard, minister van Het Kind, de heer Pierre-Yves Jeholet, minister-president en naar de heer Frédéric Daerden, minister van

Begroting van de *Fédération Wallonie-Bruxelles* (de Franse gemeenschap). Brulocalis vroeg daarin om ook de gemeentelijke kinderdagverblijven een schadevergoeding te geven. De *Fédération* heeft nu positief gereageerd op dit verzoek.

Brulocalis heeft kennis genomen van de nieuwste maatregelen van de regering van de *Fédération Wallonie-Bruxelles*, en ook van wat de heer Eddy Gilson, directeur *Accueil de la Petite Enfance* van de ONE, de Franstalige dienst van het kind, heeft meegedeeld.

Voor hun leefbaarheid, dringt Brulocalis aan op een schadevergoeding voor de gemeentelijke kinderdagverblijven. De gemeentelijke kinderdagverblijven kunnen net als de andere kinderopvangcentra immers niet zonder de financiële bijdragen van de ouders. Men schat dat die 20 tot 25 % van hun inkomsten uitmaken. Dankzij die middelen kunnen ze meer personeel betalen dan wat nu minimaal voorzien is (herzien i.h.k.v. de hervorming). Ze gebruiken ze ook om hun werkingskosten te dekken aangezien ze daarvoor, in tegenstelling tot andere sectoren, geen beroep kunnen doen op subsidies. Ten slotte hebben ze de middelen ook nodig voor het onderhoud van hun infrastructuur.

Het succesvolle optreden van Brulocalis

Brulocalis heeft daarom de *Fédération Wallonie-Bruxelles* gevraagd om ook de gemeentelijke kinderdagverblijven financieel te ondersteunen en zo alle kinderdagverblijven op gelijke voet te behandelen. En met succes! Enkele dagen na de brief, heeft de regering van de *Fédération Wallonie-Bruxelles* zijn steun uit het noodfonds ook uitgebreid naar de kinderdagverblijven en dat zonder enige onderscheid van net.

> Virginie RANDAXHE, adviseur

COVID-19: BRUSSELSE GEMEENTEN BIEDEN HUN MAROKKAANSE COLLEGA'S NOODHULP

De wereldwijde coronapandemie heeft in Afrika toegeslagen vanaf half februari. Dat heeft geleid tot uiteenlopende reacties van de nationale overheden. Marokko, dat op 2 maart het eerste bevestigde coronageval telde, heeft sedert half maart krachtige maatregelen genomen. Het land kwam in volledige lockdown terecht, waarop de scholen en de grenzen dichtgingen. De noodtoestand werd er afgekondigd voor de periode van 20 maart tot 20 mei 2020 (nvdr: tot het einde van de ramadan). Dat betekent echter niet dat het hele economische leven in het land is stilgevallen. De uitzonderlijke maatregelen zijn erop gericht de bewegingsvrijheid van de mensen te beperken. Net zoals in Frankrijk, waar je een schriftelijke toelating nodig hebt om buiten te mogen komen, mag je ook in Marokko je woning verlaten, maar onder strikte voorwaarden. De avondklok is er ook ingesteld vanaf 18u.

De crisis maakt de al moeilijke levensomstandigheden van mensen uit bepaalde sociale klassen nog moeilijker. Mensen die nu al in armoede leven, worden aan hun lot overgelaten.

Om daaraan het hoofd te kunnen bieden, hebben de Marokkaanse partners van het programma voor gemeentelijke internationale samenwerking (GIS) snel hulp gevraagd aan hun Belgische collega's. Ter herinnering, dat GIS-programma beoogt sociale vooruitgang in Marokkaanse partnersteden en -gemeenten. Zeer snel kwam er een overleg tot stand tussen de Belgische en Marokkaanse partners. De sociale diensten hebben de noden van de partnergemeenten in kaart gebracht. Zo konden ze de prioriteiten vaststellen en weten welke extra steun nodig was bovenop de reeds bestaande steun van de Marokkaanse autoriteiten. Uit de daaropvolgende besprekingen tussen de gemeenten, en met Brulocalis, zijn mogelijke acties voortgevloeid die in het kader van het GIS-programma zouden kunnen passen.

Deze reactie op de pandemie is de praktische uitwerking van de kennis en de ervaring die de sociale diensten via het GIS en het gemeenschappelijk sociaal actieplan hebben opgedaan. De laatste jaren hebben de Marokkaanse gemeenten dankzij dit internationaal programma hun maatschappelijk werk kunnen versterken. Hierdoor zijn ze nu in staat een coherente en gecoördineerde reactie te hebben op lokaal niveau. De extra steunmaatregelen via het GIS-programma vullen de reeds bestaande initiatieven van de lokale autoriteiten goed aan en schrijven zich in het lokaal institutioneel kader in. Men durft dan ook te hopen dat ze daardoor effectief zijn en hun vruchten zullen afwerpen.

Dit zijn de vier grote lijnen van dat bijzonder gemeentelijk sociaal actieplan dat het hoofd wil bieden aan de pandemie:

- **Voedselpakketten** voor de meest hulpbehoevenden die het GIS al had geïdentificeerd. Die vind je terug bij de gesedentariseerde nomadische bevolking, bij de seizoenarbeiders die als gevolg van de lockdown hun inkomen hebben verloren of bij mensen die als gevolg van de gedeeltelijke of volledige stopzetting van hun economische activiteiten het zeer moeilijk hebben (boeren, leden van voedselcoöperaties, enz.).

- **Strijd tegen schoolverzuim en leerondersteuning:** de lessen zijn geschorst, maar de lockdown maakt dat jonge Marokkaanse leerlingen uit minder bedeelde gezinnen niet altijd de middelen hebben om de lessen van op afstand te kunnen volgen (ze hebben geen internetverbinding, geen adequate apparatuur (laptop), enz.). Er zij ook op gewezen dat, in tegenstelling tot België, de eindexamens er momenteel doorgaan op 15 juni 2020. Het is daarom belangrijk, in het bijzonder voor de leerlingen uit de laatste jaren, dat ze hun examens kunnen voorbereiden. Daarom staat in het bijzonder sociaal actieplan bijvoorbeeld dat aanpasbare geheugenkaarten voor smartphones of computers ter beschikking gesteld worden, dat het ministerie van Onderwijs prints van het online lesmateriaal verstrekt en uitdeelt of dat de leerlingen die een aanzienlijke leerachterstand hebben opgelopen, na de lockdown, tijdens de zomermaanden, ter remediering, de mogelijkheid krijgen bijlessen te volgen.
- **Sensibilisering/ziektepreventie (hygiëne)** via een sensibiliserings- en communicatiecampagne naar de bevolking. Samen met de campagne worden ook hygiënekits (zeep, mondmaskers, gels, enz ...) uitgedeeld aan de meest hulpbehoevenden.
- **Reflectie over wat na Covid-19 en over de sociaaleconomische gevolgen van de crisis:** naast het voorgestelde steunplan op korte ter-

mijn, willen de Belgische partners hun Marokkaanse collega's vragen stellen over de gevolgen van de pandemie op middellange termijn en, indien nodig, een aantal sociaaleconomische acties in de Marokkaanse gemeenten identificeren die opgenomen kunnen worden in het GIS-programma. Die uitwisseling en bezinning zou plaatsvinden tijdens twee bijeenkomsten, één in Marokko en één in België, voor eind 2020.

Het Directoraat-Generaal Ontwikkelingssamenwerking heeft dit plan goedgekeurd en geprezen voor zijn strategische samenhang. Men vond het plan relevant omdat het was gebaseerd op een bijzonder interessante "netwerk"-gedachte met het identificeren van de behoeften van de gemeenten. De efficiëntie en de doeltreffendheid van het plan zijn ook beoordeeld in het licht van hoe makkelijk de mogelijke acties van het Marokkaanse GIS-programma op het terrein aangepast kunnen worden aan de in deze gezondheids crisis meest kwetsbare doelgroepen. Het positieve leren dat uit het voorstel voortvloeit, blijkt volledig pertinent te zijn voor de leer- en uitwisselingsmomenten die voor het einde van 2020 zullen plaatsvinden. Hierop wil men lessen trekken en voortbouwen op wat men heeft geleerd. Dat laatste zal nuttig zijn meer in het bijzonder voor de Belgische ontwikkelingswerkers tijdens hun volgende bijeenkomst in Marokko en wanneer er over de toekomst van het programma wordt nagedacht.

GETUIGENISSEN

SAID LASRI, 1E ONDERVOORZITTER VAN DE GEMEENTE BELFAA EN VERANTWOORDELIJK VOOR HET PARTNERSCHAPSPROJECT MET DE GEMEENTE JETTE

“Het leven is voor de bevolking van Belfaa tijdens deze pandemie zeer moeilijk geworden.

De gemeente heeft beslist om de volledige gemeentelijke begroting (met uitzondering van de verplichte uitgaven) vrij te maken voor maatregelen ter bestrijding van de verspreiding van het coronavirus.

Om de hoogste nood het hoofd te kunnen bieden, probeert de gemeente Belfaa een toenemend aantal mensen die zich nu in grote moeilijkheden bevinden, te hulp te komen: de armste gezinnen, geïsoleerde

vrouwen, mensen met een handicap, de migranten van over de Sahara, mensen met chronische ziekten die niet langer toegang hebben tot geneesmiddelen ...

Tegelijkertijd heeft het gemeentebestuur van Jette een actie ondersteund. Het heeft voor hogeschoolstudenten en leerlingen middelbaar onderwijs geheugenkaarten gekocht met de leerstof zodat ze hun eindexamens kunnen voorbereiden. Ze kunnen dat nu doen op hun smartphone, zonder internetverbinding of computer”.

NATHALIE DE SWAEF – JETS SCHEPEN VAN INTERNATIONALE SOLIDARITEIT

“Het zijn uitzonderlijke tijden en dat geldt dus ook voor de acties in het kader van de gemeentelijke internationale solidariteit tussen Belfaa en Jette.

Tegelijkertijd wijzigt de aard van onze samenwerking, ook in Covid-19-tijden, niet. In Belfaa weten ze goed waar ze mee bezig zijn, welke steun het verschil kan maken. De gemeente voorziet geheugenkaarten met de leerstof zodat studenten van de laatste jaren van

het middelbaar hun eindexamens kunnen voorbereiden. Dat kan dan met de smartphone, zonder computer of internetverbinding. En zoals zo vaak in Belfaa, zijn het opnieuw de jongeren, vaak studenten of pas afgestudeerden aan de universiteit, die het voortouw nemen. Deze keer zorgen ze voor de aankoop van geheugenkaarten, het kopiëren van de leerstof en het rondbrengen van de kaarten bij wie ze nodig heeft.”

MOHAMED ALIOURBOUI, VOORZITTER VAN DE GEMEENTE AIT BAHA

Hoe beleeft u de pandemie en de maatregelen?

“Onze inwoners tonen zich zeer voorbeeldig. Ze leven de preventieve noodmaatregelen van de overheid die voor het hele land gelden, heel goed na.

Het gemeentebestuur verzamelt al haar krachten en middelen en probeert haar steentje bij te dragen in de strijd tegen de crisis. We nemen eerst maatregelen die de verdere verspreiding van het virus moeten tegengaan. Dan nemen we maatregelen die de sociaaleconomische gevolgen van de crisis voor de honderden gezinnen die in armoede leven, moeten opvangen: dagelijks sensibiliseren we, we voeren een desinfecteringscampagne uit op het grondgebied van de gemeente, we delen voedselpakketten uit aan gezinnen die als gevolg van de lockdown hun inkomen hebben verloren ...”.

Wat kan de GIS zoal doen op het terrein?

*“Ik wil in de eerste plaats mijn dank betuigen aan de gemeenteraad van onze partnergemeente, de gemeente **Etterbeek**. Dank voor de generositeit en*

de voedselbanken dankzij dewelke honderden gezinnen die in armoede leven of die hun inkomen hebben verloren als gevolg van de draconische overheidsmaatregelen, nu geholpen kunnen worden.

*Ik bedank ook **Brulocalis** omdat zij het GIS-programma heeft bijgesteld en een deel van het budget heeft aangewend om de Marokkaanse partnergemeenten te ondersteunen in hun strijd tegen de verspreiding van Covid-19. Meer bepaald voor de steun voor **sensibilisering/de preventie**, voor de steun aan **ondersteuningsinitiatieven voor afstandsonderwijs** (vermits de leerlingen de rest van het schooljaar thuis moeten blijven) en voor de **voedselhulp aan de minst bedeelde gezinnen**.*

*Deze internationale GIS-solidariteit zal de historische **vriendschapsbanden** tussen België en Marokko alleen maar **versterken**”.*

KARIM SHEIKH HASSAN, ETTERBEEKS SCHEPEN VAN INTERNATIONALE SOLIDARITEIT

“Dankzij het samenwerkingsprogramma hebben we al lang bevoorrechte bilaterale contacten met lokale partners die momenteel, weliswaar in een andere context, dezelfde crisis doormaken. Doordat we beter hun lokale context kennen, kunnen we ook beter inspelen op hun specifieke behoeften wanneer ze op ons een beroep doen. We hebben zo zeer snel een antwoord kunnen bieden op enkele basisbehoeften in Ait Baha, zoals de behoefte aan voedsel. Nadien kunnen we zeker ook good practices uitwisselen met onze partners over de manier waarop de verschillende gemeentebesturen zijn omgegaan met de Covid-19-crisis”.

OM MOGELIJKE FINANCIERINGSBRONNEN BETER TE KUNNEN OPSPOREN, BIEDT BRULOCALIS EXCLUSIEVE TOEGANG TOT HAAR GEGEVENS BANK SUBSIDIES.

Brulocalis heeft een exclusieve **webpagina Subsidies** ontwikkeld die een unieke toegangspoort biedt naar een coherent geheel van informatie, beheer en planning in verband met subsidies. Op die manier vindt u alle relevante informatie voor een betere toegang tot en een beter beheer van uw subsidies.

De webpagina kan worden geraadpleegd via onze website <http://www.brulocalis.brussels/nl/subsidies> en bevat de volgende belangrijke rubrieken, die beslist een kijkje waard zijn:

► [Databank subsidies \(DBS\)](#).

De gegevensbank Subsidies geeft systematisch een overzicht van de subsidies die beschikbaar zijn voor gemeenten, OCMW's en andere lokale instanties.

> Momenteel zijn er subsidies te vinden die toegekend worden door:

- het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- de Vlaamse, Franse en Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie;
- de Vlaamse en de Franse Gemeenschap;
- de federale overheid;
- de Europese Unie;
- verschillende fondsen, stichtingen, ...

> Alle subsidies worden voorgesteld in fiches die telkens dezelfde structuur volgen:

Informatie	►	- Voorwerp;- Toekenningsvoorwaarden;- Bedrag en betaling;- Procedure;
Analyse	►	- Wettelijke en reglementaire bronnen;
Preciseringsen	►	- Praktische inlichtingen.

► [Voor een beter overzicht: synoptische tabellen subsidies.](#)

Voor bepaalde complexe materies maken wij overzichtstabellen van de mogelijke financieringsbronnen, met links naar de fiches in kwestie.

► [Om belangrijke datums in uw agenda aan te kruisen: een kalender projectoproepen.](#)

Een overzicht van de projectoproepen die verschillende instanties lanceren, gerangschikt op basis van de afsluitingsdata en gelinkt aan de fiches in de gegevensbank.

► [Om geen informatie te missen: een lijst met informatiesessies.](#)

Een overzicht van de informatiesessies die verschillende instanties organiseren, gelinkt aan hun respectievelijke website voor meer informatie.

► [De 6e staatshervorming onder de loep.](#)

Fiches met een stand van zaken van de (bijna) afgeronde overheveling van subsidies van de federale overheid naar de gemeenschappen en gewesten.

► [Toolbox subsidies ten dienste van de gemeenten.](#)

Op verzoek van en in samenwerking met de Werkgroep Subsidies (WGS) werd de 'toolbox subsidies' ontwikkeld door de gemeenten die lid zijn van de groep, online gezet op de Brulocalis-website om de resultaten ter beschikking te stellen van alle gemeenten (vademecum, tools voor informatie, beheer en evaluatie, ...).

Abonneer u [hier](#) op onze verschillende RSS-stromen, in functie van de materies die u interesseren, en/of de volgende publicaties: [Newsletter](#), [Nieuwsbrief](#).